

แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
ในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

จ.อ.สันติ ไชยวงศ์

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
มีนาคม 2559
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์ และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ จำเอกสันติ ไชยวงศ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

..... ศิริชัย สือประเสริฐสิทธิ์

(ดร.จักรชัย สือประเสริฐสิทธิ์)

คณะกรรมการควบคุมมาตรฐานงานนิพนธ์

..... M.M.

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสฐียร เหลืองอลงกต)

..... ศิริชัย สือประเสริฐสิทธิ์

(ดร.จักรชัย สือประเสริฐสิทธิ์)

..... สมพล ชัยมะดัน

กรรมการและเลขานุการ

(ดร.चितพล ชัยมะดัน)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... ศิริชัย สือประเสริฐสิทธิ์

คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชนีธ์ ธารเสนา)

วันที่ 7 เดือน มีนาคม พ.ศ.2559

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง “แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว” สำเร็จลงด้วยความกรุณาจากหลายท่านที่ได้อนุเคราะห์ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ ดร.จักรชัย ตีประเสริฐสุทธิ อาจารย์ที่ปรึกษาที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.จิตพล ชัยมะคัน และนางสาวนันทนา จันทะน้อย นายกองค้การบริหารส่วนตำบลคลองไก่อีถือน อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่องานนิพนธ์เป็นอย่างมาก พร้อมกันนี้ขอขอบพระคุณ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาลตำบลคลองหาดองค์การบริหารส่วนตำบลไทยอุดม, องค์การบริหารส่วนตำบลชัยมะกรูด, องค์การบริหารส่วนตำบลไทรเดี่ยว, องค์การบริหารส่วนตำบลคลองไก่อีถือน, องค์การบริหารส่วนตำบลเบญจขร, องค์การบริหารส่วนตำบลไทรทอง ทุกท่าน ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสอบถามทำให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสำหรับการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณวิชาชีพสายงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ที่ทำให้ออกงานวิจัยเล่มนี้ขึ้นมา และข้าพเจ้าขอสัญญาว่าจะยึดมั่นในอุดมการณ์ ปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นหลัก

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ภรรยาและบุตรที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจอันสำคัญยิ่งตลอดมา พี่ ๆ น้อง ๆ และเพื่อนนิสิตร่วมหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป รุ่นที่ 12 ทุกท่าน ที่ให้ความช่วยเหลือตลอดมาจนกระทั่งงานวิจัยเล่มนี้เสร็จสมบูรณ์

สันติ ไชยวงศ์

57930068: กลุ่มวิชา: การบริหารทั่วไป; รป.ม. (การบริหารทั่วไป)

คำสำคัญ: แนวทางป้องกันอุบัติเหตุ/ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

สันติ ไชยวงศ์: แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว (GUIDELINES FOR WORK ACCIDENT PREVENTION AMONG VOLUNTEERS FOR CIVIL DEFENSE IN KHLONG HAT, SA KAEO PROVINCE) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: จักรชัย สือประเสริฐสิทธิ์, ร.ด. 146 หน้า. ปี พ.ศ. 2559.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว (2) เพื่อเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน ประสบการณ์ในการทำงาน และประสบการณ์ในการอบรม ทำการศึกษาจากประชากรที่เป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำนวน 200 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

ผลการศึกษา พบว่า แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงลำดับแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอำเภอคลองหาดจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านมาตรการควบคุม ด้านการศึกษาอบรม และด้านวิศวกรรมความปลอดภัย ตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่เป็นเพศหญิง ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีระยะเวลาในการทำงานมากกว่า 2 ปี ที่มีประสบการณ์ในการกู้ภัย 16-20 ครั้ง/ เดือน ที่มีประสบการณ์ในการอบรมนับตั้งแต่ปฏิบัติหน้าที่ อบรม มากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานมากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในกลุ่มอื่น

57930068: MAJOR: GERNERAL ADMINISTRATION; M.P.A.

(GERNERAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: ACCIDENT PREVENTION/ VOLUNTEERS FOR CIVIL DEFENSE

SANTI CHAIYAWONG: GUIDELINES FOR WORK ACCIDENT PREVENTION
AMONG VOLUNTEERS FOR CIVIL DEFENSE IN KHLONG HAT, SA KAEO PROVINCE.

ADVISOR: CHAKCHAI SUEPRASERTSITTHI, Ph.D. 146 P. 2016.

The purpose of this study was twofold. First, it aimed at examining guidelines for work accident prevention among volunteers for civil defense in Khlong Hat, Sa Kaeo Province. Also, this study attempted to compare the opinions towards guidelines for work accident prevention as classified by gender, age, status, educational level, work length, work experience, and training experience. The subjects participating in this study were 200 volunteers for civil defense. The data were collected by a questionnaire. The descriptive statistics used to analyze the collected data included frequency, percentage, means, and standard deviation.

The results of this study revealed that the level of work accident prevention among volunteers for civil defense in Khlong Hat, Sa Kaeo Province was found at a moderate level. Specifically, the aspect in relation to monitoring measures was rated the highest, followed by the aspects relating to training, and safety engineering, respectively.

In addition, the results based on the comparison of opinions towards guidelines for work accident prevention among volunteers for civil defense in Khlong Hat revealed that female volunteers, aged less than 30, holding a high school certificate, having more than two years of work experience, experiencing 16-20 times of rescuing per month, and having more than three trainings, had more guidelines for work accident prevention than other groups of volunteers for civil defense.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตด้านการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดเกี่ยวกับอุบัติเหตุ	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมความปลอดภัย	19
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยในการทำงาน	26
กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในการทำงาน	30
ข้อมูลทั่วไปของ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน อำเภอคลองหาด	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	61
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	68
วิธีการที่ใช้ศึกษาวิจัย.....	68
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	68
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	69
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	70
การเก็บรวบรวมข้อมูล	71

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	72
การแปลผลข้อมูล	73
4 ผลการวิจัย	74
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว	74
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว	77
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว.....	85
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	95
สรุปผลการวิจัย	95
อภิปรายผล	100
ข้อเสนอแนะ	107
บรรณานุกรม	111
ภาคผนวก	117
ภาคผนวก ก	118
ภาคผนวก ข	129
ภาคผนวก ค	134
ภาคผนวก ง.....	138
ประวัติย่อของผู้วิจัย	146

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว.....	69
2	จำนวน และร้อยละของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจำแนกตามสถานภาพ ส่วนบุคคล	75
3	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางป้องกันอุบัติเหตุ ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ด้านวิศวกรรมความปลอดภัย.....	77
4	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางป้องกันอุบัติเหตุ ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ด้านการศึกษา อบรม.....	79
5	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางป้องกันอุบัติเหตุ ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ด้านมาตรการควบคุม.....	80
6	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางป้องกันอุบัติเหตุ ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ในภาพรวมด้านต่าง ๆ.....	84
7	เปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามเพศ	85
8	เปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามอายุ	86
9	เปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกสถานภาพ	88
10	เปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระดับการศึกษา.....	89
11	เปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระยะเวลาในการทำงาน ในฐานะ อปพร.	90

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
12	91
เปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามประสบการณ์ ในการกู้ภัย	
13	92
เปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามประสบการณ์ ในการอบรมนับตั้งแต่ปฏิบัติหน้าที่ อปพร.	
14	119
กรอบแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของ อาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในอำเภอคลองหาด แนวทางในการป้องกันอุบัติเหตุหลัก 3 ด้าน กับตำแหน่งการป้องกัน.....	
15	125
รายละเอียด กรอบแนวคิดสำหรับตัวแปรอิสระที่กำหนดจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
2 ลักษณะการเกิดอุบัติเหตุตามหลักทฤษฎีโดมิโน	26
3 เครื่องหมายอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน	40
4 โครงสร้างศูนย์ อปพร.	41
5 สายการบังคับบัญชา ศูนย์ อปพร. ระดับจังหวัด	41
6 สายการบังคับบัญชา ศูนย์ อปพร. ระดับอำเภอ	42
7 สายการบังคับบัญชา ศูนย์ อปพร. ระดับเทศบาลตำบล	42
8 โครงสร้างศูนย์ อปพร. ระดับเทศบาลตำบล.....	43
9 สายการบังคับบัญชา ศูนย์ อปพร. ระดับอำเภอ	52
10 สายการบังคับบัญชา ศูนย์ อปพร. ระดับเทศบาลตำบล	53
11 โครงสร้างศูนย์ อปพร. ระดับเทศบาลตำบล.....	53

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันสถานการณ์ด้านสาธารณสุขนับวันจะทวีความรุนแรง และก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชากร โลกแต่ละปีเป็นจำนวนมาก และมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดความเสียหายมากยิ่งขึ้น สาธารณภัยส่วนใหญ่ไม่สามารถกำหนดหรือทราบได้ล่วงหน้าว่าจะเกิดขึ้นที่ใด เมื่อไหร่ มีความรุนแรงมากน้อยเพียงใด การจัดการสาธารณสุขในประเทศไทยมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ แต่ไม่มีการจัดเป็นระเบียบแบบแผนไว้ล่วงหน้า งานด้านการจัดการสาธารณสุขในประเทศไทยได้ดำเนินการจัดตั้งหน่วยงานและภารกิจต่าง ๆ เพื่อดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้น โดยมีการวางแผนการจัดการสาธารณสุขเพื่อเป็นเพียงแนวทางการป้องกันบรรเทาหรือลดอันตรายจากภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นไว้ล่วงหน้าว่าใครจะต้องทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร และจะต้องทำอย่างไร เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นจะสับสนวุ่นวายหรืออาจจะระงับภัยไม่ทันท่วงทีทำให้ภัยขยายตัวลุกลามใหญ่โต ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายและเป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนมากขึ้นได้ (กรมการปกครอง, 2541) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นภารกิจที่สำคัญ และส่งผลต่อสภาพความเป็นอยู่และคุณภาพชีวิตของประชาชนเป็นอย่างยิ่งในประเทศที่พัฒนาแล้ว เจ้าหน้าที่ ที่ปฏิบัติงานด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัยมีการเตรียมพร้อมเป็นอย่างดีเนื่องจากมีเครื่องมืออุปกรณ์ กำลังเจ้าหน้าที่ และงบประมาณที่เพียงพอ การปฏิบัติงานในการป้องกันและบรรเทาภัย จึงมีประสิทธิภาพ แต่ในประเทศกำลังพัฒนาที่ขาดความพร้อมทั้งด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ กำลังเจ้าหน้าที่ งบประมาณ ทำให้เกิดความล่าช้าและการให้บริการไม่ทั่วถึง แนวความคิดพื้นฐาน ที่ยอมรับกันโดยทั่วไปคือ ให้ประชาชนในท้องถิ่นมาเป็นกำลังเสริมในการปฏิบัติหน้าที่เมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้นภายใต้แนวคิดที่จะให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการภัยพิบัติ จำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องใช้หน่วยอาสาสมัครมาปฏิบัติงาน ร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน สังกัดในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว เกิดขึ้นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547 ข้อ 27 อปพร. เป็นอาสาสมัครที่เกิดขึ้นถูกต้องตามกฎหมาย พระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522 มาตรา 26 ซึ่งกำหนดให้จัดตั้งหน่วย อปพร. ขึ้นทุกอำเภอและเขตในกรุงเทพมหานคร เพื่อให้เป็นผู้ช่วยเหลือสนับสนุนภาคราชการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยมีได้

หวังผลประโยชน์ตอบแทนเป็นผู้เสียสละทั้งเวลาและกำลังกาย ซึ่งกระทรวงมหาดไทยมีเป้าหมายให้มีจำนวน 1 ล้านคน หรือ 2% ของประชากรในแต่ละพื้นที่ ปัจจุบันปี พ.ศ. 2558 อำเภอลองหาด มีสมาชิก อปพร. จำนวนประมาณ 200 คน (เทศบาลตำบลคลองหาด, 2558; องค์การบริหารส่วนตำบลไทยอุดม, 2558; องค์การบริหารส่วนตำบลซำมะกรูด, 2558; องค์การบริหารส่วนตำบลไพร่เขียว, 2558; องค์การบริหารส่วนตำบลคลองไก่อี้น, 2558; องค์การบริหารส่วนตำบลเบญจขร, 2558; องค์การบริหารส่วนตำบลไพร่ทอง, 2558) แต่เนื่องจากอำเภอลองหาด ประกอบด้วยพื้นที่ 7 ตำบล คือ (1) คลองหาด (2) ไทยอุดม (3) ซำมะกรูด (4) ไปร่เขียว (5) คลองไก่อี้น (6) เบญจขร (7) ไปร่ทอง มีพื้นที่ในความรับผิดชอบ 417.082 ตารางกิโลเมตร และมีประชากรในพื้นที่จำนวน 37,745 คน สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบเชิงเขาหรือที่ราบสูง มีบางพื้นที่เป็นภูเขาและที่ราบลุ่ม ทำให้มีโอกาสเกิดเหตุภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น วิกฤต อุทกภัย และภัยพิบัติที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น อัคคีภัย อุบัติภัย ซึ่งการดูแลที่ไม่ครอบคลุมหรือเข้าถึงได้ยาก จึงมีผลกับการเกิดปัญหาในด้านการบริหารจัดการได้ โดยเฉพาะการขาดแคลนงบประมาณ และอุปกรณ์ ประกอบกับการเกิดภัยพิบัติหลาย ๆ ครั้งที่ผ่านมา แม้ว่าบางท้องถิ่นในพื้นที่จะมีแผนรับมือและการเฝ้าระวังภัยอยู่แล้ว แต่เนื่องจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้เกินที่คาดการณ์ไว้ ซึ่งอาจทำให้ไม่สามารถรับมือได้ทัน ปัญหาชุมชนขาดการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนหรือเตรียมการเพื่อรับมือกับภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้น ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการรับมือที่ดีนั้นยังมีน้อยมาก ดังนั้นเมื่อเกิดภัยพิบัติในแต่ละครั้งจึงมักจะเกิดความสูญเสียไม่มากนัก

งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ของท้องถิ่นในอำเภอลองหาด มีหน้าที่และความรับผิดชอบจำนวน 7 ตำบล ดังนี้ (1) คลองหาด (2) ไทยอุดม (3) ซำมะกรูด (4) ไปร่เขียว (5) คลองไก่อี้น (6) เบญจขร (7) ไปร่ทอง ครอบคลุมพื้นที่ 417.082 ตารางกิโลเมตร และมีประชากรในพื้นที่จำนวน 37,745 คน (ที่ว่าการอำเภอลองหาด จังหวัดสระแก้ว, 2558) ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่ออำเภอลองหาดในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยแจ้งเตือนและระงับอัคคีภัย อุทกภัย และสาธารณภัยต่าง ๆ ปัจจุบันมีการเกิดอัคคีภัยหรือสาธารณภัยต่าง ๆ เกิดขึ้นค่อนข้างมาก ความปลอดภัยในการปฏิบัติหน้าที่มีอัตราเสี่ยงก็มากขึ้นเนื่องจากอุปกรณ์ที่มีอยู่ไม่ทันสมัย เมื่อเทียบกับเทคโนโลยีปัจจุบันซึ่งสภาพเหล่านี้ส่งผลทำให้ข้าราชการและ อปพร. ในสังกัดอำเภอลองหาด เกิดความเสียหายและห่วงเกรงในการปฏิบัติหน้าที่ ไม่ทุ่มเท ทำให้งานไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานต่ำลง ซึ่งกรณีเช่นนี้ย่อมส่งผลให้ความสำเร็จของงานเกิดขึ้นยากไม่สามารถที่จะบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติหน้าที่ได้ ส่งผลทำให้การปฏิบัติหน้าที่ทางด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในการดูแลชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอ่อนหย่อนประสิทธิภาพลงได้

ดังนั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษาในฐานะข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบล คลองไก่อี้น้ำ ตำแหน่ง เจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สังกัดสำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลคลองไก่อี้น้ำ มีความสนใจศึกษาเรื่อง แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด และมุ่งตอบคำถามที่ว่า แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในอำเภอคลองหาดเป็นอย่างไร และปัจจัยอะไรที่มีผลต่อแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานดังกล่าว ตลอดจนนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการเสริมสร้างความปลอดภัยในการปฏิบัติหน้าที่ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด ที่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

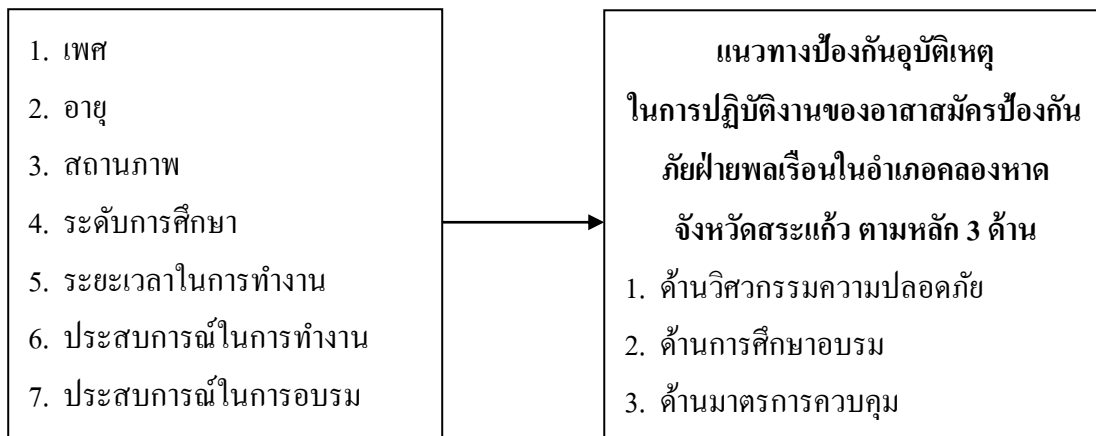
1. เพื่อศึกษาถึงแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้วจำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน ประสบการณ์ในการทำงาน และประสบการณ์ในการอบรม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีเกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุของ วิฑูรย์ สิมะ โชคดี และวีรพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์ (2547) และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มากำหนดเป็นตัวแปรในการศึกษา โดยได้ทำการประยุกต์ในการสร้างกรอบแนวคิดในการศึกษาแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด
2. เปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด

ขอบเขตด้านการศึกษา

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาในครั้งนี้ ศึกษาถึงแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ (Independent variables) ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน ประสบการณ์ในการทำงาน ความรู้ในการผ่านการอบรม
2. ตัวแปรตาม (Dependent variables) ได้แก่ แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ตามหลัก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านวิศวกรรมความปลอดภัย (Engineering) ด้านการศึกษาอบรม (Education) และด้านมาตรการป้องกัน (Enforcement)

ขอบเขตด้านพื้นที่และประชากร

การศึกษาในครั้งนี้ มีขอบเขตด้านเนื้อหาที่เกี่ยวข้องแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ตามหลัก 3 หลักการ โดยมีประชากรในการศึกษาคั้งนี้ คือ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จำนวน 200 คน (ไพรินทร์ พันทา, 2558; ริทยา ไชยรัชฌณ์, 2558; พงศธร ศรีนวนแก้ว, 2558; ธวัชชัย พันนาม, 2558; สยาม เลพล, 2558; สะอาด รักษาสมบัติ, 2558; เฉลิมชัย บุญรักษา, 2558)

ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาคั้งนี้ได้ทำการศึกษาคั้งตั้งแต่ เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2558-เดือนมกราคม พ.ศ. 2559 โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2558-เดือนมกราคม พ.ศ. 2559

นิยามศัพท์เฉพาะ

สาธารณภัย หมายถึง อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง โรคระบาดในมนุษย์ โรคระบาดสัตว์ โรคระบาดสัตว์น้ำ การระบาดของศัตรูพืช ตลอดจนภัยอื่น ๆ อันมีผลกระทบต่อสาธารณสุข ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ มีผู้ทำให้เกิดขึ้น อุบัติเหตุ หรือเหตุอื่นใด ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชน หรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน หรือของรัฐ และให้หมายความรวมถึงภัยทางอากาศ และการก่อวินาศกรรมด้วย (ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช 2547, 2547)

อันตราย หมายถึง สภาวะที่เป็นอันตรายไม่ว่าจะอยู่ในระดับของความรุนแรงมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสภาพของการทำงานและการป้องกัน เช่น การทำงานบนที่สูง ซึ่งถือว่าเป็นสภาพการณ์ที่มีความเสี่ยงที่จะมีโอกาสเกิดอันตราย ขึ้นได้ถ้าหากเกิดความผิดพลาดเกิดขึ้น และอาจทำให้เกิดการบาดเจ็บหรือถึงกับชีวิตได้

อุบัติเหตุ หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยไม่มีใครคาดคิด ไม่ได้ตั้งใจให้เกิดขึ้น ไม่สามารถควบคุมได้ และหลีกเลี่ยงไม่ได้ขณะนั้น ทำให้เกิดความเสียหาย ส่งผลกระทบต่อทั้งตัวเอง ครอบครัว เศรษฐกิจ สังคม และประเทศชาติความปลอดภัยในการทำงาน คือ การปฏิบัติงานให้สำเร็จคล่องตามเป้าหมายโดยปราศจากเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความเสียหาย การสูญเสียทั้งบุคคลและทรัพย์สินการบาดเจ็บป่วยเป็นโรคนจนถึงขั้นเสียชีวิต

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง องค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เมืองพัทยา กรุงเทพมหานคร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน หมายถึง ผู้ช่วยเหลือสนับสนุนภาคราชการ ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยมีได้หวังผลประโยชน์ตอบแทนเป็นผู้เสียสละทั้งเวลา และกำลังกาย

แนวทางในการป้องกันอุบัติเหตุ หมายถึงการแสดงออกที่สอดคล้องกับ แนวทาง การป้องกันอุบัติเหตุซึ่งเกิดจากการปฏิบัติงาน โดยจำแนกได้ 3 ด้าน คือ ด้านวิศวกรรม ความปลอดภัย (Engineering) ด้านการศึกษา (Education) ด้านมาตรการป้องกัน (Enforcement)

วิศวกรรมความปลอดภัย (Engineering) หมายถึง การใช้ความรู้ด้านวิศวกรรมศาสตร์มา จัดการวางแผน ติดตั้ง อุปกรณ์กู้ภัยในหน่วยอย่างปลอดภัยและพร้อมใช้ในการปฏิบัติงานตลอดเวลา ตลอดจนกำหนดรูปแบบการปฏิบัติงานแบบเป็นทีม หรือคู่หู (Buddy) และส่งเสริมอุปกรณ์กู้ภัย ให้มีความพร้อม และทันสมัย อีกทั้งมีการแต่งกายตามมาตรฐานเครื่องแบบ อปพร.

ด้านการศึกษาอบรม (Education) หมายถึง การให้การศึกษาหรือการอบรม ในเรื่องการฝึกซ้อมการปฏิบัติงานเป็นประจำเพื่อให้เกิดความชำนาญ การเข้ารับการอบรม เพิ่มความรู้หลักสูตรป้องกันภัยระดับต่าง ๆ ตลอดจนการผ่านการอบรมหลักสูตรพื้นฐาน ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

ด้านมาตรการป้องกัน (Enforcement) หมายถึง การออกมาตรการ การควบคุม บังคับ ให้ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติตาม ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช 2547 เกี่ยวกับการรักษาวินัยและหน้าที่ของ อปพร. การปฏิบัติตามระบบ เตือนภัยและสัญญาณเตือนภัยและการใช้อุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคลอย่างถูกต้องตามมาตรฐาน การใช้งาน

ประสบการณ์ หมายถึง ความชัดเจนที่เกิดจากการกระทำหรือได้พบเห็นมา และประสบการณ์ก็เป็นสิ่งที่มีคุณค่าในการเรียนรู้ทุก ๆ ด้าน ประสบการณ์ที่มีผลต่อการสร้างสรรค์ ศิลปะมีอยู่ 2 ลักษณะ ดังนี้ (1) ประสบการณ์ตรง เป็นประสบการณ์ที่เราได้ปะทะหรือสัมผัส ด้วยตัวเองได้พบเอง กระทำเอง ได้ยินได้ฟังเอง (2) ประสบการณ์รอง หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “ประสบการณ์ทางอ้อม” เป็นประสบการณ์ที่ได้รับการถ่ายทอดหรือรับรู้มาอีกทอดหนึ่ง ในการศึกษาค้นคว้าพิจารณาประสบการณ์ออกเป็น 2 ประเภท

ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ความถี่ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่อาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน โดยจำแนกออกเป็น ปฏิบัติงานระหว่าง 1-5 ครั้ง/ เดือน, ปฏิบัติงานระหว่าง 6-10 ครั้ง/ เดือน, ปฏิบัติงานระหว่าง 11-15 ครั้ง/ เดือน, ปฏิบัติงานระหว่าง 16-20 ครั้ง/ เดือน, ปฏิบัติงานตั้งแต่ 21 ครั้ง/ เดือนขึ้นไป

ประสบการณ์ในการอบรม หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้เฉพาะบุคคล เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานและภาระหน้าที่ต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจำแนกตามความถี่ในการเข้ารับการอบรมตั้งแต่ปฏิบัติหน้าที่ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ดังนี้ 1 ครั้ง, 2 ครั้ง, 3 ครั้ง และมากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป

การฝึกอบรม หมายถึง กิจกรรมการเรียนรู้เฉพาะบุคคล ที่มุ่งเน้นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างมีระบบ เพื่อพัฒนาทักษะ ความชำนาญ ความสามารถ และทัศนคติของบุคคล ให้ไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานและภาระหน้าที่ต่าง ๆ ในปัจจุบันและอนาคตเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิด ในการวิจัยซึ่งขอเสนอ ตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับอุบัติเหตุ
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมความปลอดภัย
3. แนวคิดและทฤษฎีการจัดการความปลอดภัยในการทำงาน
4. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในการทำงาน
5. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ อปพร. อำเภอคลองหาด
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับอุบัติเหตุ

ความหมายของอุบัติเหตุ

เฉลิมชัย ชัยกิตติภรณ์ และชัยยะ พงษ์พานิช (2533, หน้า 41) ได้ให้ความหมายของอุบัติเหตุว่าหมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่มีใครคาดคิด ไม่ตั้งใจให้เกิดขึ้น ไม่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและไม่สามารถควบคุมได้ เมื่อมีอุบัติเหตุเกิดขึ้นแล้วย่อมจะทำให้เกิดผลเสียหายหลายประการ

อารี เพชรสุด (2537, หน้า 186) ได้ให้ความหมายของอุบัติเหตุว่า หมายถึง สิ่งหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้คาดหวัง ไม่ถูกต้อง แต่ไม่จำเป็นว่าจะเกิดอันตรายหรือไม่ แต่จะเป็นสิ่งขัดขวางการทำงานหรือกิจกรรมไม่ให้เสร็จตามกำหนดเช่น ดนงงานตกบันไดจนบาดเจ็บมากหรือน้อยก็เป็นอุบัติเหตุ

ชวลิต อาคมธน (2537, หน้า 15) ได้ให้ความหมายของอุบัติเหตุว่า หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้คาดคิดมาก่อน เป็นสิ่งที่ไม่มีการต้องการให้เกิดขึ้น แต่เกิดขึ้นได้เพราะได้รับการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งต่อสิ่งของหรือบุคคลที่เรียกว่า เป็นผู้ประสบอันตราย เป็นสิ่งที่สร้างความสูญเสียให้แก่ร่างกาย ชีวิตหรือทรัพย์สิน โดยที่ความเสียหายจากอุบัติเหตุ นั้น อาจมีผลกระทบทันทีทันใดหรือไม่ทันทีทันใดก็ตาม

วไลพร ภิญโญ (2544, หน้า 11) ได้ให้ความหมายของอุบัติเหตุว่า หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยมิได้คาดคิด ส่งผลให้เกิดการบาดเจ็บ พิการ ถึงแก่ชีวิต ทำให้ทรัพย์สินหรือผลผลิตเสียหายก่อให้เกิดความเสียหายต่อสภาพแวดล้อมในการทำงาน หรือต่อสาธารณชน

วิฑูรย์ สิมะ โชคดี และวีรพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์ (2547, หน้า 20) ได้ให้ความหมายของอุบัติเหตุว่า หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยมิได้วางแผนไว้ล่วงหน้า ซึ่งก่อให้เกิดการบาดเจ็บ พิการหรือตาย และทำให้ทรัพย์สินได้รับความเสียหาย

อุบัติเหตุ หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยมิได้คาดคิดนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ไม่พึงประสงค์ เช่น บาดเจ็บเสียชีวิต ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัยหรือสภาพที่ไม่ปลอดภัย หรือทั้งสองอย่าง (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558)

อุบัติเหตุ (Accident) หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น โดยมิได้วางแผนการดำเนินงานไว้ล่วงหน้า ซึ่งก่อให้เกิดการบาดเจ็บ พิการ หรือตาย และทำให้ทรัพย์สินได้รับความเสียหาย (กระทรวงสาธารณสุข, 2558 ก)

อุบัติเหตุจากการทำงาน (Occupational accidents) หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ ไม่ได้คาดคิด และไม่ได้มีมาตรการ หรือแผนการควบคุมไว้ก่อน ในสถานที่ทำงานแล้วมีผลทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดการบาดเจ็บ พิการ หรือถึงขั้นเสียชีวิต และอาจทำให้ทรัพย์สินเสียหาย (กระทรวงสาธารณสุข, 2558 ข)

จากความหมายของอุบัติเหตุข้างต้น สรุปได้ว่า อุบัติเหตุ หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่มีใครคาดคิดมาก่อน และเมื่อเกิดอุบัติเหตุแล้วอาจจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ร่างกาย และทรัพย์สิน ส่วนความปลอดภัย หมายถึง สภาพการณ์ที่ปราศจากภัย รวมถึงการปราศจากอันตราย การบาดเจ็บ การเสี่ยงภัย หรือการสูญเสีย

สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ

สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ ในการปฏิบัติงาน Heinrich (1920) เป็นบุคคลหนึ่งที่ได้ศึกษาถึงสาเหตุที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุอย่างจริงจังในโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ ในปี ค.ศ. 1920 ผลจากการศึกษาวิจัย สรุปได้ ดังนี้

1. สาเหตุของอุบัติเหตุ ที่สำคัญมี 3 ประการ ได้แก่

1.1 สาเหตุที่เกิดจากคน (Human causes) มีจำนวนสูงที่สุด คือ ร้อยละ 88 ของการเกิดอุบัติเหตุทุกครั้ง ตัวอย่างเช่น การทำงานที่ไม่ถูกต้อง ความพลั้งเผลอ ความประมาท การมีนิสัยชอบเสี่ยงในการทำงาน เป็นต้น

1.2 สาเหตุที่เกิดจากความผิดพลาดของเครื่องจักร (Mechanical failure) มีจำนวนเพียง ร้อยละ 10 ของการเกิดอุบัติเหตุทุกครั้ง ตัวอย่างเช่น ส่วนที่เป็นอันตราย

ของเครื่องจักร ไม่มีเครื่องป้องกัน เครื่องจักร เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ชำรุดบกพร่อง รวมถึงการวางผังโรงงานไม่เหมาะสม สภาพแวดล้อมในการทำงานไม่ปลอดภัย เป็นต้น

1.3 สาเหตุที่เกิดจากดวงชะตา (Acts of god) มีจำนวนเพียง ร้อยละ 2 เป็นสาเหตุที่เกิดขึ้น โดยธรรมชาติ นอกเหนือการควบคุมได้ เช่น พายุ น้ำท่วม ไฟฟ้า เป็นต้น

2. สาเหตุจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัย (Unsafe acts) เป็นสาเหตุใหญ่ที่ก่อให้เกิดอุบัติเหตุคิดเป็นจำนวน ร้อยละ 85 ของการเกิดอุบัติเหตุทั้งหมด ได้แก่

2.1 การทำงานไม่ถูกวิธี หรือ ไม่ถูกขั้นตอน

2.2 การมีทัศนคติที่ไม่ถูกต้อง เช่น อุบัติเหตุเป็นเรื่องของเคราะห์กรรม แก้ไขป้องกันไม่ได้

2.3 ความไม่เอาใจใส่ในการทำงาน

2.4 ความประมาท พลังเพลอ เหม่อลอย

2.5 การมีนิสัยชอบเสี่ยง

2.6 การไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของความปลอดภัยในการทำงาน

2.7 การทำงาน โดยไม่ใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล (Personal protective equipment: PPE)

2.8 การแต่งกายไม่เหมาะสม

2.9 การถอดเครื่องกำบังส่วนอันตรายของเครื่องจักรออกด้วยความรู้สึกรำคาญทำงานไม่สะดวก หรือถอดออกเพื่อซ่อมแซมแล้วไม่ใส่คืน

2.10 การใช้เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ไม่เหมาะกับงาน เช่น การใช้ขวดแก้วตอกตะปู แทนการใช้ค้อน

2.11 การหยอกล้อกันระหว่างทำงาน

2.12 การทำงานโดยที่ร่างกายและจิตใจไม่พร้อมหรือผิดปกติ เช่น ไม่สบาย เม้าค้าง มีปัญหาครอบครัว ทะเลาะกับแฟน เป็นต้น

3. สาเหตุจากสภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัย (Unsafe conditions) เป็นสาเหตุรอง คิดเป็นจำนวน 15% เท่านั้น ได้แก่

3.1 ส่วนที่เป็นอันตราย (ส่วนที่เคลื่อนไหว) ของเครื่องจักร ไม่มีเครื่องกำบังหรืออุปกรณ์ป้องกันอันตราย

3.2 การวางผังโรงงานไม่ถูกต้อง

3.3 ความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยและสกปรกในการจัดเก็บวัสดุสิ่งของ

3.4 พื้นโรงงานขรุขระเป็นหลุมบ่อ

3.5 สภาพแวดล้อมในการทำงานที่ไม่ปลอดภัยหรือไม่ถูกสุขอนามัย เช่น แสงสว่างไม่เพียงพอ เสียงดังเกินควร ความร้อนสูง ฝุ่นละออง ไอระเหยของสารเคมีที่เป็นพิษ เป็นต้น

3.6 เครื่องจักรกล เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ชำรุดบกพร่อง ขาดการซ่อมแซม หรือการบำรุงรักษาอย่างเหมาะสม

3.7 ระบบไฟฟ้า หรืออุปกรณ์ไฟฟ้า ชำรุดบกพร่อง เป็นต้น

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2540, หน้า 5) จากเอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักสูตรเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงาน ของสำนักงานการศึกษาต่อเนื่อง ได้กล่าวถึง สาเหตุของการประสบอันตรายจากการทำงานไว้เป็น 2 ส่วน คือ สาเหตุนำและสาเหตุโดยตรง

1. สาเหตุนำของการประสบอันตรายจากการทำงาน แบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้ คือ

1.1 เกิดจากความผิดพลาดของการบริหารจัดการซึ่งมีรายละเอียดปลีกย่อยต่างกัน ดังนี้

1.1.1 ไม่มีการสอนหรืออบรมเกี่ยวกับความปลอดภัย

1.1.2 ไม่มีการบังคับให้ปฏิบัติตามกฎหมายความปลอดภัย

1.1.3 ไม่มีการวางแผนและเตรียมงานด้านความปลอดภัย

1.1.4 ไม่มีการแก้จุดอันตรายต่าง ๆ

1.1.5 ไม่มีการจัดหาอุปกรณ์ป้องกันอันตรายให้

1.2 สถานะของแรงงานไม่เหมาะสม กล่าวคือ

1.2.1 ขาดความระมัดระวัง

1.2.2 การทำงานของสมองไม่ประสานกัน

1.2.3 สมองมีปฏิกิริยาในการสั่งงานช้า

1.2.4 ขาดความตั้งอกตั้งใจในการทำงาน

1.2.5 อารมณ์อ่อนไหวง่ายและขี้โมโห

1.2.6 เกิดความรู้สึกหวาดกลัว ขวัญอ่อน ตกใจง่าย

1.2.7 มีทัศนคติไม่ดีหรือไม่ถูกต้องกับงาน เช่น มีความคิดว่าอุบัติเหตุ

เป็นเรื่องของเวรกรรม เคราะห์กรรม ไม่สามารถแก้ไขป้องกันได้ มีนิสัยชอบเสี่ยง ประมาท ไม่ชอบปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือฝ่าฝืนกฎระเบียบแล้วจะได้รับความสนใจจากเพื่อนร่วมงาน การถอดหมวก ถุงมือ หน้ากาก หรือแว่นตาออกขณะทำงาน เพราะมีความคิดว่าสิ่งเหล่านั้นเกะกะ รำคาญ ทำงานไม่สะดวก ทำให้เกิดอุบัติเหตุได้เมื่อสวมใส่ แม้แต่การชอบหยอกล้อ มีนิสัยชอบล้อเล่นกับเพื่อนร่วมงาน พุดคุยตลอดเวลาการทำงานทำให้ขาดสมาธิในงานที่ทำหรือการมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน หัวหน้างาน เจ้าของโรงงานและลักษณะของงานที่ทำ

สิ่งเหล่านี้เป็นบ่อเกิดของการทำงานอย่างไม่เต็มใจ ไม่ตั้งใจ ไม่รักในงานที่ตนเองทำ อยู่หรืออาจจะกลั่นแกล้งเพื่อนร่วมงานให้เกิดอุบัติเหตุในขณะที่ทำงานได้

1.3 สถานะทางด้านร่างกายของคนงานไม่เหมาะสม กล่าวคือ

1.3.1 หูหนวก

1.3.2 สายตาไม่ดี

1.3.3 อ่อนเพลียมาก

1.3.4 เป็นโรคหัวใจ

1.3.5 ร่างกายมีความพิการ

1.3.6 ร่างกายไม่เหมาะสมกับงานที่ทำ สภาพร่างกายไม่พร้อม หรือไม่เหมาะสมกับงาน

ทำให้เกิดอันตรายจากการทำงานได้เช่นกัน กล่าวคือ ง่วงนอน อ่อนเพลีย เป็นไข้ ท้องเสีย ปวดศีรษะ ทำให้ต้องรับประทานยาและอาจมีผลทำให้เกิดการเผลอเรอ เหม่อลอย พลังเพลอ ใจบหลับ ชั่วขณะ หรือทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มกำลัง ซึ่งเป็นสาเหตุของการเกิดอันตราย จากการทำงานอยู่เสมอ ๆ และที่ไม่อาจละเลยที่จะกล่าวถึงอีกสาเหตุหนึ่ง ได้แก่ ความไม่เหมาะสม ของสภาพร่างกายของผู้ปฏิบัติงาน เช่น ตัวเล็กแต่ต้องทำงานกับเครื่องจักรใหญ่ ตัวเตี้ยแต่ต้องหยิบ จับชิ้นงานในที่สูง ตัวสูงแต่ต้องก้มทำงานตลอดเวลา หรือแม้กระทั่งความไม่สมประกอบ ของร่างกาย เช่น ตาเหล่ คอเอียง หรือขาพิการ เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดนี้อาจทำให้เกิดความอ่อนล้า เหนื่อยง่ายกว่าปกติ เพราะจะต้องทำงานในสภาพที่ผิดปกติขณะตลอดเวลา อันเป็นสาเหตุ ของการประสบอันตรายจากการทำงานได้เช่นกัน

2. สาเหตุโดยตรงของการประสบอันตรายจากการทำงาน มีอยู่ 2 สาเหตุ กล่าวคือ เกิดจากการปฏิบัติงานที่ไม่ปลอดภัยของคนและสภาพการท างานที่ไม่ปลอดภัย

2.1 เกิดจากการปฏิบัติงานที่ไม่ปลอดภัยของคน (Unsafe act) โดยปกติแล้วคนเรา ไม่ต้องการให้ตนเอง ผู้อื่น สิ่งของหรือทรัพย์สินใด ๆ ต้องพบกับอันตราย แต่การประสบอันตราย ของคนเรา ไม่ว่าจะเนื่องมาจากการท างานหรือปฏิบัติตนตามปกติในชีวิตประจำวันมีสาเหตุ มาจากตัวผู้ปฏิบัติงานนั้น ๆ โดยตรงเป็นส่วนใหญ่ และจากการศึกษาวิจัยพบว่า การกระทำ ของบุคคลจะเป็นสาเหตุของการประสบอันตรายในการทำงานร้อยละ 80 ของการเกิดอันตราย ทั้งหมด ซึ่งพอสรุปได้ ดังนี้

2.1.1 การใช้เครื่องจักร เครื่องมือต่าง ๆ โดยพลการหรือไม่ได้รับมอบหมาย

2.1.2 การทำงานเร็วเกินสมควร และใช้เครื่องในอัตราเร็วเกินกำหนด

2.1.3 ซ่อมแซมหรือบำรุงรักษาเครื่องในขณะที่เครื่องจักรกำลังหมุน

2.1.4 ถอดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายออกจากตัวเครื่อง

- 2.1.5 ไม่สวมใส่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล
- 2.1.6 ยกหรือเคลื่อนย้ายวัสดุด้วยท่าทางหรือวิธีการที่ไม่ถูกต้อง
- 2.1.7 ใช้เครื่องมือที่ชำรุด หรือใช้เครื่องมือไม่ถูกวิธี
- 2.1.8 หยอกล้อ หรือเล่นกันในขณะทำงาน
- 2.1.9 ยืนทำงานในที่ที่ไม่ปลอดภัยหรือผิดท่าทาง

2.2 เกิดจากสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย (Unsafe condition) เป็นสภาพแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัยที่อยู่รอบ ๆ ตัวคนงานในขณะทำงาน ซึ่งประมาณร้อยละ 20 อาจเป็นเหตุให้เกิดอันตรายได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- 2.2.1 กองวัสดุสูงเกินไปและการซ้อนไม่มีระเบียบ
- 2.2.2 การจัดเก็บสารเคมี สารไวไฟต่าง ๆ ไม่เหมาะสม
- 2.2.3 ไม่มีการระบายอากาศและถ่ายเทอากาศที่เหมาะสม
- 2.2.4 ไม่มีระบบเตือนภัยที่ถูกต้องเหมาะสม
- 2.2.5 แสงสว่างไม่เหมาะสม
- 2.2.6 บริเวณพื้นโรงงานลื่น
- 2.2.7 การวางของไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย
- 2.2.8 เครื่องจักร เครื่องมือที่ใช้ออกแบบไม่เหมาะสม
- 2.2.9 เครื่องจักรไม่มีอุปกรณ์ปกปิดในส่วนที่เป็นอันตราย
- 2.2.10 เครื่องจักรมีอุปกรณ์ป้องกันอันตรายแต่ไม่เหมาะสม

วิทยา อยู่สุข (2542, หน้า 94-95) ได้กล่าวถึง สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานนั้นมาจาก 2 สาเหตุหลัก คือ

1. เกิดจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัย (Unsafe act) หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติงานของคนที่มีผลทำให้เกิดการทำงานที่ไม่ปลอดภัยกับตนเองและผู้อื่น เช่น ขาดความรอบคอบ ระมัดระวัง ความประมาทในระหว่างการทำงาน

2. เกิดจากสภาพของงานที่ไม่ปลอดภัย (Unsafe condition) หมายถึง สภาพของโรงงาน อุตสาหกรรม สภาพเครื่องจักร สภาพกระบวนการผลิต เครื่องจักร เครื่องยนต์ อุปกรณ์การผลิต ไม่มีความปลอดภัยเพียงพอ ส่งผลให้ผู้ที่ทำงานที่เกี่ยวข้องต้องเกิดอุบัติเหตุ การบาดเจ็บ การตาย เช่น การออกแบบโรงงานไม่สมบูรณ์ ระบบความปลอดภัยไม่มีประสิทธิภาพ สภาพบริเวณสถานที่ทำงานสกปรก มีแสงสว่างเพียงพอ เสียงดัง ฝุ่นละอองมาก การจัดเก็บสารเคมีไม่ดี เป็นต้น

นอกจากนี้ สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุจากสภาพแวดล้อมอาจเกิดขึ้นจาก ลักษณะของเครื่องจักรกล เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ อัคคีภัย ฯลฯ และอาจมีมูลเหตุร่วมที่ทำให้

เกิดอุบัติเหตุด้วย เช่น สภาวะร่างกายของบุคคล สภาวะจิตใจของบุคคล เป็นต้น

อุบัติเหตุ เกือบทั้งหมดมีสาเหตุจากคนงาน

Schulzinger (1956) ได้กล่าวไว้ว่า “เป็นที่พิสูจน์ได้ว่ามีปัจจัยกว่า 250 ประการ ที่มีผลต่อการปรับตัว ไม่ได้ และการเกิดอุบัติเหตุของคนงาน ปัจจัยส่วนใหญ่เกิดจากสภาพของจิตใจ ซึ่งผิดปรกติ เนื่องจากได้รับผลจากสภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมภายนอก” ได้มีการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมภายนอกที่มีต่อสภาพจิตใจคนงาน จนมีผลต่อการเกิดอุบัติเหตุขึ้นในหลายประเทศ แต่ข้อมูลจากการทดลองยังไม่มีผลสรุปออกมาอย่างเป็นทางการที่น่าเชื่อถือ นอกจากชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยภายนอกมีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพจิตใจคนงาน ส่วนจะเป็นลักษณะใดนั้นขึ้นกับโอกาสและสภาวะจำเพาะต่าง ๆ ตามแต่กรณีไป

Joseph and Ernest (1961) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ อัตราการเข้าโรงพยาบาล ของคนงาน เทียบกับอายุของคนงาน และอายุการปฏิบัติงาน โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากสถิติการเกิดอุบัติเหตุของคนงาน 9,000 คน ใน โรงงานถลุงเหล็กกล้า สรุปผลได้ ดังนี้

1. คนงานที่มีอายุระหว่าง 18-23 ปี มีแนวโน้มที่จะได้รับอันตรายเพิ่มมากขึ้นตามอายุ และจะมีอัตราการเข้าโรงพยาบาลสูงสุดประมาณ 1.25 ครั้งต่อปี ในช่วง 23-25 ปี
 2. คนงานที่มีอายุเกิน 25 ปี (เบญจเพส) ไปแล้ว มีแนวโน้มที่จะได้รับอันตราย จนต้องเข้าโรงพยาบาลลดน้อยลงตามอายุที่เพิ่มมากขึ้น
 3. เป็นไปได้ที่คนงานอ่อนวัย (อายุต่ำกว่า 25 ปี) มักจะเข้าทำงานในตำแหน่งที่ต้องสัมผัสกับตัวงาน โดยตรงจึงมีโอกาสได้รับอันตรายได้มากกว่าคนงานที่มีอายุมากขึ้น ซึ่งโดยธรรมชาติย่อมมีหน้าที่การงานสูงขึ้น การสัมผัสกับตัวงานน้อยกว่า
 4. เป็นไปได้ที่แม้คนงานที่มีอายุมากจะยังคงทำงานในตำแหน่งเดิม เช่นเดียวกับคนงานหนุ่มสาว แต่ก็มิ้อัตราการเกิดอุบัติเหตุต่ำกว่า หรืออาจเกิดเท่ากัน แต่ความรุนแรงของความบาดเจ็บอาจน้อยกว่า จนไม่ต้องเข้าโรงพยาบาลมากครั้งเท่ากับคนงานอ่อนวัย ทั้งนี้ เพราะคนงานสูงอายุมีประสบการณ์และความสุขุมรอบคอบและสัญชาตญาณเอาตัวรอดดีกว่า
 5. คนงานที่มีครอบครัวแล้ว จะมีความสุขุมรอบคอบดีกว่าคนงานที่ยังเป็น โสด ในระดับอายุเท่า ๆ กัน เพราะผู้ที่มีครอบครัวแล้ว มีภาระและความรับผิดชอบสูงกว่าคน โสด
- สรุปได้ว่า “จิตสำนึกต่อความปลอดภัย (Safety conscious)” ของคนงานเป็นผลมาจาก ปัจจัยหลายประการ อาทิ ความเป็นผู้ใหญ่ (Maturity) ของคนงาน สถานะสภาพทางสังคม ประสบการณ์ที่ผ่านมา การศึกษาอบรม ฯลฯ

แนวโน้มของการก่ออุบัติเหตุ

แนวโน้มของการก่ออุบัติเหตุของพนักงาน การก่ออุบัติเหตุของพนักงานมีหลายลักษณะสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. อุบัติเหตุที่คนงานก่อขึ้นนั้นมาจาก 2 ลักษณะจิตใจ คือ
 - 1.1 ก่อเพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์
 - 1.2 ก่อเพราะรู้แต่ประมาท
2. แนวโน้มในการก่ออุบัติเหตุของคนงานเทียบกับระยะเวลาการปฏิบัติงาน สรุปได้ว่า
 - 2.1 คนงานที่เพิ่งเข้ามาทำงานใหม่ ๆ มีโอกาสหรือมีเปอร์เซ็นต์ความเป็นไปได้สูงที่จะเป็นผู้ก่ออุบัติเหตุ
 - 2.2 เมื่อคนงานมีความรู้ความเข้าใจดีพอควร แนวโน้มการก่ออุบัติเหตุจะลดน้อยลงไปเป็นลำดับ
 - 2.3 แต่จะมีช่วงการทำงานค่าหนึ่งถึงจุดอิ่มตัว เมื่อเลยระยะเวลานั้นออกไปแล้ว คนงานคนนั้นจะเริ่มเกิดความประมาท และอาจก่ออุบัติเหตุขึ้นได้ โดยที่ตนเองอาจจะไม่ใช่เป็นผู้รับผลของอุบัติเหตุ แต่คนงานคนอื่น ๆ โดยเฉพาะคนงานใหม่ ๆ มักจะมาเป็นผู้รับผลของอุบัติเหตุ ซึ่งคนงานที่อยู่มานาน ๆ ได้ก่อเอาไว้
 - 2.4 ในธุรกิจหรือโรงงานแต่ละแห่งจะมีแนวโน้มในการเป็นผู้ก่ออุบัติเหตุในลักษณะเดียวกัน
 - 2.5 แนวทางการป้องกันอุบัติเหตุโดยการอบรมคนงานน่าจะมี 2 ช่วง คือ
 - 2.5.1 ในช่วงแรก เป็นการอบรมเพื่อเตรียมคนงานให้พร้อมที่จะเข้ารับหน้าที่อย่างปลอดภัยจากอุบัติเหตุที่ผู้อื่นทำเอาไว้ และผู้อื่นจะปลอดภัยจากอุบัติเหตุที่คนงานใหม่จะได้ออกขึ้น
 - 2.5.2 ในช่วงหลัง เป็นการอบรมเพื่อทบทวนหรือทดสอบสภาพความพร้อมทางร่างกาย และสภาพความพร้อมทางจิตใจของคนงานเก่า เพื่อให้แน่ใจว่าคนงานเหล่านั้นยังคงมีระดับความเข้มข้นของจิตสำนึกต่อความปลอดภัยอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม เพื่อจะไม่เป็นตัวก่ออุบัติเหตุแก่คนอื่น ๆ ในโรงงาน
3. ลักษณะการก่ออุบัติเหตุของคนงานเก่า ในลักษณะต่าง ๆ อาทิ
 - 3.1 ถอดเซฟการ์ด หรือฝาครอบนิรภัยของเครื่องจักรออก
 - 3.2 ถอดป้าย แผ่นบอก โฉด หมายเลข หรือแผง วงจรควบคุมออก
 - 3.3 เปลี่ยนแปลงทิศทางการทำงานของเครื่องหรือระบบควบคุมให้ผิดไปจาก Spec เดิมของระบบ

3.4 ซ่อมแซมโดยใช้อะไหล่ หรือชิ้นส่วนอื่นที่ผิดขนาด ทำให้การทำงานเปลี่ยนแปลงไป แต่ตนเองทราบคนเดียว

3.5 ถอดกลไกของระบบควบคุม หรือระบบสัญญาณเตือนภัยออก ขณะซ่อมเครื่องแล้วไม่ต่อเข้าอย่างเดิม เพราะคิดว่าตนรู้ดีแล้ว

3.6 เป็นตัวอย่างที่ไม่ดี ในการไม่ยอมสวมใส่อุปกรณ์หรือเสื้อผ้าที่ถูกต้อง ในขณะที่ทำงาน

3.7 บางโอกาสอาจเป็นผู้พุดจายในทำนองดูถูกหรือทำทนายต่อการเสี่ยง ทำให้ผู้ปฏิบัติตัวตามระเบียบกลายเป็นคนขี้ขลาดในสายตาของคนอื่น จึงเกิดการชักนำให้คนงานหน้าใหม่ ๆ เกิดความรู้สึกเป็นปมด้อย หรือ “ไม่แน่จริง” ในสายตาของคนอื่น โดยเฉพาะพวกที่อยู่เก่า เมื่อปฏิบัติตามกฎของความปลอดภัยและผลสุดท้าย คนงานเกือบทั้งหมดก็จะไม่ยอมปฏิบัติตามกฎของโรงงานอีกต่อไป

4. ลักษณะการก่ออุบัติเหตุของคนงานใหม่ ในลักษณะต่าง ๆ อาทิ

4.1 ความไม่รู้อะไรเลยในเครื่องจักรกล ผังโรงงานและระบบงาน

4.2 ความไม่ใส่ใจต่อการท างานเท่าที่ควร

4.3 ความตั้งใจมาก เพราะต้องการศึกษางาน หรือเรียนรู้การทำงานของเครื่องยนต์กลไกต่าง ๆ แต่ความตั้งใจอาจเน้นหนักไปทางด้านเทคนิคและเนื้องาน จนลืมนึกถึงความปลอดภัยในการทำงาน ซึ่งเป็นส่วนประกอบสำคัญของงานเช่นกัน

4.4 ความรีบร้อน อยากให้งานเสร็จจนลืมปฏิบัติตามขั้นตอนที่ปลอดภัย

4.5 ความอยากรู้ อยากเห็น ทำให้ชอบลองผิดลองถูก

4.6 ความคะนองในลักษณะ “ลูกวัวไม่รู้จักความร้ายของเสือ” ทำให้กล้าเสี่ยงในเรื่องที่ไม่ควรเสี่ยง เพราะไม่เคยทราบผลจากการพลาดของความเสี่ยงนั้น

4.7 ขาดสามัญสำนึกสำหรับวิเคราะห์ปัญหาและประเมินสถานการณ์หรือมีแต่ซ้ำไม่ทันการณ์

4.8 ขาดความระมัดระวังในการใช้ชีวิตในโรงงาน

4.9 ชอบทำตามตัวอย่างที่ผิด ๆ เพราะโดยสถานภาพก็อยากให้เป็นที่ยอมรับของสังคมในโรงงานนั้น จึงจำเป็นต้องทำตามบุคคลที่คิดว่าเป็นหัวหน้ากลุ่มของตน

4.10 การขาดเทคนิคในการทำงานที่ดีพอ ทำให้ต้องเพิ่มกำลังงาน หรือความเหนื่อยล้ามากกว่าคนอื่น ๆ ดังนั้น เมื่อถึงคราวต้องทำงานล่วงเวลา จึงมักจะเกิดอุบัติเหตุที่เกิดจากความพลาดเพราะอ่อนกำลังลงหรือหมดแรง

การสูญเสียเนื่องจากอุบัติเหตุ

ได้มีนักการศึกษา สรุปประเด็นเกี่ยวกับการสูญเสียเนื่องจากอุบัติเหตุ ไว้ดังนี้

วิทยา อยู่สุข (2542, หน้า 95-96) กล่าวว่า การสูญเสียเนื่องจากการเกิดอุบัติเหตุสามารถแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. การสูญเสียทางตรง ได้แก่ การสูญเสียที่คิดเป็นเงินที่นายจ้างหรือรัฐบาลที่ต้องจ่ายโดยตรงให้แก่ผู้ได้รับอุบัติเหตุจากการทำงาน เช่น ค่ารักษาพยาบาล เงินทดแทนที่ต้องจ่ายโดยรัฐหรือโรงงาน ค่าทำขวัญ เป็นต้น
2. การสูญเสียโดยทางอ้อม ได้แก่ การสูญเสียที่มีมักจะคิดไม่ถึงหรือไม่ค่อยคิดว่าเป็นการสูญเสีย เป็นลักษณะการสูญเสียที่แฝงอยู่ไม่ปรากฏเด่นชัด เช่น สูญเสียเวลาของลูกจ้างที่บาดเจ็บต้องใช้เวลาพักฟื้นจนกว่าจะหาย สูญเสียเวลาของลูกจ้างคนอื่น ๆ ซึ่งหยุดงานขณะเกิดอุบัติเหตุสูญเสียเวลาของหัวหน้างาน ผู้บริหารที่ต้องช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ การสอบสวนอุบัติเหตุ การจัดเตรียมคนงานใหม่เพื่อไม่ให้งานชะงัก ค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมเครื่องจักร เครื่องมือ รวมทั้งวัตถุดิบต่าง ๆ ทำให้ปริมาณผลผลิตขาดหายไป คนงานเสียขวัญเกิดความกลัวทำให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลง เป็นต้น

วิฑูรย์ สิมะ โชคดี และวีรพงษ์ เกลิมจิระรัตน์ (2547, หน้า 16-18) ได้กล่าวไว้ว่า ความสูญเสียอันเนื่องจากการเกิดอุบัติเหตุในโรงงานอุตสาหกรรมนั้น อาจแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้ คือ

1. ความสูญเสียทางตรง หมายถึง จำนวนเงินที่ต้องจ่ายไปอันเนื่องกับผู้ได้รับบาดเจ็บโดยตรงจากการเกิดอุบัติเหตุ ได้แก่
 - 1.1 ค่ารักษาพยาบาล
 - 1.2 ค่าเงินทดแทน
 - 1.3 ค่าทำขวัญ ค่าทำศพ
 - 1.4 ค่าประกันชีวิต
2. ความสูญเสียทางอ้อม หมายถึง ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ (ซึ่งส่วนใหญ่จะคำนวณเป็นต้นทุนได้) นอกเหนือจากค่าใช้จ่ายทางตรง สำหรับการเกิดอุบัติเหตุแต่ละครั้ง ได้แก่
 - 2.1 การสูญเสียเวลาทำงานของ
 - 2.1.1 คนงานหรือผู้บาดเจ็บ เพื่อรักษาพยาบาล
 - 2.1.2 คนงานหรือเพื่อนร่วมงานที่ต้องหยุดชะงักชั่วคราว เนื่องจาก
 - 2.1.2.1 ช่วยเหลือผู้บาดเจ็บโดยการปฐมพยาบาล หรือนำส่งโรงพยาบาล
 - 2.1.2.2 ความอยากรู้อยากเห็นประเภท “ไทยมุง”

- 2.1.2.3 การวิพากษ์วิจารณ์
 - 2.1.2.4 ความตื่นตกใจ (ตื่นตระหนกและเสียชีวิต)
 - 2.1.3 หัวหน้างานหรือผู้บังคับบัญชา เนื่องจาก
 - 2.1.3.1 ช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ
 - 2.1.3.2 สอบสวนหาสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ
 - 2.1.3.3 บันทึกและจัดทำรายงานการเกิดอุบัติเหตุ เพื่อเสนอตามลำดับชั้น และแจ้งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - 2.1.3.4 จัดหาคนงานอื่น และฝึกสอนให้เข้าทำงานแทนผู้บาดเจ็บ
 - 2.1.3.5 หาวิธีแก้ไขและป้องกันอุบัติเหตุไม่ให้เกิดซ้ำอีก
 - 2.2 ค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซม เครื่องจักร เครื่องมือ อุปกรณ์ที่ได้รับความเสียหาย
 - 2.3 วัตถุดิบหรือสินค้าที่ได้รับความเสียหายต้องโยนทิ้ง ทำลาย หรือขายเป็นเศษ
 - 2.4 ผลผลิตลดลง เนื่องจากกระบวนการผลิตขัดข้อง ต้องหยุดชะงัก
 - 2.5 ค่าสวัสดิการต่าง ๆ ของผู้บาดเจ็บ
 - 2.6 ค่าจ้างแรงงานของผู้บาดเจ็บซึ่งโรงงานยังคงต้องจ่ายปกติ แม้ว่าผู้บาดเจ็บจะทำงานยังไม่ได้เต็มที่หรือต้องหยุดงาน
 - 2.7 การสูญเสียโอกาสในการทำกำไร เพราะผลผลิตลดลงจากการหยุดชะงักของ ขบวนการผลิตและความเปลี่ยนแปลงความต้องการของท้องตลาด
 - 2.8 ค่าเช่า ค่าไฟฟ้า น้ำประปา และ โสหุ่ยต่าง ๆ ที่โรงงานยังคงต้องจ่ายตามปกติแม้ว่า โรงงานจะต้องหยุดหรือปิดกิจการหลายวัน ในกรณีเกิดอุบัติเหตุร้ายแรง
 - 2.9 การเสียชื่อเสียงและภาพพจน์ของโรงงาน
- นอกจากนี้ผู้บาดเจ็บจนถึงขั้นพิการหรือทุพพลภาพ จะกลายเป็นภาระของสังคม ซึ่งทุกคนมีส่วนช่วยในการรับผิดชอบด้วย ความสูญเสียทางอ้อมจึงมีค่ามหาศาลกว่าความสูญเสียทางตรงมากซึ่งปกติเรามักจะคิดกันไม่ถึง จึงมีผู้เปรียบเทียบว่า ความสูญเสียหรือค่าใช้จ่ายของการเกิดอุบัติเหตุเปรียบเสมือน “ภูเขาน้ำแข็ง” ส่วนที่โผล่พ้นน้ำให้มองเห็นมีเพียงเล็กน้อย เมื่อเทียบกับส่วนที่จมอยู่ใต้น้ำ ในทำนองเดียวกัน ค่าใช้จ่ายทางตรงเมื่อเกิดอุบัติเหตุจะเป็น ส่วนน้อยของค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทั้งหมด ซึ่งผู้บริหารจะมองข้ามไม่ได้

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมความปลอดภัย

ความหมายของพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน

จากที่ได้กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน หมายถึง ลักษณะของการกระทำ หรือแสดงออกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอยู่ภายใต้สภาวะที่ปราศจากอันตรายการเกิดอุบัติเหตุ รวมถึงปราศจากโอกาสเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ การบาดเจ็บ พิการ ตาย อันเนื่องมาจากการทำงาน ทั้งต่อบุคคล ทรัพย์สิน และสิ่งแวดล้อม สมถวิล เมืองพระ (2537, หน้า 54) กล่าวว่า ตามหลักพฤติกรรมศาสตร์ แล้วพฤติกรรมความปลอดภัยจะเกิดขึ้นได้ ต้องมีปัจจัยต่าง ๆ หลายประการด้วยกัน สามารถจำแนกได้ 3 ลักษณะ คือ ปัจจัยที่ช่วยโน้มน้าวบุคคลให้เกิดพฤติกรรมความปลอดภัยเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ความเข้าใจ ความเชื่อทัศนคติ และค่านิยมของบุคคลที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมอนามัยของบุคคล ซึ่งพฤติกรรมนี้เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ หรือประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล ซึ่งส่วนใหญ่จะได้รับทั้งในทางตรงและทางอ้อม หรือจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดพฤติกรรมความปลอดภัย เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นจากการที่บุคคลต่าง ๆ มีโอกาสที่จะใช้บริการหรืออุปกรณ์ รวมถึงสิ่ง ต่าง ๆ ที่มีอยู่และจัดหาไว้ให้ อย่างทั่วถึง ได้แก่สถานพยาบาล แหล่งอาหาร หรืออุปกรณ์ป้องกันความปลอดภัย เป็นต้น

เป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมความปลอดภัย เป็นปัจจัยที่นอกเหนือจากปัจจัยดังกล่าวข้างต้น ได้แก่ ปัจจัยที่เกิดจากการกระทำของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ครอบครัว ญาติ เพื่อน นายจ้าง และบุคลากรอื่น ๆ รวมถึงบุคคลที่เป็นสิ่งแวดล้อมในสังคมภายนอกบ้านหรือที่ทำงานด้วย ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อการปลูกฝังหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอนามัยโดยการสั่งสอน อบรม กระตุ้นเตือน การชักจูง การเป็นตัวอย่าง การควบคุมดูแลรวมถึงการส่งเสริมให้เกิดการกระทำ หรือ การปฏิบัติที่ถูกต้องและเหมาะสมที่จะนำไปสู่การมีสุขภาพ หรือพฤติกรรมอนามัยตามเป้าหมายที่กำหนด

จากที่ได้กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานจะเกิดขึ้นได้ ต้องประกอบด้วย 3 ปัจจัยด้วยกัน คือ ปัจจัยที่ ช่วยโน้มน้าว ปัจจัยที่สนับสนุน และปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมความปลอดภัยขึ้น ถ้าขาดปัจจัยหนึ่งปัจจัยใดไปจะสามารถนำมาซึ่งการเกิดอุบัติเหตุจากการทำงานนั้นขึ้นได้

หลักการทางพฤติกรรมกรรมการบริหารเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน

หลักการพฤติกรรมกรรมการบริหารนี้ เป็นหน้าที่ของผู้บริหารทุกระดับ หรือเป็นงานของฝ่ายจัดการ ซึ่งนับว่าเป็นหัวใจของงานความปลอดภัยในการทำงานเลยทีเดียว เพราะการปฏิบัติงาน ทุกอย่างถ้าขาด ผู้บริหารที่ดีและเก่งแล้วงานนั้นสำเร็จได้ยาก หรือสำเร็จได้

แต่คุณภาพของผลผลิตก็อาจต่ำลงได้ ความพอใจในการทำงานและความปลอดภัยในการทำงาน อาจไม่มีก็ยอมเป็นได้

พฤติกรรมกรรมการบริหารเพื่อความปลอดภัยในการทำงานก็เช่นเดียวกัน ถ้าขาดผู้บริหารที่เป็นผู้นำที่ดีและมีความสามารถแล้ว ก็อาจทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยในการทำงานได้ ผู้บริหารเปรียบเสมือนเข็มทิศ ที่คอยบอกทางให้ผู้เดินทางไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างปลอดภัย และเป็นเสมือนนายท้ายเรือที่คอยควบคุมเรือให้ไปสู่จุดหมายได้อย่างปลอดภัย หน้าที่ของผู้บริหารจะต้องกำหนดนโยบาย วางแผนเพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ไม่เสี่ยงต่อการเกิดอันตรายในการปฏิบัติงาน มีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน มีความพอใจ มีขวัญกำลังใจ เป็นต้น

ดังนั้น พฤติกรรมการบริหารเพื่อความปลอดภัยในการทำงานจึงต้องเน้นการร่วมมือกันของบุคคลทุกระดับ คือ โดยผู้บริหารแต่ละระดับมีหน้าที่แตกต่างกันจะแสดงให้เห็นข้อแตกต่างกันในแง่ของการรับผิดชอบต่องานหรือลักษณะของงานของผู้บริหารระดับต่าง ๆ เพื่อความปลอดภัยในการทำงาน โดยผู้บริหารระดับสูงจะรับผิดชอบในด้านการวางแผนเป็นส่วนใหญ่ ขณะที่ผู้บริหารระดับต้นจะรับผิดชอบมากในด้านการควบคุม เป็นต้น

พฤติกรรมกรรมการบริหารเพื่อความปลอดภัยในการทำงานก็คือ การนำหลักวิชาการบริหาร ซึ่งได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการวางแผน การจัดองค์การ การอำนวยการ และการควบคุมงานมาประยุกต์ในพฤติกรรมกรรมการบริหารเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน ในที่นี้จะขอกล่าวเฉพาะแนวคิดสำคัญของหลักการทางพฤติกรรมกรรมการบริหารความปลอดภัยในการทำงานที่ผู้บริหารควรทราบ ซึ่งประกอบด้วยหลักการ 4 ประการ

1. การวางแผนเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน ผู้บริหารจะต้องแสดงพฤติกรรมกรรมการบริหารเพื่อความปลอดภัยในการทำงานอย่างจริงจังและตัดสินใจในการจัดรูปความคิดเพื่อแก้ปัญหาความปลอดภัยในการทำงานเป็นระบบ โดยสามารถวิเคราะห์ถึงสถานการณ์อาการและสาเหตุของปัญหาความปลอดภัยในการทำงานที่จะต้องแก้ไข การประเมินความเป็นไปได้ในกลยุทธ์ของการแก้ไขปัญหาความปลอดภัยในการทำงาน การสรรหาทรัพยากรด้านความปลอดภัยในการทำงาน การสร้างแนวร่วมทางความคิดกับ ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน และการวางระบบกำกับดูแลแผนงานที่มีประสิทธิภาพ การวางแผนเพื่อความปลอดภัยในการทำงานเป็นเครื่องชี้ความสามารถและพฤติกรรมกรรมการบริหารที่สำคัญยิ่ง องค์การหรือหน่วยงานจะประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในด้านต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงด้านความปลอดภัยในการทำงานด้วย ส่วนหนึ่งเกิดจาก พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหาร

ในองค์กรมีความรู้ และทักษะเกี่ยวกับการวางแผนเพื่อความปลอดภัยในการทำงานมากขึ้น
เพียงใด

2. การจัดองค์การเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน ผู้บริหารจะต้องแสดงพฤติกรรม
กรรมการบริหารเพื่อความปลอดภัยอย่างเหมาะสม โดยการวางโครงสร้างการบริหาร
ด้านความปลอดภัยในการทำงาน ทั้งแนวนอนแนวตั้ง การกำหนดโครงสร้างหน่วยงาน
ด้านความปลอดภัยในการทำงานที่เหมาะสมสอดคล้องกับ โครงสร้างหลักขององค์กร กำหนด
สายงานด้านความปลอดภัยในการทำงาน และการบังคับบัญชา ที่เอื้ออำนวยให้การบริหารงาน
ด้านความปลอดภัยในการทำงานมีเอกภาพและบรรลุผลสำเร็จ การวางกระบวนการของงาน
ที่ส่งผลรวดเร็ว ฉับไว และการวางตัวบุคคลผู้รับผิดชอบซึ่งแต่ละคนสามารถแสดงความรู้
ความสามารถ ความตั้งใจ ความพอใจในการทำงานได้อย่างเต็มที่ หรือการจัดงานให้เหมาะกับคน
หรือว่าจัดคนให้เหมาะกับงาน เป็นต้น เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานมีพฤติกรรมความปลอดภัยมากขึ้นตาม
วัตถุประสงค์ที่วางไว้ ดังนั้น การจัดองค์การเพื่อความปลอดภัยในการทำงานก็คือ การวางระเบียบ
กฎเกณฑ์ให้กิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรด้านความปลอดภัย ดำเนินไปให้ได้สัดส่วนกันโดยกำหนด
ว่าใครมีหน้าที่ ทำอะไรมีอำนาจหน้าที่ และ ความรับผิดชอบอย่างไร มีความพร้อมที่จะให้
ตรวจสอบได้ ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินการ ด้านความปลอดภัยในการทำงานขององค์กรบรรลุ
ตามแผนที่กำหนดไว้

3. การอำนวยความสะดวกเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน ผู้บริหารจะต้องแสดงพฤติกรรม
กรรมการบริหารเพื่อความปลอดภัยในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการส่งเสริม
เพื่อให้ผู้ได้บังคับบัญชาทุกคนทำงานด้วยความเชื่อมั่นด้วยมีเป้าหมายที่ชัดเจนแน่นอน
ด้วยขวัญกำลังใจที่ดี การพัฒนาทีมงาน และผู้นำในระดับรองเพื่อให้สามารถแทนกันได้
อย่างต่อเนื่อง และไม่ยึดติดตัวบุคคล การสื่อสารข้อมูล ทุกรูปแบบที่สร้างความเข้าใจที่ดียิ่ง
ในหน่วยงานและการประสานงานที่มีหลักการร่วมมือหน่วยงาน และความยืดหยุ่นที่เหมาะสม
การจูงใจ การสนับสนุน การให้ความสะดวก การให้ความสบายใจการยิ้มแย้มแจ่มใส การให้เกียรติ
ตนเองและให้เกียรติผู้อื่น การทำงานเป็นทีมเหล่านี้เป็นพฤติกรรมบริหารเพื่อให้เกิดความปลอดภัย
ในการทำงาน

4. การควบคุมงานเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน ผู้บริหารจะต้องแสดงพฤติกรรม
กรรมการบริหารเพื่อความปลอดภัยในการทำงานอย่างมีความยุติธรรม โดยการกำกับดูแล
นโยบายวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรบรรลุผลสำเร็จตามที่ได้ตั้งไว้ การติดตามดูแล
การทำงานในขั้นตอนที่สำคัญเพื่อช่วยแก้ปัญหาอุปสรรคร่วมปรึกษาหารือเพื่อปรับเปลี่ยน
และวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมการประเมินผลงาน รวมทั้งการสนใจและการให้ความช่วยเหลือ

อย่างใกล้ชิดความเป็นกันเองทั้งเรื่องงานและเรื่องส่วนตัวของผู้ได้บังคับบัญชา รวมความก็คือ คอยควบคุมดูแลทั้งสภาพ แวดล้อมในการทำงาน และคนในขณะที่ทำงานเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในการทำงานเหล่านี้เป็น พฤติกรรมการบริหารเพื่อความปลอดภัยในการทำงาน

อย่างไรก็ตามพฤติกรรมการบริหารเพื่อความปลอดภัยในการทำงานนั้นผู้บริหารต้องตระหนักไว้เสมอว่า จะต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุผลเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน โดยอาศัยผู้อื่น ผู้บริหารจะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ วางนโยบาย วางแผน จัดรูปองค์การ จัดอัตรากำลังการทำงาน ประเมินการรายงานการควบคุม และการประเมินผลเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน และผู้บริหารจะต้องมีการแก้ปัญหา การตัดสินใจ การจูงใจ และการสร้างภาวะผู้นำเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน

ปัจจัยในการกำหนดพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน

ถ้าบุคคลมีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานอย่างปลอดภัยและเห็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อการกระทำ ดังกล่าวแล้วก็จะนำไปสู่ความตั้งใจที่จะลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งทั้งหมดก็แสดงออกมาในรูปของพฤติกรรมนั่นเองกล่าวได้ว่า มนุษย์ทุกคนเมื่อมีความรู้และความตระหนักเกิดขึ้นจะไปกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อสิ่ง ๆ ออกมาและถ้าบุคคลนั้นมีทัศนคติ (Attitude) ที่ดีมองเห็นประโยชน์และคุณค่าของการกระทำนั้น ๆ แล้วสิ่งเหล่านั้นก็จะนำไปสู่ความตั้งใจที่จะลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ออกมาได้ซึ่งทั้งหมดก็จะแสดงออกมาในรูปแบบของพฤติกรรมนั่นเอง และเช่นเดียวกันกับความหวังทางสังคม ที่อยู่รอบตัวบุคคลของแต่ละคน เมื่อทุกคนเห็นคุณค่าหรือประโยชน์แล้วก็จะทำให้เกิดบรรทัดฐานทางสังคมของบุคคลขึ้นมา ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถทำให้บุคคลเกิดความตั้งใจที่จะลงมือปฏิบัติเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาได้ ซึ่งจากแนวคิดนี้แสดงให้เห็นว่าบรรทัดฐานทางสังคม จะมีอิทธิพลต่อบุคคลรอบข้าง

แนวทางในการป้องกันอุบัติเหตุ หลัก 3 E กับตำแหน่งการป้องกัน

การคิดหาแนวทางป้องกันอาจมีหลากหลายวิธีบ่อยครั้งที่แนวทางป้องกันอาจไม่ครอบคลุมทั้งหมด มีตกหล่นไปบ้าง ทำให้การป้องกันไม่เกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้นจึงต้องมีหลักในการช่วยหาแนวทางให้ครอบคลุมได้ทั้งหมด เพื่อจะได้ไม่เกิดอุบัติเหตุที่ซ้ำรอยขึ้นมาอีก ด้วยหลัก 3 E กับ ตำแหน่งการป้องกัน (วิฑูรย์ สิมะ โสคติ และวิรพงษ์ เกลิมจิระรัตน์, 2547)

หลัก 3 E ได้แก่ Engineering, Education และ Enforcement

1. Engineering คือ การใช้ความรู้ด้านวิศวกรรมศาสตร์มาจัดการ เช่น การออกแบบเครื่องจักร ให้มีการใช้งานที่ปลอดภัย การติดตั้งเครื่องป้องกันอันตราย การวางผังโรงงาน และออกแบบสภาพแวดล้อมในการทำงาน

2. Education คือ การให้การศึกษาก่อนหรือฝึกอบรมคนงาน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำงานให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุ การฝึกใช้เครื่องมือหรือวิธีการทำงานที่ปลอดภัย

3. Enforcement คือ การออกมาตรการควบคุมบังคับให้คนงานปฏิบัติตาม หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจะต้องถูกลงโทษ เพื่อให้เกิดความสำนึก และหลีกเลี่ยงการกระทำที่ไม่ถูกต้อง การใช้หลัก 3 E นี้ จะต้องดำเนินการให้ E ทั้ง 3 ไปพร้อมกัน จึงจะทำให้การป้องกันอุบัติเหตุ มีประสิทธิภาพสูงสุด ถ้ามีการดำเนินการเฉพาะ E ตัวใดตัวหนึ่งก็จะเกิดปัญหาขึ้น เช่น เครื่องจักรที่ออกแบบมาดี มีเครื่องป้องกันอันตราย (Machine guarding) ติดตั้งไว้ คนงานอาจเห็นว่เกะกะไม่จำเป็นจึงถอดออก เพราะขาดการฝึกอบรม หรือชี้แนะให้เห็นอันตรายที่เกิดขึ้นหากถอดเครื่องป้องกันอันตรายออก หรือว่ามีการอบรมมาอย่างดีแล้วแต่ขาดการออกกฎข้อบังคับคนงานอาจเห็นว่าคาร์คั่นเกะกะ ทำให้ทำงานไม่สะดวกจึงถอดทิ้งเสีย เพราะต้องการทำงานให้เร็วขึ้น ทั้ง ๆ ที่รู้ว่าอันตรายแต่ก็ยอมเสี่ยง เพราะเข้าใจว่าจะสามารถเพิ่มผลผลิตได้ ในทำนองเดียวกันแม้จะมีข้อบังคับแล้ว หากคนงานไม่ได้รับการแนะวิธีการทำงานที่ถูกต้องปลอดภัย คนงานก็อาจจะปฏิบัติงานอย่างผิดวิธี เนื่องจากความไม่รู้เป็นเหตุหรือการทำงานที่ผิดพลาดไม่ถูกขั้นตอน เป็นผลทำให้ระบบป้องกันนั้นเสียหายไม่ทำงาน

ตำแหน่งการป้องกัน

อีกแนวทางที่ช่วยเสริมหลัก 3E เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการออกแบบระบบความปลอดภัย คือ หลักของตำแหน่งในการป้องกัน ได้แก่ แหล่งกำเนิด (Source) ทางผ่าน (Path) และผู้รับ (Receiver)

1. แหล่งกำเนิด (Source) การแก้ปัญหาใด ๆ ก็ตามจะต้องแก้ที่ต้นเหตุจึงจะเป็นการแก้ไขที่ดีที่สุด ดังนั้น การแก้ไขที่แหล่งกำเนิดจึงต้องคิดถึงก่อนเป็นอันดับแรก เช่น ถ้าสารเคมีที่ใช้มีพิษ เราก็เปลี่ยนมาใช้สารเคมีที่ไม่มีพิษแทน ได้แก่ การยกเลิกการใช้น้ำมันที่มีสารตะกั่วแล้วหันมาใช้น้ำมันไร้สารตะกั่วแทน แต่ถ้าเราไม่สามารถหาทางแก้ที่แหล่งกำเนิดได้ จึงค่อยหาแนวทางแก้ไขที่ตำแหน่งต่อมา

ควบคุมที่ต้นตอหรือแหล่งกำเนิด (Source) คือ พยายามหาทางควบคุมที่ต้นตอหรือแหล่งกำเนิดของอันตรายที่จะเกิดต่อผู้ประกอบอาชีพโดยตรง เช่น ที่ตัวเครื่องจักร เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ แหล่งที่มีการใช้สารเคมีเป็นพิษ การควบคุมที่แหล่งนี้จะมีประสิทธิภาพมากที่สุด เป็นการควบคุมที่ตัวปัญหาไม่ให้เกิดขึ้น ป้องกันไม่ให้อันตรายหรือพิษภัยแพร่กระจายออกไปได้เลย วิธีที่นิยมใช้คือการใส่สารเคมีที่เป็นพิษภัยน้อย หรืออุปกรณ์ที่มีอันตรายน้อย เอาไปใช้แทนสาร

ที่เป็นพิษมากหรือมีอันตรายมากเลือกใช้กระบวนการผลิตที่มีอันตรายน้อยทดแทนที่มีอันตรายมาก หรือ อาจจะหาทางเปลี่ยนแปลงกระบวนการผลิตให้เหมาะสม ไม่ก่อให้เกิดมลพิษจากการทำงาน ใช้วิธีปิดปกคลุมให้มีคิซิด เช่น กระบวนการผลิต เครื่องจักรที่ทำงาน แล้วอาจจะมีมลพิษออกมาสู่ภายนอกได้ ให้หาทางปิดคลุมกระบวนการผลิตหรือเครื่องจักรให้มีคิซิดไม่ให้มลพิษที่อาจจะเกิดขึ้นออกมาสู่ภายนอก และแพร่กระจายไปสู่บริเวณที่ทำงานได้เลยแยกเอากระบวนการผลิตหรือเครื่องจักรที่มีอันตรายมากหรือปล่อยมลพิษออกมามาก ไปจากบริเวณที่มีคนทำงานอยู่มาก เช่น เครื่องจักรที่มีเสียงดัง เครื่องจักรที่ปล่อยความร้อนออกมาสู่บรรยากาศภายนอกให้แยกไปไว้ในบริเวณต่างหาก หรือจัดห้องเฉพาะที่สามารถควบคุมได้ใช้ระบบทำให้เปียกชื้นแทน เพราะจะทำให้เกิดฝุ่นละอองน้อย เช่น มีการพ่นละอองน้ำให้เป็นฝอยในโรงงานอุตสาหกรรมที่บริเวณทำงานให้ละอองน้ำจับฝุ่นละอองรวมตัวกันตกลงสู่พื้น ใช้ระบบระบายอากาศเฉพาะแห่งเก็บรวบรวมระบายเอามลพิษตรงจุดที่มีพิษภัยมากออกไป และทำการขจัดมลพิษนั้นด้วยวิธีการที่เหมาะสมจัดให้มีวิธีการบำรุงเครื่องจักร อุปกรณ์การผลิตที่ดี จะช่วยทำให้เครื่องจักรอยู่ในสภาพเรียบร้อยปลอดภัย ไม่เป็นอันตรายต่อผู้ปฏิบัติงาน

2. ทางผ่าน (Path) โดยการปิดกั้นสิ่งอันตราย เช่น การติดตั้งม่านกันแสงและกันสะเก็ดระหว่างการเชื่อม หรือการสร้างห้องครอบเครื่องจักรที่มีเสียงดัง เพื่อกันไม่ให้เสียงออกมารบกวนผู้อื่น และถ้ายังไม่สามารถหาแนวทางแก้ไขที่ตำแหน่งที่ 2 นี้ได้ ก็ใช้การแก้ปัญหาที่ตำแหน่งถัดไป ควบคุมที่ทางผ่าน(Path) การควบคุมอันตรายโดยเลือกวิธีควบคุมที่ทางผ่านของอันตรายจากแหล่งกำเนิดไปสู่คนปฏิบัติงานนั้น วิธีนี้มักจะเลือกใช้รองลงมาจากวิธีแรกเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากวิธีหนึ่ง เช่น บรรยากาศในบริเวณการทำงานจะเป็นทางผ่านของอันตรายสู่คนที่ทำงานในบริเวณนั้น วิธีควบคุม คือ พยายามหาทางปิดกั้น เส้นทางเดินของอันตรายนั้น คือ หาสิ่งของมากระหว่างต้นตอกับตัวคน เช่น เก็บรักษาวัสดุต่าง ๆ ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ซึ่งจะสามารถลดพิษต่าง ๆ ลงได้ ออกแบบระบบระบายอากาศที่ดี มีประสิทธิภาพ พยายามนำอากาศบริสุทธิ์จากภายนอกเข้าไปในบริเวณทำงานให้มาก โดยการออกแบบระบบระบายอากาศที่ดี เลือกใช้ช่องเปิดประตู หน้าต่าง ช่องลมที่เหมาะสมในการช่วยเจือจางมลพิษต่าง ๆ เพิ่มระยะทางระหว่างแหล่งกำเนิดของอันตรายกับคนทำงานให้มากที่สุด ซึ่งระยะทางจะช่วยลดปริมาณการสัมผัสอันตรายต่าง ๆ ของคนลงได้ ทำให้คนได้รับปริมาณน้อยลง มีการติดตั้งอุปกรณ์พิเศษที่สามารถเตือนหรือบอกระดับอันตรายได้เป็นอย่างดี ถ้าหากว่าระดับของอันตรายสูงมากจนเกิดพิษภัยแก่คนที่ทำงานบริเวณนั้นสัญญาณจะเตือนให้คนบริเวณนั้นหาทางป้องกันตนเองได้ทันที

3. ผู้รับ (Receiver) ผู้รับ เป็นวิธีสุดท้าย โดยการป้องกันที่ตัวบุคคล เช่น การจัดหาอุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคล ได้แก่ การจัดหาที่อุดหูเพื่อลดการบาดเจ็บเนื่องจากเสียงดัง

การแก้ปัญหาวิธีนี้มักจะไม่ค่อยประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากการสวมใส่อุปกรณ์เหล่านี้เป็นการรบกวนการทำงานของคนงาน เพราะไม่เกิดความเคยชิน ทำให้คนงานรู้สึกไม่สบายตัว ดังนั้น จึงขอให้อวิธีนี้เป็นวิธีสุดท้ายจริงๆ ความคุมที่ตัวบุคคล (Receiver) เป็นมาตรการลำดับสุดท้ายที่จะเลือกใช้ควบคุมอันตรายในสถานที่ทำงาน เนื่องจากว่าการควบคุมอันตรายที่ตัวบุคคลนี้กระทำได้ยาก ได้ผลน้อยถ้าไม่ได้รับความร่วมมืออย่างจริงจัง การควบคุมอันตรายแบบนี้เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความเคยชินของคน ถ้าเราไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ก็จำเป็นต้องเลือกใช้ เป็นวิธีการที่ลงทุนน้อยที่สุด ซึ่งมีวิธีการที่ใช้กันดังนี้ โดยจัดโครงการให้การศึกษาและอบรมเกี่ยวกับด้านความปลอดภัยให้แก่คนงานโดยทั่วถึงโดยการหมุนเวียนสับเปลี่ยนหน้าที่ของคนงาน ถ้าคนงานคนใดได้รับพิษภัยมากหรือสัมผัสกับอันตรายเป็นระยะเวลาาน ก็จัดหมุนเวียนให้ไปทำในที่อื่นให้ปริมาณสารพิษในร่างกายลดลง งานเดิมให้จัดคนงานคนอื่นมาทำแทนจัดสถานที่ทำงานของคนงานให้มีสภาพแวดล้อมที่ดีที่สุด หรือจัดสถานที่ทำงานที่มีคนงานจำนวนมากทำงานให้แยกออกมาจากบริเวณที่มีอันตราย อาจจะทำให้คนงานทำงานในห้องที่ทำเป็นพิเศษ เช่น ห้องปรับอากาศ โดยการติดอุปกรณ์เตือนภัย หรือเตือนอันตรายที่เกิดจะขึ้นกับคนที่ตัวคนงาน ซึ่งจะช่วยให้ระดับอันตราย เช่นคนที่ทำงานกับรังสีให้ติดแผ่นฟิล์มบอกระดับรังสีที่ได้รับ โดยการใช้เครื่องป้องกันอันตราย ส่วนบุคคลที่เหมาะสมกับลักษณะของงาน (วิทยา อยู่สุข, 2544, หน้า 93-98)

การป้องกันอุบัติเหตุที่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเป็นการป้องกันอุบัติเหตุซึ่งเกิดจากการปฏิบัติงาน โดยจำแนกได้ 3 ด้าน คือ ด้านวิศวกรรมความปลอดภัย (Engineering) ด้านการศึกษา (Education) ด้านมาตรการป้องกัน (Enforcement)

วิศวกรรมความปลอดภัย (Engineering) หมายถึง การใช้ความรู้ด้านวิศวกรรมศาสตร์มาจัดการวางแผน ติดตั้ง อุปกรณ์กู้ภัยในหน่วยอย่างปลอดภัยและพร้อมใช้ในการปฏิบัติงานตลอดเวลา ตลอดจนกำหนดรูปแบบการปฏิบัติงานแบบเป็นทีม หรือคู่หู (Buddy) และส่งเสริมอุปกรณ์กู้ภัยให้มีความพร้อมและทันสมัย อีกทั้งมีการแต่งกายตามมาตรฐานเครื่องแบบ อปพร.

ด้านการศึกษา (Education) หมายถึง การให้การศึกษาหรือการอบรมในเรื่องการฝึกซ้อมการปฏิบัติงานเป็นประจำเพื่อให้เกิดความชำนาญ การเข้ารับการอบรมเพิ่มความรู้หลักสูตรป้องกันภัยระดับต่าง ๆ ตลอดจนการผ่านการอบรมหลักสูตรพื้นฐานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

ด้านมาตรการป้องกัน (Enforcement) หมายถึง การออกมาตรการ การควบคุม บังคับให้ ผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช 2547 เกี่ยวกับการรักษาวินัยและหน้าที่ของ อปพร. การปฏิบัติตามระบบเตือนภัยและสัญญาณเตือนภัยและการใช้อุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคลอย่างถูกต้องตามมาตรฐานการใช้งาน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการความปลอดภัยในการทำงาน

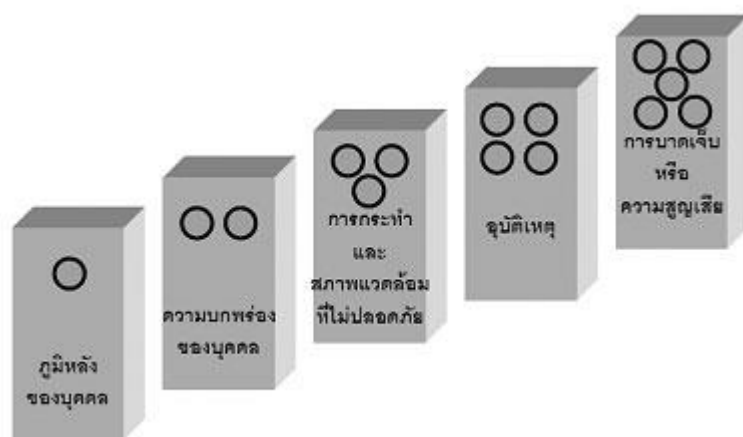
เฉลิมชัย ชัยกิตติภรณ์ (2540, หน้า 21-25) ได้รวบรวมทฤษฎีเกี่ยวกับการเกิดอุบัติเหตุต่าง ๆ ไว้ 3 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีโดมิโน ทฤษฎีรูปแบบระบบความปลอดภัยของ บ็อบ ฟิเรนซ์ และทฤษฎีรูปแบบการเกิดอุบัติเหตุของกองทัพบกสหรัฐอเมริกา ดังนี้

1. ทฤษฎีโดมิโน (Domino theory)

ของการเกิดอุบัติเหตุ สามารถเชื่อมโยงได้กับปรัชญาความปลอดภัยของ Heinrich (1920) เกี่ยวกับสาเหตุของอุบัติเหตุ

ทฤษฎีโดมิโน กล่าวว่า การบาดเจ็บและความเสียหายต่าง ๆ เป็นผลที่สืบเนื่องโดยตรงมาจากอุบัติเหตุ และอุบัติเหตุเป็นผลมาจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัย หรือสภาพการที่ไม่ปลอดภัย ซึ่งเปรียบเทียบได้เหมือนตัวโดมิโนที่เรียงกันอยู่ 5 ตัวใกล้กัน เมื่อตัวที่หนึ่งล้มย่อมมีผลทำให้ตัวโดมิโนไปล้มตามกันไปด้วย ตัวโดมิโนทั้งห้าตัว ได้แก่

- 1.1 สภาพแวดล้อมหรือภูมิหลังของบุคคล (Social environment or background)
- 1.2 ความบกพร่องผิดพิคติของบุคคล (Defects of person)
- 1.3 การกระทำหรือสภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัย (Unsafe acts/ Unsafe conditions)
- 1.4 อุบัติเหตุ (Accident)
- 1.5 การบาดเจ็บหรือความเสียหาย (Injury/ Damage)

ภาพที่ 2 ลักษณะการเกิดอุบัติเหตุตามหลักทฤษฎีโดมิโน (วิฑูรย์ สิมะ โชคดี และวีรพงษ์ เฉลิมจิระ, 2547, หน้า 22)

นั่นคือสภาพแวดล้อมของสังคมหรือภูมิหลังของคนใดคนหนึ่ง (สภาพครอบครัวฐานะความเป็นอยู่ การศึกษาอบรม) ก่อให้เกิดความบกพร่องของคนนั้น (ทัศนคติความปลอดภัยไม่ถูกต้อง ชอบเสี่ยง มั่งง่าย) ก่อให้เกิดการกระทำที่ไม่ปลอดภัยหรือสภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัย ก่อให้เกิดอุบัติเหตุ ก่อให้เกิดการบาดเจ็บและความเสียหาย ทฤษฎีโดมิโนนี้ มีผู้เรียกชื่อใหม่ว่า “ลูกโซ่ของอุบัติเหตุ (Accident chain)

ทฤษฎีโดมิโน กล่าวว่า การบาดเจ็บและความเสียหายต่าง ๆ เป็นผลที่สืบเนื่องโดยตรงมาจากอุบัติเหตุ และอุบัติเหตุเป็นผลมาจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัย หรือสภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัยซึ่งเปรียบเสมือนตัวโดมิโนที่เรียงกันอยู่ 5 ตัวใกล้กัน เมื่อตัวหนึ่งล้มย่อมมีผลทำให้โดมิโนตัวถัดไปล้มตามกันไปด้วย ตัวโดมิโนทั้ง 5 ตัว ได้แก่

ลำดับที่ 1 บรรพบุรุษและสิ่งแวดล้อมทางสังคม (Ancestry and social environment) สิ่งแวดล้อมทางสังคม และการประพฤติปฏิบัติ สืบทอดกันมาจากอดีตทำให้แต่ละบุคคลมีพฤติกรรมที่แสดงออกมาต่าง ๆ กัน เช่น ความสะอาด ประมาทเลินเล่อ ขาดความคิด ความไตร่ตรอง ความคือคังคัง ทูรัง ความชอบในการเสี่ยงอันตราย ความตระหนี่เหนียวเหนียวแต่เงิน และลักษณะอื่น ๆ ที่ถ่ายทอดทางกรรมพันธุ์ เป็นต้น

ลำดับที่ 2 ความผิดปกติของบุคคล (Fault of person) สุขภาพจิตและสิ่งแวดล้อมทางสังคมเป็นสาเหตุทำให้เกิดความผิดปกติของบุคคล เช่น การปฏิบัติงานโดยขาดความขังคังคัง อารมณ์รุนแรงประสาทอ่อนไหวง่าย ความตื่นเต็น ขาดความรอบคอบ เพิกเฉยละเลยต่อการกระทำที่ปลอดภัย เป็นต้น ซึ่งความผิด ปกติเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อให้เกิดการกระทำที่ไม่ปลอดภัย และทำให้เครื่องจักรและการทำงานต้องอยู่ในสภาพหรือสภาวะที่เป็นอันตราย

ลำดับที่ 3 การกระทำที่ไม่ปลอดภัย และหรือสภาพเครื่องจักรหรือสภาวะสิ่งแวดล้อมที่เป็นอันตราย (Unsafe act mechanical or physical hazard) ตัวอย่างการปฏิบัติงานที่ไม่ปลอดภัยของบุคคล เช่น ยืนทำงานภายใต้ของหนักที่แขวนอยู่ การติดเครื่องยนต์โดยไม่ แังงหรือเตือน ชอบหยอกล้อเล่น ถอดเซฟการ์ดของเครื่องจักรออก เป็นต้น ตัวอย่างสภาพเครื่องจักรหรือสภาวะแวดล้อมที่เป็นอันตราย เช่น ขาดเครื่องป้องกันจุดอันตราย เสียงดังเกินไป แสงสว่างไม่ เพียงพอ การระบายอากาศไม่ดี เป็นต้นสิ่งที่เกิดจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัยและสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย จะเป็นสาเหตุโดยตรงที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุ

ลำดับที่ 4 การเกิดอุบัติเหตุ (Accident) เหตุการณ์ที่มีสาเหตุบัจจัยทั้ง 3 ลำดับมาแล้วย่อมส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุ เช่น ตกจากที่สูง ลื่นล้ม เดินสะดุด สิ่งของเหล่านจากที่สูง วัตถุกระเด็นใส่ กระแทกหนีบหรือตัด เป็นต้น ซึ่งอุบัติเหตุเหล่านี้้อาจจะเป็นสาเหตุของการบาดเจ็บ

ลำดับที่ 5 การบาดเจ็บ (Injury) ตัวอย่างการบาดเจ็บที่เกิดกับอวัยวะบางส่วนของร่างกาย เช่น กระดูกหักหรือแตก เคล็ดขัดยอก แผลลึกขาด แผลไฟไหม้ เป็นต้น การบาดเจ็บเหล่านี้เป็นผลโดยตรงจากการเกิดอุบัติเหตุ

การป้องกันอุบัติเหตุตามทฤษฎีโดมิโนหรือลูกโซ่ของอุบัติเหตุ เมื่อ โดมิโนตัวที่ 1 ล้ม ตัวถัดไปก็ล้มตาม ดังนั้นหากไม่ทำให้โดมิโนตัวที่ 4 ล้ม (ไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ) ก็ต้องเอาโดมิโนตัวที่ 3 ออก (กำจัดการกระทำหรือสภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัย) การบาดเจ็บหรือความเสียหายก็จะไม่เกิดขึ้น

การป้องกันอุบัติเหตุตามทฤษฎีโดมิโนหรือโซ่อุบัติเหตุ ก็คือ การตัดลูกโซ่อุบัติเหตุ โดยกำจัดการกระทำหรือสภาพการณ์ที่ไม่ปลอดภัยด้วยวิธีต่าง ๆ อุบัติเหตุก็จะไม่เกิดขึ้น การที่จะแก้ไขป้องกันที่โดมิโนตัวที่ 1 (สภาพแวดล้อมของสังคมหรือภูมิหลังของบุคคล) หรือตัวที่ 2 (ความบกพร่องผิดปกติของบุคคล) เป็นเรื่องที่ยากกว่า เพราะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและปลูกฝังเป็นคุณสมบัติส่วนบุคคลแล้ว

2. ทฤษฎีรูปแบบระบบความปลอดภัยของบ็อบ ฟิ เรนซ์ (Firenze system model)

Firenze (1927 อ้างถึงใน เกลิมซัย ชัยกิตติกรณ์, 2540) มีแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบระบบความปลอดภัยว่า ในการศึกษาถึงสาเหตุของอุบัติเหตุจะต้องศึกษาองค์ประกอบทั้งระบบ ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์สัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน องค์ประกอบดังกล่าวประกอบด้วย คน (Man) เครื่องจักร (Machine) และสิ่งแวดล้อม (Environment) ความสำคัญขององค์ประกอบที่เป็นสาเหตุของอุบัติเหตุแต่ละองค์ประกอบมีความสำคัญต่อการตัดสินใจในการผลิตงาน (Task) และการเกิดอุบัติเหตุ (Accident) ดังนี้

2.1 คนหรือผู้ปฏิบัติงาน (Man) ในการผลิตงานหรือทำงานในแต่ละขั้นผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องตัดสินใจ (Decision) เลือกรูปแบบปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมาย แต่การตัดสินใจในการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายในแต่ละครั้งนั้นย่อมมีความเสี่ยง (Risks) แอบแฝงอยู่เสมอ ดังนั้น ในการตัดสินใจแต่ละครั้ง ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีข้อมูลข่าวสาร (Information) ที่เพียงพอ ถ้าหากข้อมูลข่าวสารดี ถูกต้องก็จะทำให้การตัดสินใจถูกต้อง แต่ถ้าข้อมูลไม่ ถูกต้องก็จะทำให้การตัดสินใจนั้นผิดพลาดหรือมีความเสี่ยงสูง และทำให้เกิดความล้มเหลวในการทำงานซึ่งอาจจะส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุได้

2.2 อุปกรณ์เครื่องจักร (Machine) อุปกรณ์เครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตจะต้องมีความพร้อมปราศจากข้อผิดพลาด ถ้าอุปกรณ์เครื่องจักรออกแบบไม่ถูกต้อง ไม่ถูกหลักวิชาการหรือขาดการบำรุงรักษาที่ดีย่อมทำให้กลไก ของเครื่องจักรปฏิบัติงานผิดพลาดซึ่งจะนำไปสู่การเกิดอุบัติเหตุ

2.3 สิ่งแวดล้อม (Environment) สภาพการทำงานและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน มีบทบาทสำคัญต่อการผลิต ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม ย่อมก่อให้เกิดปัญหา ต่อผู้ปฏิบัติงานและเครื่องจักร ซึ่งจะเป็นสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุได้

3. ทฤษฎีรูปแบบการเกิดอุบัติเหตุของกองทัพบกสหรัฐอเมริกา

การบริหารงานความปลอดภัยของกองทัพบกสหรัฐอเมริกาได้พัฒนามากขึ้น เนื่องจากการนำเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในการป้องกันประเทศกองทัพบกสหรัฐอเมริกา จึงได้ศึกษา เทคโนโลยีทางด้านความปลอดภัยควบคู่ไปกับเทคโนโลยีในการผลิตและการใช้ด้วยรูปแบบ ที่นำเสนอนี้เป็นรูปแบบที่แสดงถึงการเกิดอุบัติเหตุ ซึ่งอ้างอิงสรุปเป็นสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุ ได้เป็น 3 ประการ คือ

3.1 ความผิดพลาดของผู้ปฏิบัติงาน (Human error) เกิดจากการที่ผู้ปฏิบัติงาน มีพฤติกรรมกระทำที่ไม่ปลอดภัย (Unsafe act) สภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัย (Unsafe condition) ต่าง ๆ ที่มีอยู่หรือเกิดขึ้น ก็เกิดจากวิธีการทำงานที่ไม่ปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงานเช่นกัน ความผิดพลาดต่าง ๆ นั้น อาจเกิดขึ้นจากความผิดพลาดทางร่างกาย ขาดการฝึกอบรมอย่างเพียงพอ หรือขาดการกระตุ้นหรือแรงจูงใจในการทำงาน

3.2 ความผิดพลาดในระบบ (System error) อาจเกิดจากการออกแบบไม่เหมาะสม ซึ่งเนื่องมาจากนโยบายที่ไม่เหมาะสมของหน่วยงาน เช่น การประหยัด การเลือกใช้เทคโนโลยี การบำรุงรักษา หรือเกิดจากความล้มเหลวในการออกแบบที่ไม่ ถูกต้องตามหลักวิชาการเป็นต้น

3.3 ความผิดพลาดในการบริหารจัดการ (Management error) สาเหตุหลัก อาจเกิดจากความล้มเหลว (Failure) จากการบริหารจัดการข้อมูลข่าวสาร การใช้เทคโนโลยี และระบบการทำงานที่ไม่เหมาะสม ซึ่งความล้มเหลวนี้อาจเกิดจากการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ที่ไม่ ถูกต้องการฝึกอบรมอาจไม่ เพียงพอ ขาดการกระตุ้น จูงใจในการปฏิบัติงาน

นอกจากนี้ สิริ โสภากย์ บุรพาเดชะ (2534, หน้า 285) ยังได้รวบรวมทฤษฎีทางจิตวิทยา เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน สรุปได้ดังนี้

4. ทฤษฎีความโน้มเอียงในการเกิดอุบัติเหตุ (Accident proneness theory)

เป็นทฤษฎีเก่าแก่ และเป็นที่ยอมรับกันดี ทฤษฎีนี้ ถือว่าบุคคลบางคนเป็นผู้ที่มีแนวโน้ม ที่จะประสบอุบัติเหตุเนื่องจากมีพฤติกรรมอันไม่ปลอดภัยในการทำงาน เช่น เป็นบุคคลเลินเล่อ ใจลอย ประมาท มักง่ายแต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าบุคคลบางคนมีแนวโน้มที่จะเกิดอุบัติเหตุ ในการทำงานแต่ ก็ไม่มีหลักฐานยืนยันอย่างแน่ชัดและอุบัติเหตุก็ ยังเป็นสิ่งซึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้ เสมอ เมื่อใดและเกิดแก่ บุคคลใดก็ได้

5. ทฤษฎีความกดดัน-การปรับตัว (Adjustment-stress theory) ทฤษฎีนี้

เน้นถึงความสำคัญของบรรยากาศในการทำงาน โดยถือว่ามีผลกระทบอันสำคัญต่ออุบัติเหตุ บรรดาคนงานซึ่งต้องทำงานภายใต้ความกดดันมักจะมีแนวโน้มที่จะเกิดอุบัติเหตุมากกว่าคนงานที่ทำงานในบรรยากาศที่ไม่เคร่งเครียด บรรยากาศในการทำงานที่เคร่งเครียดจะเกิดจากปัจจัย ด้านแสงสว่าง อุณหภูมิ ความแออัดในสถานที่ทำงาน การดื่มสุรา และสุขภาพร่างกาย เป็นต้น

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในการทำงาน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากรัฐ ตามนัยของบทบัญญัติดังต่อไปนี้

“มาตรา 73 บุคคลมีหน้าที่รับราชการทหาร ช่วยเหลือในการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติ สาธารณะ เสียภาษีอากร ช่วยเหลือราชการ รับการศึกษาอบรม พิทักษ์ปกป้อง และสืบสาน ศิลปวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 78 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน

(3) กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่น ได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแนวนโยบาย พื้นฐานแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดจน ทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่น ให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนา จังหวัดที่มีความพร้อม ให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ ของประชาชนในจังหวัด

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พุทธศักราช 2550

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พุทธศักราช 2550 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในเขตพื้นที่ตน และให้ความสนับสนุนช่วยเหลือในเขตพื้นที่ใกล้เคียง ตามนัยของบทบัญญัติดังต่อไปนี้

มาตรา 20 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ ที่มีหน้าที่ป้องกัน

และบรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่นตน โดยมีผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ นั้น เป็นผู้รับผิดชอบในฐานะผู้อำนวยการท้องถิ่น และมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการจังหวัด และผู้อำนวยการอำเภอตามที่ได้รับมอบหมาย

มาตรา 21 เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัย ในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แห่งพื้นที่ใด ให้ผู้อำนวยการท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ นั้น มีหน้าที่ เข้าดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยเร็ว และแจ้งให้ผู้อำนวยการอำเภอที่รับผิดชอบ ในเขตพื้นที่นั้น และผู้อำนวยการจังหวัดทราบทันที

มาตรา 23 เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้นในเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แห่งพื้นที่ใด ให้เป็นหน้าที่ของผู้อำนวยการท้องถิ่น ซึ่งมีพื้นที่ติดต่อหรือใกล้เคียงกับองค์กร ปกครอง ส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่นั้น ที่จะสนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้น

มาตรา 24 เมื่อเกิดสาธารณภัย ให้เป็นหน้าที่ของเจ้าพนักงานที่ประสบเหตุต้องเข้า ดำเนินการเบื้องต้นเพื่อระงับสาธารณภัยนั้น แล้วรีบรายงานให้ผู้อำนวยการท้องถิ่นที่รับผิดชอบ ในพื้นที่นั้น เพื่อส่งการต่อไป และในกรณีจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจ ดำเนินการใด ๆ เพื่อคุ้มครองชีวิตหรือป้องกันภัยอันตรายที่เกิดแก่บุคคลได้

มาตรา 58 บรรดากฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งที่ออกตาม พระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช 2522 และพระราชบัญญัติป้องกัน และระงับ อัคคีภัย พุทธศักราช 2542 ซึ่งบังคับใช้อยู่ในวันที่ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังบังคับได้ต่อไป เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542

มาตรา 16 ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจหน้าที่ ในการจัดบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง (29) การป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย

สรุปได้ว่า การปฏิบัติงานป้องกันและระงับอัคคีภัยเป็นไปอย่างถูกต้องภายใต้กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดให้ประชาชน มีส่วนร่วมในการป้องกันและระงับอัคคีภัย ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งรัฐได้กระจายอำนาจให้แล้ว ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542 ซึ่งมีหน้าที่ รับผิดชอบในพื้นที่ ของตน และให้การช่วยเหลือสนับสนุนในพื้นที่ใกล้เคียงตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทา สาธารณภัย พุทธศักราช 2550 และเทศบาลต้องจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ในการดับเพลิง ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496

**ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
พุทธศักราช 2547**

กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดระเบียบว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการปฏิรูประบบราชการ และสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง สำคัญของระเบียบมีผลให้องค์การบริหารส่วนตำบลทั่วประเทศมีฐานะเป็นศูนย์ อปพร. ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช 2547, 2547, หน้า 1-9)

อปพร. หมายความว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ศูนย์ อปพร. หมายความว่า ศูนย์ อปพร. กลาง, ศูนย์ อปพร. เขต, ศูนย์ อปพร. จังหวัด, ศูนย์ อปพร. อำเภอ, ศูนย์ อปพร. กิ่งอำเภอ, ศูนย์ อปพร. เทศบาล, ศูนย์ อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบล, ศูนย์ อปพร. กรุงเทพมหานคร, ศูนย์ อปพร. เขตในกรุงเทพมหานคร และศูนย์ อปพร. เมืองพัทยา

คุณสมบัติของสมาชิก

อปพร. สมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. มีสัญชาติไทย
2. มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์
3. มีภูมิลำเนา หรือถิ่นที่อยู่ในเขตศูนย์ อปพร. นั้น
4. เลื่อมใสการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
5. ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตร อปพร.
6. ไม่เป็นผู้มีร่างกายทุพพลภาพ หรือวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบหรือ

เป็นผู้ติดยาเสพติดให้โทษ

7. ไม่เป็นพระภิกษุ สามเณร นักพรต นักบวช
 8. ไม่เป็นผู้เสื่อมเสียในทางศีลธรรม ทุจริต หรือเป็นภัยต่อสังคม
- ทั้งนี้ ให้นายกเทศมนตรี นายองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการ

ในเขตกรุงเทพมหานคร และนายกเมืองพัทยาเป็นผู้รับสมาชิก อปพร.

สมาชิก อปพร. พ้นจากสมาชิกภาพเมื่อ

1. ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตามข้อ 6
2. ตาย
3. ลาออก
4. ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. สั่งให้พ้นจากสมาชิกภาพเพราะกระทำผิดวินัย

หรือประพฤติตนไม่เหมาะสม

การฝึกอบรม อปพร.

หลักสูตรการฝึกอบรม อปพร. ระยะเวลาการฝึกอบรม และสิทธิในการรับวุฒิบัตร ให้เป็นไปตามรายละเอียดแนบท้ายระเบียบนี้ สำหรับหลักสูตรการฝึกอบรม เพิ่มทักษะอื่น ๆ ให้เป็นไปตามศูนย์ อปพร. กลางกำหนด

ให้อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานคร จัดให้มีการฝึกอบรม อปพร. ตามหลักสูตรที่กำหนดในข้อ 8

ให้นายกเทศมนตรี นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการเขตใน กรุงเทพมหานคร และนายกเมืองพัทยา จัดทำทะเบียนและประวัติของสมาชิก อปพร. ตามแบบที่ ศูนย์ อปพร. กลาง กำหนดและแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เป็นปัจจุบัน

กรณีสมาชิก อปพร. ผู้ใดมีความประสงค์จะย้ายไปสังกัดศูนย์ อปพร. ศูนย์ อปพร. อื่น เนื่องจากย้ายภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ ให้มีผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. ต้นสังกัดแจ้งเป็นหนังสือ พร้อม ส่งทะเบียนประวัติของสมาชิก อปพร. ผู้นั้น ไปยังผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. สังกัดใหม่ และแก้ไข เปลี่ยนแปลงทะเบียนให้เป็นปัจจุบัน

คณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อปพร.

คณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อปพร. กลาง ประกอบด้วย

1. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย หรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นประธานกรรมการ

2. ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานกรรมการ

3. รองปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นกรรมการ

4. หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านสาธารณภัยและพัฒนาเมือง เป็นกรรมการ

5. ปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นกรรมการ

6. อธิบดีกรมการปกครอง เป็นกรรมการ

7. อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นกรรมการ

8. ผู้ทรงคุณวุฒิอื่นไม่เกิน 8 คน เป็นกรรมการ

9. อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นกรรมการและเลขานุการ

10. ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมการป้องกันสาธารณภัย เป็นกรรมการ

และผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อปพร. กลาง มีดังนี้

1. กำหนดนโยบายและแนวทางการบริหารกิจการ อปพร. ทั้งราชอาณาจักร

2. เสนอแนวทางมาตรการเกี่ยวกับกิจการ อปพร. ให้ศูนย์ อปพร. ถือปฏิบัติ

3. กำกับ ดูแล และสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์ อปพร. ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

คณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อปพร. จังหวัด

ประกอบด้วย

1. ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ
2. รองผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นรองประธานกรรมการ
3. หัวหน้าส่วนราชการระดับจังหวัดที่เกี่ยวข้องหรือผู้แทน เป็นกรรมการ
4. ผู้แทนศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นกรรมการ
5. ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดไม่เกิน 5 คน เป็นกรรมการ
6. ผู้ทรงคุณวุฒิอื่น ไม่เกิน 3 คน เป็นกรรมการ
7. หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เป็นกรรมการ

และเลขานุการ

คณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อปพร. กรุงเทพมหานคร

1. ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นประธานกรรมการ
2. ปลัดกรุงเทพมหานคร เป็นรองประธาน
3. หัวหน้าส่วนราชการในสังกัดกรุงเทพมหานครที่เกี่ยวข้อง เป็นกรรมการ
4. ผู้ทรงคุณวุฒิอื่น ไม่เกิน 3 คน เป็นกรรมการ
5. ผู้อำนวยการกองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นกรรมการ

และเลขานุการกรุงเทพมหานคร

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อปพร. จังหวัด และศูนย์ อปพร.

กรุงเทพมหานคร ดังนี้

1. กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการดำเนินกิจการ อปพร. ให้เป็นไปตามนโยบายที่คณะกรรมการอำนวยการศูนย์ อปพร. กลาง กำหนด
2. ให้การสนับสนุนและกำกับดูแลการดำเนินงานของศูนย์ อปพร. ภายในเขตจังหวัด/กรุงเทพมหานคร ให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
3. กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกิจการ อปพร. ที่ไม่ขัดหรือแย้งกับศูนย์ อปพร. กลางกำหนด

การจัดหน่วยอาสาสมัครและการปกครองบังคับบัญชา

ศูนย์ อปพร. กลาง (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย)

1. ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักร (ร.มว.มท) เป็นผู้บัญชาการศูนย์ อปพร. กลาง

2. รองผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักร (ป.มท.) เป็นรองผู้บัญชาการศูนย์ อปพร. กลาง

3. อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. กลาง

4. เจ้าหน้าที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

อำนาจหน้าที่ของศูนย์ อปพร. กลาง

1. ดำเนินงานด้านธุรการของคณะกรรมการอำนาจการศูนย์ อปพร. กลาง

2. สนับสนุนงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ เอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับการบริหารกิจการ อปพร.

3. วางระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับ อปพร.

4. ศึกษาค้นคว้า และวิจัยทางด้านวิชาการ ตลอดจนเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับ อปพร.

5. จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรม อปพร. และแผนจัดอัตรากำลังของ อปพร. รวมทั้งพิจารณาทบทวนหรือปรับปรุงหลักสูตรและแผนจัดอัตรากำลัง

6. จัดให้มีการฝึกอบรมและฝึกปฏิบัติหลักสูตร อปพร. และหลักสูตรเพิ่มทักษะอื่น ๆ แก่สมาชิก อปพร.

7. ส่งเสริมให้สมาชิก อปพร. เข้ามามีส่วนร่วมในรูปของคณะกรรมการในหน่วย อปพร. โดยการจัดตั้ง และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการในหน่วย อปพร. ให้เป็นไปตามที่ศูนย์ อปพร. กลาง กำหนด

8. ประสานงาน ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของสมาชิก อปพร.

ทั่วราชอาณาจักร

9. ปฏิบัติการอื่นตามที่คณะกรรมการอำนาจการศูนย์ อปพร. กลางมอบหมาย

อำนาจหน้าที่ของผู้บัญชาการศูนย์ อปพร. กลาง และรองผู้บัญชาการศูนย์ อปพร. กลาง คือ รับผิดชอบในการปกครองบังคับบัญชา และกำกับดูแลผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ อปพร. และสมาชิก อปพร. ทั่วราชอาณาจักร

อำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. กลาง (อ.ปท.)

คือ รับผิดชอบในการปกครองบังคับบัญชา และกำกับดูแลสมาชิก อปพร.

ทั่วราชอาณาจักร ศูนย์ อปพร. เขต (ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) ประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เขต

2. เจ้าหน้าที่ของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ อปพร.

ศูนย์ อปพร. จังหวัด (สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด)

ประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัด (ผู้ว่าราชการจังหวัด) เป็นผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. จังหวัด
2. เจ้าหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

ศูนย์ อปพร. อำเภอ (ที่ทำการปกครองอำเภอ)

ประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอำเภอ (นายอำเภอ) เป็นผู้อำนวยการศูนย์ อปพร.อำเภอ
2. เจ้าหน้าที่ของที่ทำการปกครองอำเภอ เป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

ศูนย์ อปพร. เทศบาล (สำนักปลัดเทศบาล)

ประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาล (นายกเทศมนตรี) เป็นผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เทศบาล
2. เจ้าหน้าที่ของสำนักปลัดเทศบาลเป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

ศูนย์ อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบล

ประกอบด้วย

1. นายกองกิจการบริหารส่วนตำบลเป็นผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบล
2. เจ้าหน้าที่สำนักปลัดเป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

ศูนย์ อปพร. กรุงเทพมหานคร (สำนักป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร)

ประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนกรุงเทพมหานคร (ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร) เป็นผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. กรุงเทพมหานคร
2. เจ้าหน้าที่ของสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร เป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

ศูนย์ อปพร. เขตในกรุงเทพมหานคร

ประกอบด้วย ผู้อำนวยการเขตในกรุงเทพมหานคร เป็นผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เขตในกรุงเทพมหานคร

ศูนย์ อปพร. เมืองพัทยา (สำนักปลัดเมืองพัทยา)

ประกอบด้วย

1. ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเมืองพัทยา (นายกเมืองพัทยา) เป็นผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เมืองพัทยา

2. เจ้าหน้าที่ของสำนักปลัดเมืองพัทยา เป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์

อำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. ระดับต่าง ๆ (ยกเว้นศูนย์ อปพร. กลางและศูนย์ อปพร. เขต) คือ

1. ปกครองบังคับบัญชาควบคุมดูแล ให้การสนับสนุน การดำเนินกิจการ อปพร. ภายในเขตท้องที่ที่รับผิดชอบ สนับสนุนศูนย์ อปพร. ข้างเคียงในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และอำนาจแต่งตั้งรองผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติภารกิจ กับการแต่งตั้งบุคคลอื่นเป็นเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ได้

2. ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. จังหวัด และศูนย์ อปพร. กรุงเทพมหานคร มีอำนาจสั่งการอนุมัติ อนุญาต เกี่ยวกับการปฏิบัติภารกิจ และอาจมอบหมายให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. อำเภอกิ่งอำเภอ เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เมืองพัทยา หรือเขตในกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณีสั่งอนุมัติ อนุญาต แทนก็ได้

อำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เขต (ผู้อำนวยการศูนย์ป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย) คือ สนับสนุนการดำเนินกิจการ อปพร. ภายในเขตท้องที่ที่รับผิดชอบ และสนับสนุนศูนย์ อปพร. ข้างเคียงในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กับการมีอำนาจแต่งตั้งรองผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เขต เพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติภารกิจได้

การจัดตั้งหน่วย อปพร.

ให้ศูนย์ อปพร. เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เขตในกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา จัดตั้งหน่วย อปพร. ดังต่อไปนี้

1. ฝ่ายป้องกันและบรรเทาภัย
2. ฝ่ายรักษาความสงบเรียบร้อย
3. ฝ่ายสงเคราะห์ผู้ประสบภัย
4. ฝ่ายกู้ชีพกู้ภัย
5. ฝ่ายอื่น ๆ ตามความจำเป็น

โดยแต่ละฝ่ายมีหัวหน้าฝ่ายหนึ่งคน รองหัวหน้าฝ่ายสองคน และสมาชิก อปพร. ตามความเหมาะสม โดยให้ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. นั้น ๆ แต่งตั้งหัวหน้าฝ่ายจากเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์หรือสมาชิก อปพร.

การปกครองบังคับบัญชา

1. สมาชิก อปพร. อยู่ในบังคับบัญชาของหัวหน้าฝ่าย อปพร.
 2. หัวหน้าฝ่ายในศูนย์ อปพร. แต่ละตำแหน่งอยู่ในการปกครองบังคับบัญชาของผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. นั้น ๆ
 3. ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในการปกครองบังคับบัญชาของผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. อำเภอ แล้วแต่กรณี
 4. ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. อำเภอ เทศบาล เขตในกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยาอยู่ในการปกครองของผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. จังหวัด หรือศูนย์ อปพร. กรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี
 5. ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. จังหวัด และศูนย์ อปพร. กรุงเทพมหานครอยู่ในการปกครองบังคับบัญชาของผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. กลาง
- สิทธิของสมาชิก อปพร. มีดังนี้
1. แต่งเครื่องแต่งกายและประดับเครื่องหมาย อปพร.
 2. ใช้อาวุธปืนของทางราชการในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายเป็นลายลักษณ์อักษร
 3. ได้รับสิทธิและการคุ้มครองการปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ตามคำสั่งโดยชอบด้วยกฎหมายของเจ้าหน้าที่ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนและพนักงานป้องกันภัยตามระเบียบและกฎหมายกำหนด
- นอกจากนี้ สมาชิก อปพร. ที่ปฏิบัติงานดีเด่นเป็นพิเศษอาจได้รับมอบประกาศเกียรติคุณ สรรเสริญ และเครื่องหมายเชิดชูเกียรติ
- วินัยของสมาชิก อปพร.
- สมาชิก อปพร. จะต้องรักษาและปฏิบัติตามวินัยโดยเคร่งครัด ดังต่อไปนี้
1. ต้องสนับสนุนและดำรงรักษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
 2. ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาโดยเคร่งครัด และสนับสนุนการปฏิบัติงานศูนย์ อปพร. ที่ตนสังกัด
 3. ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต อดทน ไม่เห็นแก่ความเหน็ดเหนื่อย และไม่หวังผลประโยชน์ใด ๆ เป็นการตอบแทน
 4. ต้องรักษาความสามัคคีในหมู่คณะและเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม
 5. ต้องประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี

6. ต้องไม่เสพสุราของมีนเมาในขณะปฏิบัติภารกิจ
7. ต้องไม่ใช้กริยาวาจาที่ไม่สุภาพต่อประชาชน
8. ต้องไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา
9. ต้องไม่เปิดเผยความลับทางราชการ
10. ต้องไม่แสวงหาผลประโยชน์อันมิชอบเพื่อตนเอง หรือผู้อื่นจากการปฏิบัติภารกิจ

อปพร.

หากกระทำผิดวินัย ผู้บังคับบัญชามีอำนาจว่ากล่าวตักเตือนได้ และกรณีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เขตในกรุงเทพมหานคร หรือเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี สั่งให้สมาชิก อปพร. ผู้กระทำผิดพ้นจากสมาชิกภาพได้

หน้าที่ของ สมาชิก อปพร.

1. ปฏิบัติตามคำสั่งผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และผู้ที่ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมอบหมายในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
 2. ปฏิบัติตามข้อบังคับและระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
 3. ในการปฏิบัติหน้าที่ให้ประดับเครื่องหมายหรือแต่งเครื่องแต่งกาย อปพร. และแสดงบัตรประจำตัวสมาชิก อปพร. โดยให้รับไปรายงานตัวต่อผู้บังคับบัญชาหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยไม่ชักช้า
 4. สมาชิก อปพร. ที่ปฏิบัติงานดีเด่นเป็นพิเศษ หรือผู้ที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือกิจการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจนเกิดผลดียิ่ง ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. อาจพิจารณาขอประกาศเกียรติคุณสรรเสริญและเครื่องหมายเชิดชูเกียรติตามหลักเกณฑ์ที่ศูนย์ อปพร. กลางกำหนด
- เครื่องหมาย บัตรประจำตัว วุฒิบัตร
1. ศูนย์ อปพร. ที่จัดฝึกอบรม ให้จัดทำเครื่องหมาย อปพร. และวุฒิบัตรเพื่อมอบให้แก่สมาชิก อปพร. ที่ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตร อปพร.
 2. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด และผู้ว่าราชการกรุงเทพฯ ออกบัตรประจำตัว วุฒิบัตรเพื่อมอบให้แก่สมาชิก อปพร. ที่ผ่านการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่กำหนด
 3. บัตรประจำตัวสมาชิก อปพร. มีอายุ 4 ปี เมื่อบัตรประจำตัวชำรุด สูญหายหมดอายุ หรือมีการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญ เช่น ชื่อตัว ชื่อสกุล ให้สมาชิก อปพร. ยื่นคำร้องตามแบบที่ศูนย์ อปพร. กลางกำหนดต่อผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เขตกรุงเทพมหานคร หรือเมืองพัทยา แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาคำเนินการออกบัตรประจำตัวใหม่

ให้นายกเทศมนตรี นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการเขตในกรุงเทพฯ และนายกเมืองพัทยา จัดทำทะเบียนควบคุมบัตรประจำตัวสมาชิก อปพร. ไว้ และแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

เครื่องหมายอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

1. ลักษณะของเครื่องหมาย อปพร.

เครื่องหมาย อปพร. ภายในมีเครื่องหมายธงชาติไทยแนวนอนอยู่ทางด้านบนตรงกลางมีรูปมือขวา โดยมีลักษณะลูกกระเบิด คลื่นน้ำ ลมพายุ และไฟ อยู่ในอุ้งมือขวา ด้านล่างทางซ้ายมือมีช่อชัยพฤกษ์ 1 ช่อ

2. คำอธิบายความหมาย

2.1. ธงชาติไทย หมายถึง สถาบันสูงสุด คือ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

2.2. มือขวา หมายถึง การให้การป้องกัน ช่วยเหลือ และบรรเทาภัย

2.3. คลื่นน้ำ หมายถึง อุทกภัย

2.4. ลมพายุ หมายถึง วัตภัย

2.5. ไฟ หมายถึง อัคคีภัย

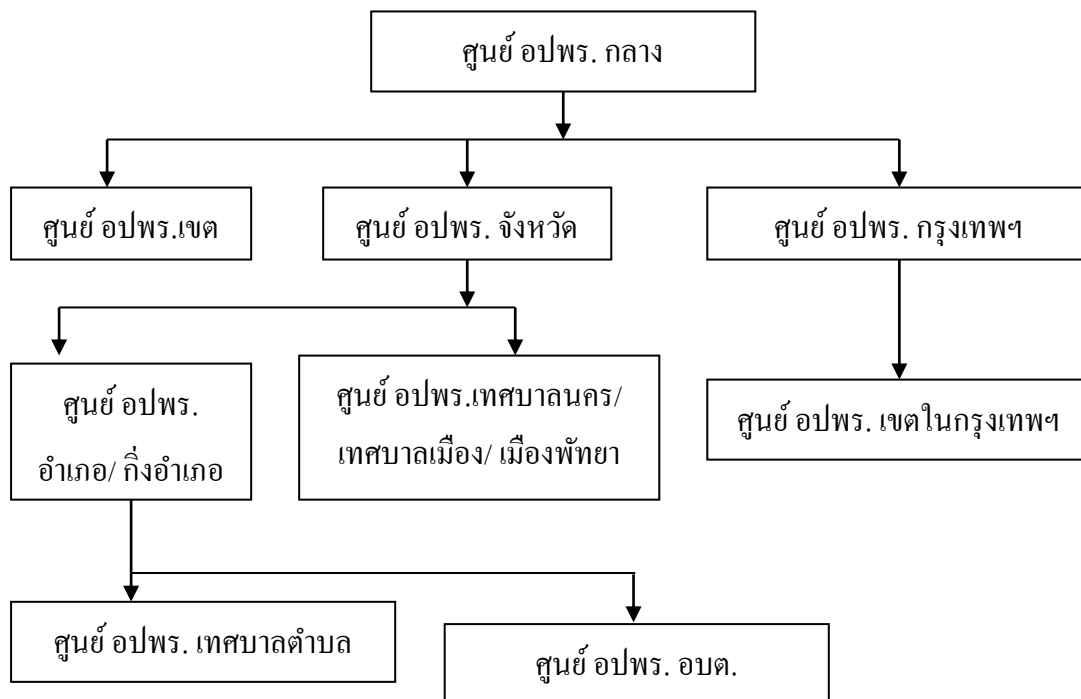
2.6. ลูกกระเบิด หมายถึง ลูกกระเบิดนิวเคลียร์ อาวุธเคมีชีววะ ภัยทางอากาศ

และการก่อวินาศกรรม

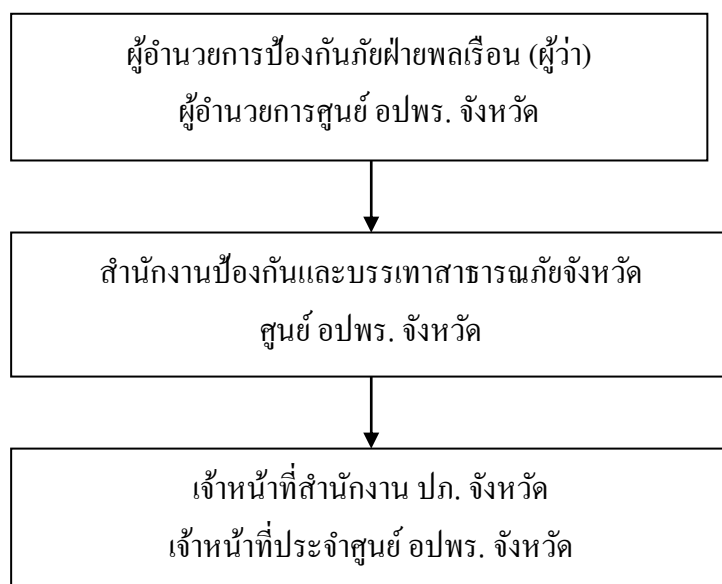
2.7. ช่อชัยพฤกษ์ หมายถึง ความสำเร็จ

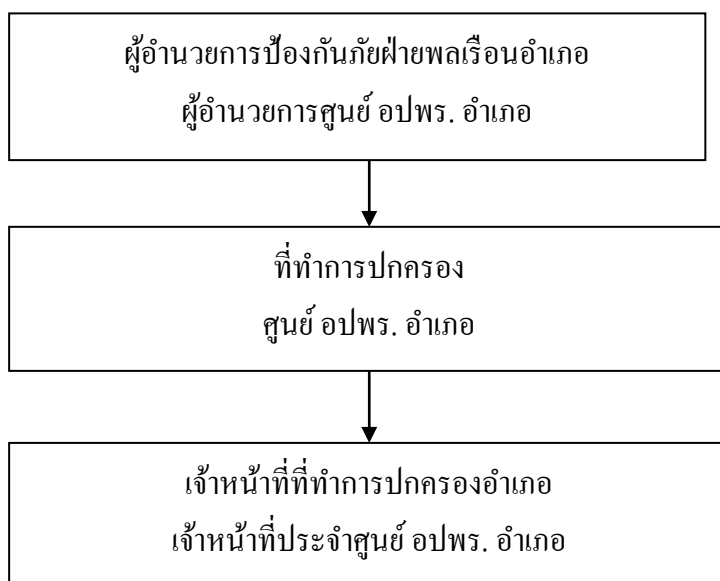
ภาพที่ 3 เครื่องหมายอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช 2547, 2547, หน้า 24)

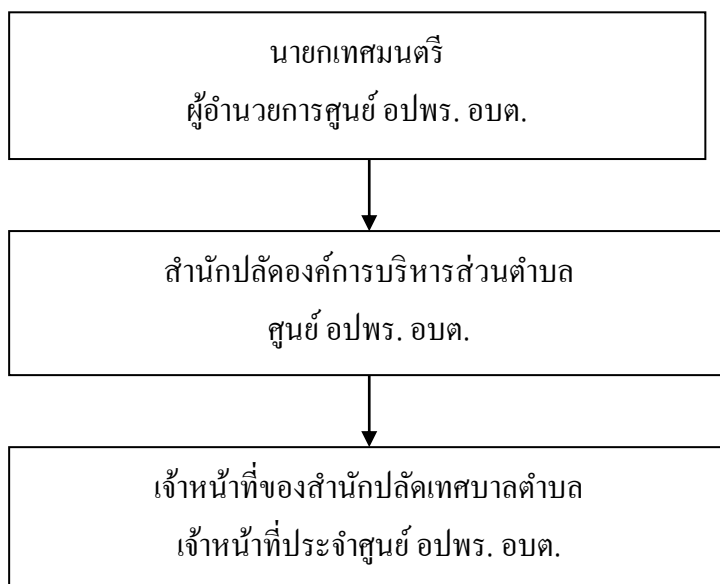
ภาพที่ 4 โครงสร้างศูนย์ อปพร. (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช 2547, 2547)

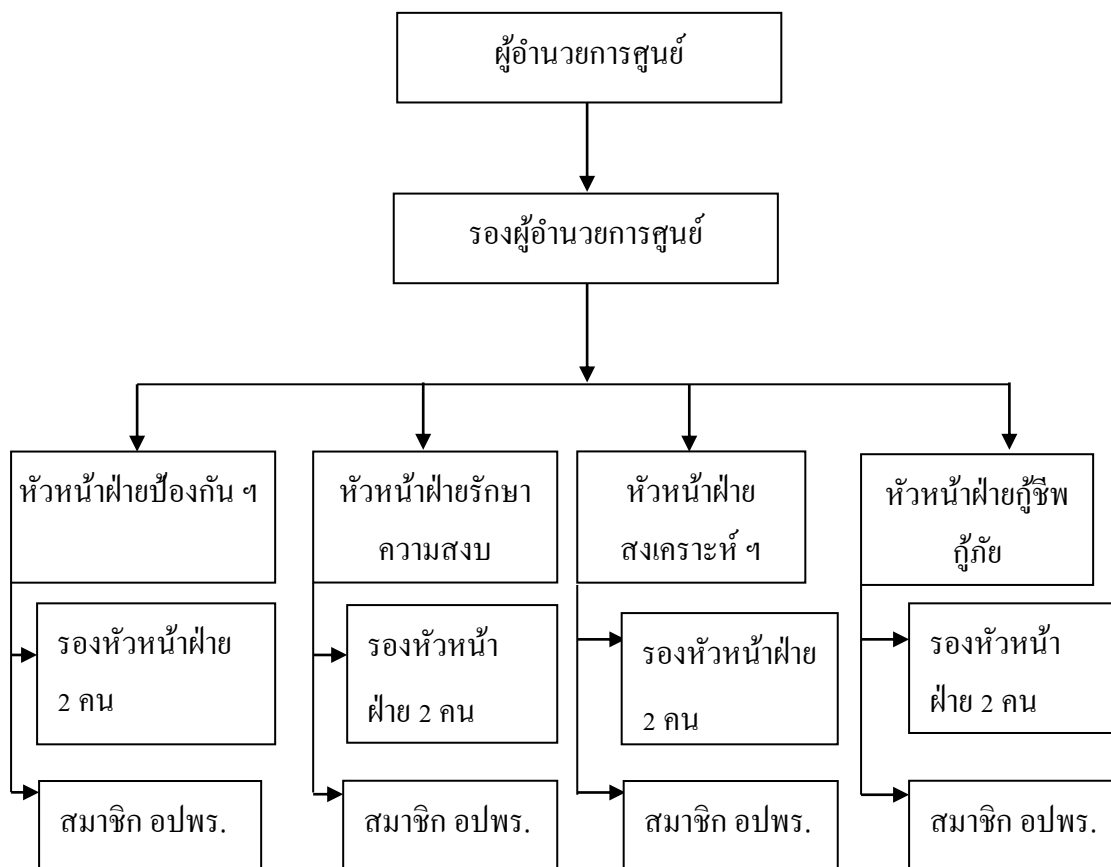
ภาพที่ 5 สายการบังคับบัญชา ศูนย์ อปพร. ระดับจังหวัด (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช 2547, 2547)

ภาพที่ 6 สายการบังคับบัญชา ศูนย์ อปพร. ระดับอำเภอ (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วย
อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช 2547, 2547)

ภาพที่ 7 สายการบังคับบัญชา ศูนย์ อปพร. ระดับเทศบาลตำบล (ระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช 2547, 2547)

ภาพที่ 8 โครงสร้างศูนย์ อปพร. ระดับเทศบาลตำบล (ระบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วย อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช 2547, 2547)

แผนแม่บทพัฒนาความปลอดภัยด้านอัคคีภัยแห่งชาติ คณะกรรมการป้องกัน

และบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช)

คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช) ได้มีมติในคราวประชุม ครั้งที่ 1/ 2556 เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2556 อนุมัติให้ขยายระยะเวลาแผนแม่บทพัฒนา ความปลอดภัยด้านอัคคีภัยแห่งชาติจาก “พ.ศ. 2549-2559” เป็น “พ.ศ. 2549-2562”

เป้าหมาย กำหนดเป็น 2 ระยะ ดังนี้

เป้าหมายระยะสั้น 6 ปีแรก (พ.ศ. 2549-2554) พัฒนาศักยภาพของบุคลากร มุ่งเสริมสร้าง พื้นฐานความรู้ ความเข้าใจ แนวคิดและความตระหนักทางด้านความปลอดภัยให้กับประชาชน ทุกภาคส่วน และพัฒนาระบบป้องกันอัคคีภัยให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ลดจำนวนครั้งการเกิดอัคคีภัยในที่อยู่อาศัย บ้านเรือน ชุมชน โรงแรม อาคารชุด อาคารพักอาศัย ให้ลดลงเฉลี่ยร้อยละ 5 ในรอบ 6 ปี (พ.ศ. 2549-2554)
2. ลดจำนวนผู้เสียชีวิตได้อย่างน้อยร้อยละ 10 ของแต่ละปี

3. กำหนดเป็นนโยบายเกี่ยวกับระยะเวลาในการเข้าถึงจุดเกิดเหตุ โดยท้องถิ่นใดไม่สามารถเข้าถึงจุดเกิดเหตุได้ภายใน 8 นาที ให้ลดลงจากสถิติเดิมของตนเองอย่างน้อยร้อยละ 10 ของแต่ละปี จนกว่าจะเป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด คือ ภายใน 8 นาทีเป้าหมายระยะยาว 11 ปี (พ.ศ. 2549-2559) คงไว้ในสิ่งที่ดำเนินการเป็นผลสำเร็จในระยะ 6 ปีแรก และพัฒนาให้ต่อเนื่อง ยั่งยืน ดังนี้

4. ลดจำนวนครั้งการเกิดอัคคีภัยในที่อยู่อาศัย บ้านเรือน ชุมชน โรงแรม อาคารชุด อาคารพักอาศัย ให้ลดลงเฉลี่ยร้อยละ 5 ในรอบ 5 ปี (พ.ศ. 2554-2559)

5. ลดจำนวนผู้เสียชีวิตให้ได้อย่างน้อยร้อยละ 5 ของแต่ละปี

6. กำหนดเป็นนโยบายเกี่ยวกับระยะเวลาการเข้าถึงจุดเกิดเหตุได้ภายใน 8 นาที ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

ยุทธศาสตร์ ระยะที่ 1

ระยะ 6 ปีแรก (พ.ศ. 2549-2554) มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ในการเพิ่มการป้องกันอัคคีภัย

1.1 รมรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงอันตรายจากอัคคีภัยภายในบ้านเรือนของตนเอง โดยให้ติดตั้งอุปกรณ์ตรวจจับควันในที่อยู่อาศัย ได้แก่ บ้านเรือน ชุมชน ทาวน์เฮ้าส์ อาคารพาณิชย์ กึ่งพักอาศัย หอพัก โรงแรม และอาคารพักอาศัยรวมแบบต่าง ๆ ฯลฯ

1.2 จัดตั้งสถาบันป้องกันอัคคีภัยแห่งชาติ เพื่อพัฒนาและกำกับดูแล ภารกิจต่าง ๆ ได้แก่ ฐานข้อมูล งานวิจัย ผลิตมาตรฐาน และบูรณาการกฎหมาย ฯลฯ

1.3 จัดตั้งสถาบันทดสอบวัสดุอุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัยแห่งชาติ เพื่อทำหน้าที่ในการทดสอบและรับรองวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอัคคีภัย

1.4 สร้างมาตรฐานการออกแบบก่อสร้างอาคารของประเทศ (National building code)

1.5 บูรณาการกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันอัคคีภัย ให้ยืดหยุ่น ไม่ซ้ำซ้อน และเป็นฉบับเดียวกัน โดยการแบ่งเรื่องให้ชัดเจนระหว่างการออกแบบ การก่อสร้าง และการใช้อาคาร

1.6 กำหนดมาตรฐานอุปกรณ์ป้องกันอัคคีภัยเป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ และจัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรป้องกันอัคคีภัยในแต่ละท้องถิ่นให้เพียงพอ ครอบคลุมทั่วประเทศ

1.7 สร้างระบบฐานข้อมูลอัคคีภัยของชาติ และสร้างเครือข่ายเชื่อมโยง ให้ทุกหน่วยงานสามารถใช้และบันทึกได้สะดวกรวดเร็ว ฐานข้อมูลที่สำคัญ เช่น ข้อมูลเหตุอัคคีภัย

ข้อมูลวัตถุอันตรายและสารเคมี ข้อมูลงานวิจัยและการทดสอบ ข้อมูลมาตรฐานและกฎหมาย ข้อมูลเจ้าหน้าที่และการติดต่อสื่อสาร ข้อมูลอุปกรณ์เครื่องมือฉุกเฉินและแหล่งน้ำดับเพลิงในแต่ละท้องถิ่น และแบบแปลนอาคารที่สำคัญ

1.8 ฝึกอบรมด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัย ให้ความรู้กับประชาชนทุกภาคส่วนให้เกิดความตื่นตัวในการป้องกันตนเอง โดยเฉพาะอันตรายจากอัคคีภัยในบ้านเรือน ที่อยู่อาศัย ที่อาจเกิดกับเด็กเล็กและผู้สูงอายุภายในบ้านเรือน

1.9 ให้มีการบังคับใช้กฎหมายตรวจสอบอาคารอย่างจริงจัง โดยสร้างดัชนีชี้วัดเพื่อการติดตามและประเมินผลในการทำงาน

1.10 ให้มีการประเมินความเสี่ยงอัคคีภัยในแต่ละท้องถิ่นและจัดลำดับความเสี่ยงภัยตามโอกาสและความรุนแรง

2. ยุทธศาสตร์การลดความสูญเสีย หมายถึง ความสามารถในการควบคุมไม่ให้เกิดเหตุลุกลาม หรือลดระดับความเสี่ยง ลดความรุนแรงของปัญหาลง โดยมีแนวทางในการบรรลุมัตถุประสงค์ดังกล่าว ดังนี้

2.1 กำหนดระยะเวลาการเข้าถึงจุดเกิดเหตุภายในเวลา 8 นาที โดยพัฒนาระบบการแจ้งเหตุ และการตอบสนองต่อเหตุ

2.2 การจัดทำแผนฉุกเฉิน และการฝึกซ้อมแผนร่วมประจำปีโดยการสมมติสถานการณ์ให้มีความสมจริงกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (Department of Disaster Prevention)

2.3 การฝึกอบรมการประเมินสถานการณ์ และเทคนิคในการทำงานภายใต้สถานการณ์ฉุกเฉิน รวมทั้งการบริหารเหตุอัคคีภัยขนาดใหญ่

3. ยุทธศาสตร์เพิ่มการฟื้นฟู และบรรเทาหลังจากเกิดอัคคีภัย

3.1 การจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูผู้ประสบภัย โดยอาศัยภาษีจากสิ่งที่ทำให้เกิดอัคคีภัยได้ง่าย

3.2 การจัดตั้งกองทุนฟื้นฟูพนักงานดับเพลิง อาสาสมัคร และผู้ที่เกี่ยวข้องโดยอาศัยภาษีจากเงินค่าปรับผู้ที่กระทำความผิดกฎหมายที่เกี่ยวกับการป้องกันอัคคีภัย

3.3 ส่งเสริมให้สถานประกอบการหรือประชาชนทำประกันอัคคีภัยและทำประกันภัยให้กับพนักงานดับเพลิงและบุคลากร

3.4 จัดทำแผนฟื้นฟูหลังจากการเกิดเหตุอัคคีภัยเพื่อให้สามารถกลับมาดำรงชีวิตดำเนินธุรกิจ และปรับปรุงสภาพแวดล้อมคืนสู่สภาวะการปกติได้อย่างรวดเร็ว

4. ยุทธศาสตร์มุ่งเน้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาอัคคีภัย ทั้งภาครัฐ

ภาคเอกชน และประชาชน

4.1 การแต่งตั้งคณะกรรมการป้องกันอัคคีภัยในระดับท้องถิ่น โดยเป็นการทำงานร่วมกันจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.2 การส่งเสริมให้มีการจัดตั้งสมาคมวิชาชีพ เช่น สมาคม การป้องกันอัคคีภัยแห่งชาติ และสมาคมพนักงานดับเพลิง เป็นต้น

4.3 การสนับสนุนทางการเงินกับหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

4.4 การเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นอย่างมีประสิทธิภาพ

4.5 จัดสรรทรัพยากรในการป้องกันและระงับอัคคีภัยระหว่างหน่วยงานให้สามารถใช้ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.6 พัฒนาระบบฐานข้อมูลและการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน ได้โดยอัตโนมัติ และระบบการวิเคราะห์และแปรผลข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ นำข้อมูลมาใช้ในการทบทวน และปรับปรุงพัฒนาระบบความปลอดภัยอัคคีภัยทุกปี

ระบบการจัดการอัคคีภัยก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังเกิดภัย

1. อำนาจหน้าที่ของส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น

1.1 ส่วนกลางโดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่มีหน้าที่กำหนดนโยบาย จัดทำแผนหลักด้านสาธารณภัย กำหนดหลักสูตร และบริหารอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)

ฝึกซ้อมแผน ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ด้านสาธารณภัย รวมทั้งสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการ กำหนดมาตรการปฏิบัติงานที่สำคัญทั้งก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุและภายหลังเกิดเหตุ นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่ในการจัดหาอุปกรณ์ผจญเพลิงและพาหนะที่ใช้ในการดับเพลิง และยังมีหน้าที่รวบรวม ข้อมูลเหตุเพลิงไหม้ระดับชาติเพื่อใช้ในการวิเคราะห์และหาแนวทางป้องกันหรือลดทั้งจำนวน และความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินจากเพลิงไหม้

1.2 องค์การปกครองท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด กรุงเทพมหานคร เทศบาล และเมืองพัทยา มีหน้าที่โดยตรงในการควบคุม การก่อสร้าง การออกแบบ การเตรียมการป้องกัน และเข้าเผชิญเหตุโดยตรง การบันทึกเหตุการณ์ เพลิงไหม้จะเป็นหน้าที่ของพนักงานสอบสวนและพนักงานพิสูจน์หลักฐานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ส่วนกรณีเป็น โรงงานอุตสาหกรรมเจ้าหน้าที่ศูนย์เทคโนโลยีความปลอดภัยของกรม โรงงานอุตสาหกรรมจะเป็นผู้เก็บข้อมูล ด้วยเหตุนี้จึงทำให้การรวบรวมเก็บข้อมูล จึงขาดความต่อเนื่อง และขาดการบูรณาการ

การสร้างเสริมศักยภาพบุคลากร

ปัจจุบันมีองค์กรการศึกษา สถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอัคคีภัย เช่น วิทยาลัยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ศูนย์ฝึกการดับเพลิง และกู้ภัย วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ เป็นต้น ซึ่งพอจะรวบรวม หลักสูตรสถานศึกษา สถาบันฝึกอบรม ที่เกี่ยวข้อง ได้ดังนี้

1. วิทยาศาสตร์บัณฑิตและมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ (อาชีวอนามัยและความปลอดภัย) มหาวิทยาลัยมหิดล
2. วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ (อาชีวอนามัยและความปลอดภัย) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
3. วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิศวกรรมป้องกันอัคคีภัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4. วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิศวกรรมความปลอดภัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
5. ประกาศนียบัตรวิศวกรรมป้องกันอัคคีภัย วิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
6. ประกาศนียบัตรวิศวกรรมป้องกันอัคคีภัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
7. หลักสูตรการดับเพลิงและฝึกซ้อมหนีไฟ และหลักสูตรการดับเพลิงขั้นต้น การฝึกอบรมตามประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่องกำหนดหน่วยฝึกอบรมขั้นต้น แก่ลูกจ้างประกาศ ณ วันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2547 และตามประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เรื่องหลักเกณฑ์การขอใบรับรองเป็นหน่วยงานฝึกอบรมการดับเพลิงขั้นต้น หน่วยงานฝึกซ้อมดับเพลิงและฝึกซ้อมหนีไฟ
8. หลักสูตรอบรมตามแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช 2548
 - 8.1 หลักสูตรอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
 - 8.2 หลักสูตรเจ้าหน้าที่ดับเพลิงและกู้ภัยระดับต้น
 - 8.3 หลักสูตรเจ้าหน้าที่ดับเพลิงและกู้ภัยระดับก้าวหน้า
 - 8.4 หลักสูตรเจ้าหน้าที่ดับเพลิงและกู้ภัยระดับสูง
 - 8.5 หลักสูตรเจ้าหน้าที่ดับเพลิงและกู้ภัยระดับมาตรฐาน
 - 8.6 หลักสูตรการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
 - 8.7 หลักสูตรการอพยพประชาชนและส่วนราชการ
 - 8.8 หลักสูตรการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

- 8.9 หลักสูตรการปฏิบัติก่อนเกิดภัยและภายหลังภัยสิ้นสุดแล้วรวมทั้งการบูรณะฟื้นฟู
- 8.10 หลักสูตรการจัดการภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน
- 8.11 หลักสูตรการพัฒนาและการเสริมสร้างทีมงาน
- 8.12 หลักสูตรการกู้ภัยจากสารเคมีและวัตถุอันตราย
- 8.13 หลักสูตรการค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัยในอาคารสูง
- 9. หลักสูตรการฝึกอบรมของสถาบันเอกชน
 - 9.1 เทคนิคการผจญเพลิง (Technical fire fighting)
 - 9.2 การผจญเพลิงขั้นสูง (Advance fire fighting)
 - 9.3 การสั่งการดับเพลิง (Fire command)
 - 9.4 การควบคุมอุบัติเหตุจากสารเคมี (Chemical spill control)

หลักสูตรขององค์กร หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอัคคีภัยครอบคลุมถึงผู้ปฏิบัติหลายระดับจนถึงระดับผู้สั่งการ อย่างไรก็ตาม ยังพบว่ายังไม่มีหลักสูตรประเภทการสั่งการเพลิงไหม้ (Fire command) การบริหารจัดการอัคคีภัย (Fire safety management) และการสอบสวนอัคคีภัย (Fire investigation) ซึ่งน่าจะเป็นประโยชน์ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานสอบสวน หรือผู้อำนวยการดับเพลิงประจำถิ่น

การบริหารจัดการด้านการป้องกันและระงับอัคคีภัย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย

ตามมาตรฐานการป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ. 2548 กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย ได้จำแนกชั้นของสถานที่หรือสิ่งที่น่าจะเป็นอันตรายจากอัคคีภัย และจำแนกชั้นของผลกระทบอันตราย รวมถึงได้กำหนดหน้าที่ ในการปฏิบัติงานป้องกันและระงับอัคคีภัย การปฏิบัติงาน ป้องกันและระงับอัคคีภัย ตามพระราชบัญญัติป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ. 2542 มีเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ผู้อำนวยการดับเพลิงประจำท้องถิ่น หมายถึง ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตท้องถิ่น ที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522 ให้มีอำนาจบังคับบัญชาเจ้าพนักงานท้องถิ่น พนักงานงานดับเพลิง และเจ้าพนักงานตำรวจในเขตเทศบาลนคร เทศบาลเมือง ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดจังหวัด นายกเทศมนตรี ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด นายอำเภอ หรือปลัดเทศบาล รองปลัดเทศบาล ผู้บังคับหรือรองผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจ หรือสารวัตรสถานีตำรวจภูธร

2. เจ้าพนักงานท้องถิ่น หมายถึง ผู้บริหารท้องถิ่นในเขตพื้นที่ ได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี และนายกองค้การบริหารส่วนตำบล

3. พนักงานดับเพลิง ได้แก่ ผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งให้มีหน้าที่ป้องกันอัคคีภัย และระงับอัคคีภัย

4. อาสาสมัครดับเพลิง ได้แก่ ผู้ซึ่งเจ้าพนักงานท้องถิ่นแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ ช่วยเหลือพนักงานดับเพลิงในการป้องกันและระงับอัคคีภัย

อาสาสมัครดับเพลิง ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ระงับอัคคีภัยต้องแต่งเครื่องแบบและติดเครื่องหมาย และให้แสดงบัตรประจำตัวเมื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องร้องขอ ผู้อำนวยการดับเพลิงประจำท้องถิ่น เจ้าพนักงานท้องถิ่น พนักงานดับเพลิง นายตรวจผู้ได้รับการแต่งตั้ง อาสาสมัครดับเพลิง

5. นายตรวจ ได้แก่ ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการส่วนท้องถิ่น หรือพนักงานส่วนท้องถิ่นตั้งแต่ ระดับสามขึ้นไป หรือข้าราชการตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ ร้อยตำรวจตรีขึ้นไป ที่ได้รับการแต่งตั้งจาก ผู้อำนวยการเพลิงประจำท้องถิ่น หรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้เป็นนายตรวจ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ภายในเขตราชการส่วนท้องถิ่นนั้น

ทั้งนี้ การปฏิบัติหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและระงับอัคคีภัย พุทธศักราช 2542 กำหนดให้ผู้อำนวยการดับเพลิงประจำท้องถิ่น เจ้าพนักงานท้องถิ่น นายตรวจ และพนักงานดับเพลิง เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา โดยในการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันอัคคีภัย นายตรวจต้องติดเครื่องหมาย และแสดงบัตรประจำตัวเมื่อมีบุคคลที่เกี่ยวข้องร้องขอ และในการปฏิบัติหน้าที่ระงับอัคคีภัยให้ผู้อำนวยการดับเพลิงประจำท้องถิ่น เจ้าพนักงานท้องถิ่น พนักงานดับเพลิง เจ้าพนักงานตำรวจ ต้องติดเครื่องหมายและให้แสดงบัตรเมื่อบุคคลที่เกี่ยวข้องร้องขอ

1. การเตรียมความพร้อมด้านอัตรากำลัง

การป้องกันและระงับอัคคีภัยต้องจัดอัตรากำลังประจำการ เพื่อระงับภัยและเตรียมความพร้อมตลอด 24 ชั่วโมง หมุนเวียนผลัดเวรกัน ครั้งละไม่เกิน 8 ชั่วโมง/ 1 วัน โดยแบ่งตามสภาพพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดอัคคีภัย โดยพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดอัคคีภัยน้อย ต้องมีผู้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อผลัดเวรกันอย่างน้อย 3 คน พื้นที่ที่มีโอกาสเกิดอัคคีภัยปานกลาง ต้องมีผู้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อผลัดเวรกันอย่างน้อย 6 คน และพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดอัคคีภัยมาก ต้องมีผู้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อผลัดเวรกันอย่างน้อย 9 คน

ทั้งนี้ การปฏิบัติหน้าที่แต่ละวัน จะต้องมีพนักงานดับเพลิงไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของอัตราประจำการ หรืออย่างน้อย 1 คน ตามเกณฑ์ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ที่ กำหนดให้อัตรากำลังพนักงานดับเพลิง จำนวน 1 นาย/ ประชากร 10,000 คน เช่น ในเขตพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดอันตรายน้อยจะต้องจัดอัตราประจำการ จำนวน 3 คน โดยเป็นพนักงานดับเพลิง 1 คน และเป็นอาสาสมัคร หรือพนักงานจ้าง 2 คนในกรณีเขตพื้นที่ ขององค์กรปกครองท้องถิ่นขนาดใหญ่ ที่มีจำนวนประชากรมาก การกำหนดอัตราตามเกณฑ์ดังกล่าว อาจเป็นภาระค่าใช้จ่าย

งบประมาณมากจนเกินไป จึงอาจกำหนดอัตรากำลังตามความจำเป็น ของแต่ละพื้นที่ได้ตามความเหมาะสม

2. เครื่องมือ เครื่องจักรกล ยานพาหนะ วัสดุ เครื่องอำนวยความสะดวก

ในการป้องกันและระงับอัคคีภัย ต้องเตรียมพร้อมของเครื่องมือและอุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องสูบน้ำ เครื่องดับเพลิง ท่อส่งน้ำดับเพลิง เครื่องผสมโฟม เครื่องมือกล เครื่องมือดับไฟฟ้า อุปกรณ์อื่นที่อาจมี (ไฟฉาย เข็มทิศ เครื่องหาตำแหน่งดาวเทียม คอมพิวเตอร์พกพา) วัสดุ ดับเพลิง ได้แก่ ผงเคมีแห้ง ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ โฟม น้ำและก๊าซเฉื่อย สารสะอาดดับเพลิง เครื่องมือสื่อสารและระบบสัญญาณเตือนภัยได้แก่ วิทยุสื่อสาร โทรศัพท์เคลื่อนที่ สัญญาณเตือนภัยหรือส่ง การ ระบบสื่อสารอื่น ๆ ยานพาหนะ ได้แก่ รถบรรทุกน้ำดับเพลิง รถบรรทุก รถดับเพลิง รถดับเพลิง ที่ออกแบบพิเศษ รถสนับสนุนอื่น (รถกู้ภัย พาหนะอำนวยความสะดวก) รถดับเพลิงชนิดมีบันได และหอน้ำ เรือดับเพลิง อุปกรณ์ช่วยอพยพ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอบสวนเพลิงเรื่องราวเกี่ยวกับเพลิงไหม้เบื้องต้น

3. สถานีดับเพลิง สถานีย่อย จุดเฝ้าตรวจ ในการป้องกันและระงับอัคคีภัย ประกอบด้วย

3.1 สถานีดับเพลิง หมายถึง ตัวอาคารและบริเวณที่เกี่ยวข้อง ซึ่งไม่ควรตั้งอยู่ห่างจากชุมชนติดถนนสาธารณะ มีทางเข้าออกสะดวก เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการนำรถดับเพลิงออกปฏิบัติการรวมทั้งเป็นศูนย์ประสานงานขณะเกิดเหตุ หากมีข้อจำกัดดังกล่าวก็ให้พิจารณาตั้งสถานีย่อยหรือจุดเฝ้าตรวจเพิ่มเติม ทั้งนี้อาจใช้แนวทางการกำหนดรัศมีของสถานีดับเพลิง ตามลักษณะชุมชน โดยเขตศูนย์การค้าและอุตสาหกรรม รัศมี 1.2 กิโลเมตร, เขตชุมชนหนาแน่น รัศมี 2.4 กิโลเมตร และเขตชุมชนไม่หนาแน่น รัศมี 4.8 กิโลเมตร

3.2 สถานีย่อย หมายถึง สถานีดับเพลิงที่ แยกจากสถานีดับเพลิงหลัก ขององค์กรปกครองท้องถิ่น เพื่อใช้พักคอยรถดับเพลิงเพื่อส่งเข้าสู่พื้นที่ซึ่งที่มีสภาพเป็นอันตรายได้ตามเวลาที่กำหนดหรือรวดเร็วขึ้น โดยจะต้องมีลักษณะเช่นเดียวกับสถานีหลัก

3.3 จุดเฝ้าตรวจ หมายถึง จุดที่กำหนดใช้เฝ้าตรวจคอยเหตุเพลิงไหม้เป็นครั้งคราวหรือตามฤดูกาล

4. แหล่งน้ำดับเพลิง หน่วยดับเพลิงจะต้องจัดเตรียมแหล่งน้ำดับเพลิง และกำหนดจุดเติมน้ำให้แก่รถดับเพลิงโดยแบ่งเป็น แหล่งน้ำภายใน และภายนอกสถานีดับเพลิง

5. ทำจอดเรือดับเพลิง เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดให้มีเรือดับเพลิงเพื่อปฏิบัติการกิจป้องกันและระงับอัคคีภัยตามแม่น้ำลำคลองหรือชายทะเล จะต้องกำหนดทำจอดเรือดับเพลิงไว้ด้วย โดยอาจอยู่ ติดกับสถานีดับเพลิงหรือหากไม่สามารถอยู่ ติดกับสถานีดับเพลิง ให้พิจารณาจัดจุดเฝ้าตรวจอยู่บริเวณท่าจอดเรือ ในการสร้างท่าจอดเรือดับเพลิงให้ดำเนินการตามกฎหมายว่า

ด้วยการเดินเรือในน่านน้ำไทย

6. พื้นที่ลงจอดอากาศยานปีกหมุนหน่วยดับเพลิงควรกำหนดสถานที่จอดอากาศยานปีกหมุนของหน่วยงานสนับสนุนการดับเพลิงหรือหน่วยงานลูกเงิน โดยจัดเตรียมเครื่องหมาย สัญญาณ ป้ายประกาศห้ามกีดขวางทางสาธารณะ หรืออุปกรณ์สำหรับลงจอดตามความจำเป็น และแจ้งให้หน่วยงานที่จะเข้ามาสนับสนุนทราบสรุปแนวทางในการบริหารจัดการป้องกัน และระงับอัคคีภัยนั้น หน่วยงานผู้รับผิดชอบต้องรู้จักสภาพพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอัคคีภัย เพียงใด ต้องมีการกำหนดหน้าที่รับความรับผิดชอบ มีการเตรียมความพร้อมในการเฝ้าระวัง และออกปฏิบัติการ ต้องมีการเตรียมความพร้อมของเครื่องมือ เครื่องจักรกลยานพาหนะ วัสดุ และเครื่องอำนวยความสะดวก มีสถานีดับเพลิง สถานีย่อย จุดเฝ้าตรวจ ต้องมีแหล่งน้ำดับเพลิงและจุดเติมน้ำ แก๊รดดับเพลิง ต้องมีท่าจอดเรือดับเพลิงกรณีที่มีเรือดับเพลิง และควรกำหนดสถานที่จอดอากาศยานปีกหมุนให้หน่วยงานที่สนับสนุนการดับเพลิง

Carter (1991, p. 37) กล่าวถึง ปรัชญาในการจัดการสาธารณภัย คือ รัฐและประชาชน มีการประสานงาน และทำงานร่วมกันอย่างมีเอกภาพในระบบการจัดการสาธารณภัย

United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR, 1991, p. 28) กล่าวถึง การจัดการเหตุฉุกเฉินว่าไม่จำเป็นต้องนำมาซึ่งความเศร้าโศก โอกาสในการเกิดสิ่งเหล่านี้ สามารถทำให้ลดลงได้อย่างมากหากมีการจัดการเหตุฉุกเฉินที่ดี โดยการเตรียมความพร้อมก่อนเกิดเหตุ

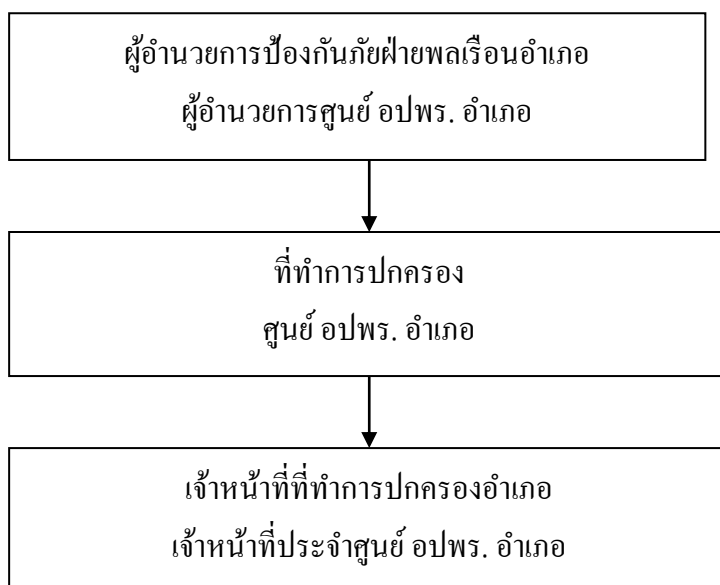
ข้อมูลทั่วไปของ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน อำเภอคลองหาด

ประวัติความเป็นมาของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

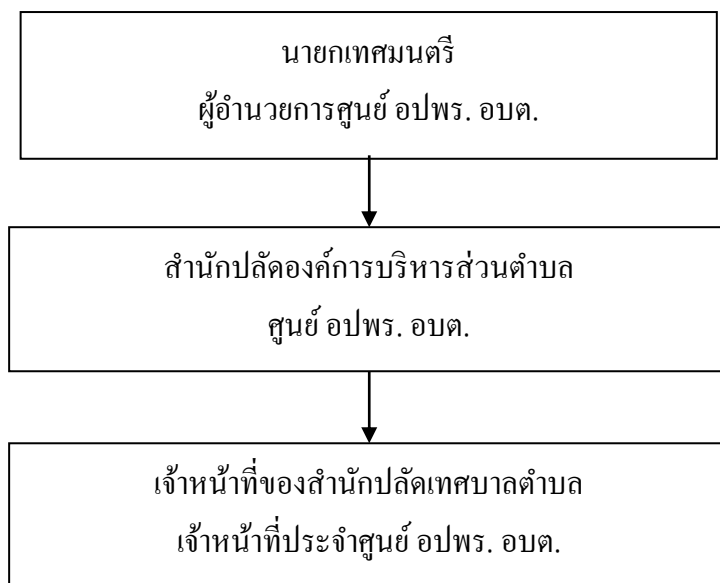
อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน สังกัดในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว เกิดขึ้นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช 2547 ข้อ 27 อปพร. เป็นอาสาสมัครที่เกิดขึ้นถูกต้องตามกฎหมาย พระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522 มาตรา 26 ซึ่งกำหนดให้จัดตั้งหน่วย อปพร. ขึ้นทุกอำเภอและเขตในกรุงเทพมหานคร เพื่อให้เป็นผู้ช่วยเหลือสนับสนุนภาคราชการในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยมีได้หวังผลประโยชน์ตอบแทนเป็นผู้เสียสละทั้งเวลาและกำลังกาย ซึ่งกระทรวงมหาดไทยมีเป้าหมายให้มีจำนวน 1 ล้านคน หรือ 2% ของประชากรในแต่ละพื้นที่ ปัจจุบัน ปี พ.ศ. 2558 อำเภอคลองหาด มีสมาชิก อปพร. จำนวนประมาณ 200 คน แต่เนื่องจากอำเภอคลองหาด มีเนื้อที่รับผิดชอบทั้งหมด จำนวน 417.082 ตารางกิโลเมตร สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบเชิงเขาหรือที่ราบสูงมีบางพื้นที่เป็นภูเขาและที่ราบลุ่ม ทำให้มีโอกาสเกิดเหตุภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น วาดภัย อุทกภัย และภัยพิบัติที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น อัคคีภัย อุบัติภัย ซึ่งมีผลกับการเกิดปัญหาในด้านการบริหาร

จัดการได้ โดยเฉพาะขาดแคลนงบประมาณและอุปกรณ์ ประกอบกับการเกิดภัยพิบัติหลาย ๆ ครั้งที่ผ่านมา แม้ว่าบางท้องถิ่นในพื้นที่ที่มีแผนรับมือและการเฝ้าระวังภัยอยู่แล้ว แต่เนื่องจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นที่คาดการณ์ไว้ ซึ่งอาจทำให้ไม่สามารถรับมือได้ทัน ปัญหาชุมชนขาดการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนหรือเตรียมการเพื่อรับมือกับภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้น ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการรับมือที่คืบหน้ายังมีน้อยมาก ดังนั้น เมื่อเกิดภัยพิบัติในแต่ละครั้งจึงมักเกิดความสูญเสียไม่มากนัก

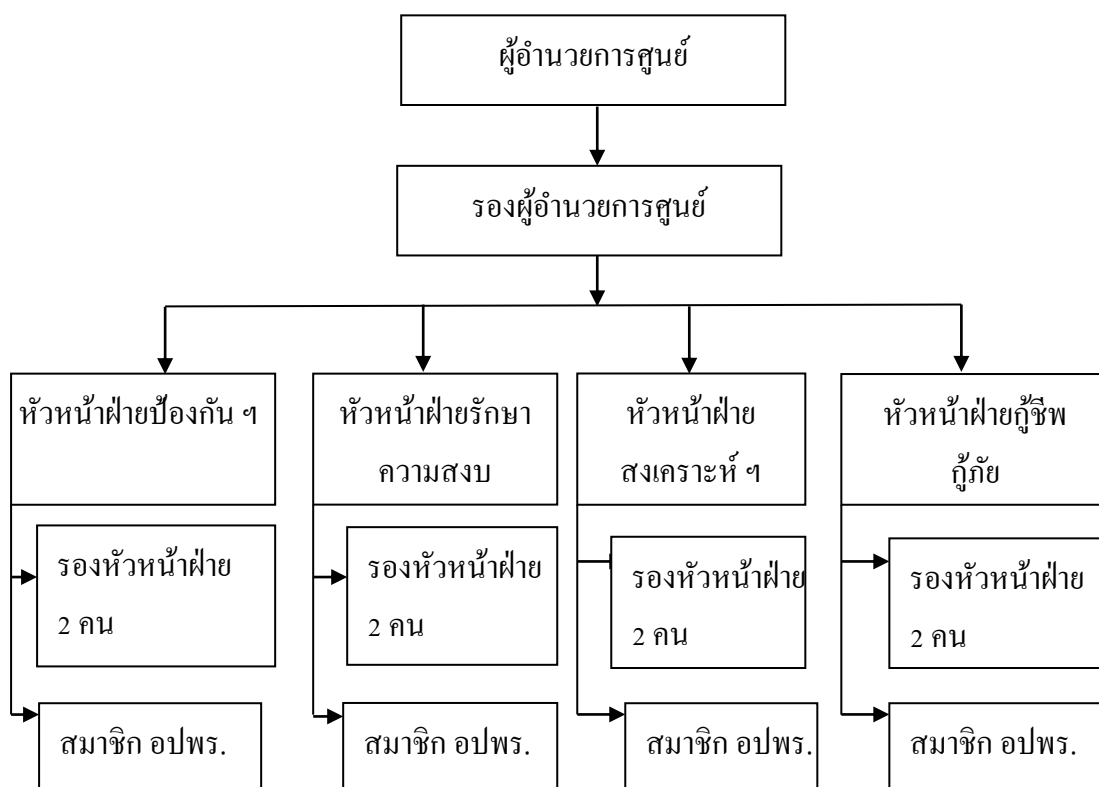
**การจัดโครงสร้างและ บทบาทหน้าที่แต่ละฝ่ายของอาสาสมัครป้องกัน
และบรรเทาสาธารณภัย**

ภาพที่ 9 สายการบังคับบัญชา ศูนย์ อปพร. ระดับอำเภอ (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช 2547, 2547)

ภาพที่ 10 สายการบังคับบัญชา ศูนย์ อปพร. ระดับเทศบาลตำบล (ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช 2547, 2547)

ภาพที่ 11 โครงสร้างศูนย์ อปพร. ระดับเทศบาลตำบล (ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช 2547, 2547)

1. บทบาทและหน้าที่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)

การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นหน้าที่ของทุกภาคส่วนในสังคมจะต้องร่วมมือกันไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชน มูลนิธิ ฯ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งประชาชน เพื่อพิทักษ์รักษาความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินในยามเมื่อเกิดภัยพิบัติ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เป็นบุคคลที่มีบทบาทหน้าที่ ๆ สำคัญในการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในชุมชนได้อย่างใกล้ชิด พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พุทธศักราช 2550 มาตรา 41 บัญญัติว่า “สมาชิกหน่วยอาสาสมัคร” มีหน้าที่ ดังนี้

1.1 ให้ความช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

1.2 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้อำนวยการมอบหมายและตามระเบียบที่

กระทรวงมหาดไทยกำหนด

เมื่อพิจารณาหน้าที่ของ อปพร. ดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่า มีขอบเขตกว้างขวางมากและจะเป็นขุมกำลังสำคัญในการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่รับผิดชอบ รวมทั้งสนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้กับพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้

ก่อนเกิดภัย

อปพร. สามารถเป็นกำลังในการป้องกันภัย ดังนี้

1. สอดส่องดูแลสิ่งผิดปกติที่เกิดขึ้น
2. สำรวจตรวจสอบจุดเสี่ยงภัย
3. เตรียมความพร้อมด้านวัสดุ ระบบการแจ้งเตือนภัย
4. เป็นแกนนำในการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับความปลอดภัย
5. เฝ้าระวังเหตุ
6. สร้างพันธมิตร ความร่วมมือของประชาชนตั้งแต่ในภาวะปกติ
7. การปฏิบัติงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

ขณะเกิดภัย

1. ร่วมปฏิบัติการในการบรรเทาภัย
2. ระดมความร่วมมือของประชาชนในการบรรเทาภัย
3. ปฏิบัติการอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

เมื่อภัยผ่านพ้นไปแล้ว

1. ช่วยปฏิบัติงานด้านสงเคราะห์ผู้ประสบภัย
2. ช่วยฟื้นฟูสิ่งได้รับความเสียหายให้กลับคืนสภาพเดิมได้โดยเร็ว
3. ช่วยระดมความช่วยเหลือจากประชาชน

2. โครงสร้างฝ่ายต่าง ๆ ในศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

ให้ศูนย์ อปพร. องค์การบริหารส่วนตำบล ศูนย์ อปพร. เขตในกรุงเทพมหานคร และศูนย์ อปพร. เมืองพัทยา จัดตั้งหน่วย อปพร. (คำสั่งแบ่งฝ่ายในหน่วย อปพร.) ดังนี้

2.1 ฝ่ายป้องกันและบรรเทาภัย

มีหน้าที่สนับสนุนและจัดเตรียมกำลังสมาชิก อปพร. ในการป้องกันภัยพิบัติต่าง ๆ หรืออุบัติภัยที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ การจัดเตรียมความพร้อมในการบรรเทาสาธารณภัย การดำเนินการกู้ภัย บรรเทาภัย ให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพดังนี้

2.1.1 ตรวจสอบตลอดสองสถานที่ที่ไม่ปลอดภัยเสี่ยงต่อการเกิดสาธารณภัย

2.1.2 สำรวจพื้นที่เสี่ยงภัย พื้นที่รับรองการอพยพ เส้นทางอพยพ

2.1.3 สำรวจแหล่งน้ำดับเพลิง และเครื่องมือเครื่องใช้ ในการป้องกันภัย

2.1.4 จัดเตรียม ซ่อมบำรุงเครื่องมือ ยานพาหนะสำหรับการป้องกันและกู้ชีพกู้ภัย ให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน

2.1.5 ปฏิบัติงานเมื่อเกิดภัย การระงับและบรรเทาสาธารณภัย การช่วยเหลือผู้ตกอยู่ในอันตราย ผู้อพยพ หรือผู้ประสบภัย

2.1.6 ร่วมวางแผนและจัดทำแผนการฝึกซ้อมป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และร่วมการซ้อมแผนป้องกันภัยกับฝ่ายต่าง ๆ

2.1.7 ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. มอบหมาย

2.2 ฝ่ายรักษาความสงบเรียบร้อย

มีหน้าที่สนับสนุนและจัดเตรียมกำลังสมาชิก อปพร. ในการรักษาความสงบเรียบร้อย การรักษาความปลอดภัย โดยมีภารกิจ ดังนี้

2.2.1 ดำเนินการรักษาความสงบเรียบร้อยในชุมชนหมู่บ้านโดยทั่วไป

2.2.2 รักษาความสงบเรียบร้อยความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การจัดระเบียบการจราจร และกำหนดเขตพื้นที่ในกรณีเกิดอัคคีภัยหรือภัยพิบัติอื่น ๆ

2.2.3 สนับสนุนร่วมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ดำเนินการป้องกันโจรกรรม การก่ออาชญากรรม การชุมนุมและการก่อความไม่สงบ

2.2.4 ร่วมควบคุม ตรวจสอบบุคคลที่น่าจะเป็นอันตรายต่อความไม่สงบเรียบร้อย ของบ้านเมือง

2.2.5 ร่วมควบคุมดูแลให้ความปลอดภัยแก่ผู้ประสบภัยและทรัพย์สินของผู้ประสบภัยในกรณีเกิดภัยพิบัติต่าง ๆ

2.2.6 ร่วมดำเนินการรักษาความปลอดภัยต่อสถานที่ราชการ และบุคคลสำคัญ

ในสถานการณ์การรักษาความมั่นคงของประเทศตามที่ได้รับมอบหมาย

2.2.7 ร่วมการซ้อมแผนป้องกันภัย การรักษาความปลอดภัยกับฝ่ายต่าง ๆ

2.2.8 ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. มอบหมาย

2.3 ฝ่ายสงเคราะห์ผู้ประสบภัย

มีหน้าที่สนับสนุนและจัดเตรียมกำลังสมาชิก อปพร. ในการช่วยเหลือหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการปฐมพยาบาลและรักษาพยาบาลเบื้องต้น การเคลื่อนย้ายผู้ประสบภัย และการสงเคราะห์ผู้ประสบภัย โดยมีภารกิจดังนี้

2.3.1 จัดหาเตรียมเครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องอุปโภคบริโภค และเวชภัณฑ์

ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยและได้รับอันตรายหรือผู้บาดเจ็บ

2.3.2 ร่วมช่วยเหลือการอพยพผู้ประสบภัย ด้านการรักษาพยาบาล การอนามัย การจัดระเบียบในสถานที่รองรับการอพยพ

2.3.3 ร่วมประสานงานหน่วยงานต่าง ๆ ในการบรรเทาทุกข์ผู้ประสบภัย

2.3.4 ร่วมสำรวจจำนวนผู้ประสบภัยและความเสียหายเบื้องต้น รายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

2.3.5 จัดเตรียมสถานที่ในการช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ประสบภัยเบื้องต้น

2.3.6 ร่วมสงเคราะห์การแจกจ่ายอาหาร และสิ่งของแก่ผู้ประสบภัย

2.3.7 ร่วมซ้อมแผนป้องกันภัย การช่วยเหลือรักษาพยาบาล และการเคลื่อนย้ายผู้ประสบภัยกับฝ่ายต่าง ๆ

2.3.8 ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ผู้อำนวยการศูนย์ อปพร. มอบหมาย

2.4 หน่วยปฏิบัติการกู้ชีพกู้ภัย

มีหน้าที่เป็นหน่วยเผชิญเหตุ (First responder unit) ประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือประจำศูนย์ อปพร. ปฏิบัติงานกู้ชีพ กู้ภัยเบื้องต้นในกรณีเกิดเหตุภัยพิบัติหรืออุบัติเหตุทางถนน ให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัย และช่วยเหลือให้การปฐมพยาบาล รวมทั้งเคลื่อนย้ายผู้ประสบภัยได้อย่างปลอดภัยรวดเร็วและถูกต้องตามวิชาการ สามารถให้การสนับสนุนหน่วยงานในพื้นที่หรือหน่วยงานข้างเคียงที่มีพื้นที่ติดต่อกันในการทำงานกู้ชีพกู้ภัยได้อย่างรวดเร็ว

2.5 ฝ่ายอื่น ๆ ตามความจำเป็น

โดยการสนับสนุนและจัดเตรียมกำลังสมาชิก อปพร. ในการปฏิบัติประจำฝ่ายต่าง ๆ

2.5.1 ฝ่ายระวังและแจ้งเตือนภัย (มิสเตอร์เตือนภัย)

2.5.2 ฝ่ายสื่อสาร ดำเนินการด้านวิทยุสื่อสาร และเอกสาร

2.5.3 ฝ่ายกิจกรรม จัดทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

2.5.4 ฝ่ายสวัสดิการ ดูแลช่วยเหลือในหมู่ อปพร. ด้วยภัย เช่น จัดให้มีกองทุนสวัสดิการประกันชีวิตหมู่

2.5.5 ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ปฏิบัติการแจ้งข่าวป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร

3. ผลการดำเนินการของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน อำเภอคลองหาด

ในส่วนของผลการดำเนินงานของ อปพร. อำเภอคลองหาด ผู้ศึกษามีข้อจำกัดในเรื่องของการเก็บรวบรวมข้อมูลของผลการปฏิบัติงานของ อปพร. อำเภอคลองหาด ในรูปแบบเชิงสถิติและตัวเลขดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้นำเสนอผลการปฏิบัติงานของ อปพร. อำเภอคลองหาดในรูปแบบของกรณีศึกษา (Case study) ดังต่อไปนี้

กรณีศึกษาที่ 1

เมื่อวันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2556 เวลา 10.00 น. นางจรัส ไยเยื่อ ปภ. จังหวัดสระแก้วเปิดเผยว่า เมื่อคืนที่ผ่านมา จังหวัดสระแก้ว เกิดฝนตกหนักและเกิดน้ำป่าไหลหลากในพื้นที่อำเภอวังน้ำเย็น อำเภอวังสมบูรณ์ อำเภอเขาฉกรรจ์ อำเภอคลองหาด รวม 4 อำเภอ 15 ตำบล 69 หมู่บ้าน ราษฎรประสบภัย 1,856 ครัวเรือน เส้นทางสัญจรจากแยกพระเพลิง-เขาแหลมเข้าตำบลทุ่งมหาเจริญ บริเวณสะพานด่านชัย รถเล็กไม่สามารถผ่านได้ การให้ความช่วยเหลือ สนง.ปภ.จังหวัดสระแก้ว อำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่หน่วยงานทหารในพื้นที่ จัดเจ้าหน้าที่ออกให้ความช่วยเหลือประชาชน และมอบถุงยังชีพ 1,500 ชุด รวมทั้งอพยพประชาชนโดยเร่งด่วนไปยังพื้นที่ปลอดภัย 300 ครัวเรือน ด้านนายภัทรธรณ์ เทียนไชย ผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว พร้อมรองผู้ว่าราชการฯ หัวหน้าส่วนได้เดินทางตรวจเยี่ยมผู้ประสบอุทกภัยจุดแรก เวลา 11.00 น. หมู่ที่ 23 บ้านทุ่งเจริญ อำเภอวังน้ำเย็น, จุดที่ 2 ลี้แยกทุ่งกบินทร์ อำเภอวังสมบูรณ์ สถานการณ์ตลาดโรงเกลือ เข้าวันนี้ทุกร้านยังเปิดขายตามปกติ มีน้ำท่วมตลาดเดชไทย ล้นมาตลาดโรงเกลือเก่า หนักสุด คือ ตลาดโรงเกลือเก่า โดยเฉพาะ อาคาร ค/ง และร้านที่ติดกับตลาดเบญจวรรณ แต่น้ำเริ่มกระจายสู่อาคาร ก และข ตอนนีตลาดที่ได้รับผลกระทบน้อยที่สุด คือ ตลาดเบญจวรรณ และตลาดโกลเด้นเกรท ร้านค้าหลาย ๆ ร้านรีบจำหน่ายแบบล้างสต็อก เพราะไม่มีที่เก็บ แต่สามารถเดินซื้อสินค้าได้ปกติ ผู้สื่อข่าวได้รับแจ้งหลายจุดพร้อมกันว่า น้ำได้ทะลักเข้าท่วมเช่นที่ทุ่งกบินทร์ ตำบลวังใหม่ อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้วของเมื่อคืนที่ผ่านมา น้ำจากเขาชอยดาว ไหลบ่าทะลักเข้าท่วมบ้านเรือนของชาวบ้าน จมอยู่ใต้บาดาล และมวลน้ำไหลบ่ามุ่งหน้าเข้ามาที่อำเภอวังน้ำเย็น ผ่านเข้ามาที่อำเภอเขาฉกรรจ์ในระดับต่อไป ส่วนมวลน้ำที่มาจากอำเภอคลองหาด บางส่วนมารวมกันที่อำเภอวัฒนานคร จากนั้นก็จะมุ่งหน้าเข้าอำเภออรัญประเทศ ขณะนี้น้ำทะลักเข้าท่วมภายในพื้นที่อรัญประเทศในจุดที่ต่ำ

และน้ำกลุ่มหนึ่งที่มาตำบลช่องกุ่ม ตำบลเขร้ออไหลหลากเข้าท่วมวังในตลาดโรงเกลือขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว สำหรับที่ตลาดโรงเกลือ คาดว่าภายในวันนี้ มวลน้ำก้อนใหญ่จากพื้นที่ข้างเคียงของอัญประเทศ คงมาถึงที่อัญประเทศ ส่วนบริเวณตลาดโรงเกลือเข้าน้ำจากคลองพรหมโหด ได้หนุนเอ่อเข้าไปในพื้นที่กลุ่ม และกระแสน้ำเริ่มไหลช้าลง คงสืบเนื่องมาจากทางฝั่งฝั่งกัมพูชา น้ำคงท่วมจนน้ำเต็มพื้นที่หมดแล้ว จึงทำให้กระแสน้ำจากคลองพรหมโหดเริ่มไหลช้าลง นายวินัย วิทยานุกูล รองผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว ได้สั่งให้นางจรัส ใยเชื้อ ปก.จังหวัดสระแก้ว ได้ติดตามกระแสน้ำอย่างใกล้ชิด เนื่องจากขณะนี้มีความรุนแรงมากกว่าปี พ.ศ. 2554 เพราะน้ำได้เข้าท่วมแทบทุกพื้นที่ของจังหวัดสระแก้ว และฝั่งกัมพูชาน้ำก็ได้ท่วมหนักเช่นเดียวกัน ทำให้น้ำจากฝั่งเรา ถูกดันจากน้ำฝั่งกัมพูชา จึงเอ่อเข้าท่วมหลายพื้นที่ของจังหวัดสระแก้ว เมื่อเวลา 12.00 น. ฝ่ายกั้นน้ำที่ ตำบลวังใหม่ น้ำได้เอ่อเต็มฝายทำให้น้ำล้นออกมาแล้ว ทางนายวินัย วิทยานุกูล รองผู้ว่าจังหวัดสระแก้ว ได้ฝากบอกถึงพ่อแม่พี่น้องว่าอย่าได้ตกใจเกินเหตุ เนื่องจากฝายที่บ้านวังใหม่ เป็นฝายขนาดเล็ก น่าจะไม่ส่งผลกระทบต่อมากนัก แต่พ่อแม่พี่น้อง ที่อยู่ในที่กลุ่ม ต้องระมัดระวังกันหน่อยหนึ่ง แต่อย่างไรก็ดีทางจังหวัดจะได้พยายามช่วยเหลืออย่างเต็มที่ ส่วนน้ำที่ล้นคลองพรหมโหด น้ำขึ้นเร็วมาก ชั่วโมงละ 10 เซนติเมตร คาดว่าปริมาณน้ำจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ ขณะนี้อำเภอกลองหาดก็ได้น้ำไหลหลากเข้าท่วมหลายพื้นที่แต่ไม่ได้รับผลกระทบมากนัก เนื่องจากเป็นน้ำไหลหลาก จากสาเหตุฝนตกลงมาอย่างหนักของเมื่อคืนนี้ ทำให้เกิดน้ำป่าไหลหลากท่วมบ้านเรือนประชาชนไปหลายหลัง ถนนสายทุ่งขนาน-คลองไก่อ่เดือน ถูกน้ำท่วมแต่ขณะนี้ถนนสายดังกล่าวน้ำได้ลดแล้วรถยนต์ทุกชนิดสามารถผ่านได้ตามปกติ (โอเคเนชั่น, 2556)

กรณีศึกษาที่ 2

เมื่อวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2552 ชมรมล้อมวลชนรายงานข่าวจังหวัดสระแก้วมีพายุฤดูร้อนพัดบ้านเรือนราษฎรพังเสียหายหลายสิบหลังคาเรือนต้นไม้โค่นล้มทับเส้นทางหลายแห่งเสาไฟฟ้าโค่นล้ม จำนวน 5 จุด ไฟฟ้าดับหลายชั่วโมง บ่ายวันนี้ มีพายุฤดูร้อนเกิดขึ้นที่จังหวัดสระแก้ว จำนวน 2 อำเภอ มีอำเภอกลองหาด และอำเภอวังน้ำเย็น เมื่อเวลา 17.30 น. ได้เกิดพายุฤดูร้อนในพื้นที่อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ส่งผลให้เกิดลมพายุพัดแรงและฝนตกหนักทำให้ต้นไม้หักโค่นล้มตามถนน รั้วบ้าน เป็นจำนวนมาก โดยบริเวณตลาดนัดข้างโรงพยาบาลวังน้ำเย็น ริมถนนสาย 317 สระแก้ว-จันทบุรี ต้นประดู่ขนาดใหญ่ได้ล้มลงมาทับรถปิกอัพดีแมกซ์ของประชาชนที่มาจอดซื้อของที่ตลาด แต่ไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ ส่วนที่อำเภอกลองหาด ได้มีพายุฤดูแล้งพัดถล่มหลายตำบลลลองหาด ตำบลไทยอุดม และตำบลชัยมะกรูด อำเภอกลองหาดจังหวัดสระแก้ว มีเสียหายที่หลังคาเปิด ฝายบ้านพัง จำนวน 28 หลังคาเรือน มีต้นไม้โค่นล้มทับเส้นทาง

ถนนคลองหาด-วังน้ำเย็น จำนวน 5 แห่ง มีเสาไฟฟ้าโค่นล้ม จำนวน 5 แห่ง เจ้าหน้าที่การไฟฟ้า นำโดยนายประเสริฐ ภู่นันทพงษ์ หน.บริการย่อยอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ได้ร่วมกับ แขวงหมวดการทางเขาสารภี ระดมกำลังเข้าตัดต้นไม้ออกจากถนนเพื่อให้รถยนต์สัญจรไปมาได้ และทำการปักเสาไฟฟ้าพาดสายเพื่อปล่อยกระแสไฟฟ้าให้กับประชาชนใช้แสงสว่างดังกล่าว จากนั้น นายชาติรี จันทกิจ นายก อบต.คลองหาด ร่วมฝ่ายปกครองอำเภอ และกำลังเจ้าหน้าที่ ทหารพรานที่กรมทหารพรานที่ 13 ช่วยกับซ่อมแซมบ้านเรือนราษฎรทั้งหมด 28 หลังคาเรือน เพื่อให้เข้าอยู่อาศัยได้ตามปกติ จากนั้นเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งว่าที่ไร่มันสำปะหลังมีเหตุการณ์ฟ้าผ่า คนงานเขมรที่รับจ้างปลูกมันตายชื่อนายยม เจียบ อายุ 52 ปี ราษฎร กม.9 อำเภอลำภาดูน จังหวัดพระตะบอง ประเทศกัมพูชา ตาย เจ้าหน้าที่ได้มอบศพให้ญาตินำไปบำเพ็ญกุศล ที่อำเภอลำภาดูนต่อไป (โอเคเนชั่น, 2552)

กรณีศึกษาที่ 3

เมื่อวันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2555 ได้เกิดมีฝนตกลงมาอย่างหนักและต่อเนื่องตลอดทั้งคืน จนทำให้น้ำจากเทือกเขาสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มีน้ำป่าสะสมได้ไหลหลากเข้าท่วมบ้านเรือน ประชาชนพื้นที่ อำเภอวังสมบูรณ์ บริเวณสี่แยกทุ่งกระบิน ตำบลวังใหม่ จำนวน 10 หลังคาเรือน และอำเภอวังน้ำเย็น บริเวณหมู่บ้านคลองใหญ่ จำนวน 10 หลังคาเรือน และบริเวณรอยต่อ บ้านทุ่งขนาน อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี มีน้ำป่าสะสมไหลหลากมาสมทบคลองไก่อื่อน คลองเขาเลื่อม คลองวังปิ่น และคลองอีจอย อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว และไหลหลาก เข้าท่วมบ้านตากฟ้า ตำบลชัยมะกรูด อำเภอคลองหาด โดยมีบ้านเรือนประชาชนถูกน้ำท่วม อย่างหนักหลายหลัง โดยเฉพาะบริเวณ หมู่ที่ 10 ตำบลชัยมะกรูด อำเภอคลองหาด น้ำได้ทะลักเข้า ท่วมสำนักสงฆ์วังเกาะแก้ว ฝ่ายปกครอง และชาวบ้าน ต้องช่วยกันนำพระสงฆ์จำนวน 3 รูป ออกจากวัดมาไว้ยังบ้านของชาวบ้าน เนื่องจากน้ำได้ไหลแรงมาก และมีที่ท่าวางจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ จึงต้องป้องกันไว้ก่อน เนื่องจากวัดตั้งอยู่ใกล้ริมคลอง ส่วนบริเวณใกล้เคียงก็มีไร่มันและสวนลำไย ที่ถูกน้ำท่วมเสียหาย โดยเฉพาะชาวสวนลำไย เนื่องจากลำไยจะไม่มีการออกดอกเนื่องจากถูก น้ำท่วม ส่วนไร่มันเช่นกันเจ้าของต้องยืนมองคู่มันถูกน้ำท่วมเสียหายทั้งหมด เนื่องจาก มันสำปะหลังเมื่อถูกน้ำท่วมหัวมันจะเน่า ไม่สามารถขายได้ คำนนายวิชัย เกตุพันธ์ นายอำเภอคลองหาด นำนายพัฒน์พงษ์ ทองใบ ปลัดอาวุโสคลองหาด, นางจรัส โยเชื้อ ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสระแก้ว พร้อมด้วย อปพร.กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ให้ ความช่วยเหลือชาวบ้าน ขนสิ่งของนำมาไว้ที่ปลอดภัย นำเครื่องอุปโภค บริโภคช่วยเหลือชาวบ้าน และพระภิกษุทันที หากฝนยังคงตกลงมาอย่างต่อเนื่องอีก คาดว่าจังหวัดสระแก้วคงจะท่วมอีกหลาย พื้นที่นายสันติย์ นาคสุขศรี ผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว กล่าวว่า ได้สั่งการให้นายอำเภอ

ทั้ง 9 อำเภอของจังหวัดสระแก้ว สั่งการให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้ติดตามข่าวสารจากทางราชการ และให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้ประกาศหรือกระจายข่าวเตือนประชาชนที่มีบ้านอยู่ริมคลองให้ระวัง น้ำป่าไหลหลากและดินถล่ม จึงต้องเฝ้าระวังตลอด 24 ชั่วโมง (น้ำท่วมประชาชนพื้นที่วังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว, 2555)

กรณีศึกษาที่ 4

เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551 เวลา 22.30 น. ร.ต.ท. วัฒนชัย แสงฤทธิ์ ร้อยเวร สภ.คลองหาด จังหวัดสระแก้ว ได้รับรายงานจากผู้ใหญ่บ้านเขาภูหีบ หมู่ 5 ตำบลไทยอุดม อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ว่ามีเหตุเพลิงไหม้บ้านราษฎร พอได้รับจึงรายงานให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นทราบพร้อมนายธีรพล ศิรินานุวัฒน์ นายอำเภอคลองหาด พ.ต.อ. เสนาะ ไทยเจริญ ผกก. สภ. คลองหาด นายวัฒนพงษ์ ทองใบ ปลัดอำเภอคลองหาด รุดไปที่เกิดเหตุพร้อมเจ้าหน้าที่ตำรวจ อส.อำเภอ หน่วยกู้ภัยร่วมกตัญญูสระแก้ว และรถดับเพลิง จำนวน 4 คัน จาก อบต. คลองหาด 2 คัน อบต.คลองไก่อีถื่อน 1 คัน และ อบต.ไทยอุดม จำนวน 1 คัน ใช้เวลาดับเพลิงประมาณ 1 ชม จึงควบคุมเพลิงไว้ได้เพื่อให้รูกลามไปไหม้บ้านข้างเคียง ทำให้ไฟไหม้บ้านวอดทิ้งหลัง เนื่องจากเป็นบ้านไม้ 2 ชั้นปลุกติดกัน 2 หลัง ซึ่งเป็นญาติกันด้วย บ้านที่ถูกไฟไหม้เป็นของ นางสุรินทร์ อาจอ่อนศรี อายุ 49 ปี อยู่เลขที่ 28 หมู่ 5 บ้านเขาภูหีบ ตำบลไทยอุดม อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ไฟไหม้วอดทิ้งหลังไม่ได้ทรัพย์สินอะไร ออกมาได้ และนางจันทิมา ทองโสภณ อายุ 38 ปี อยู่บ้านเลขที่ 118 หมู่ 5 ตำบลไทยอุดม อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว บ้านถูกไฟไหม้วอดทิ้งหลัง การสำรวจทรัพย์สิน พบว่ามีรถปิกอัพ ยี่ห้อนิสสัน สีน้ำเงิน ทะเบียน บง-8635 สระแก้ว รถ โถนายี่ห้อ พรอต 1 คัน รถไถนาเล็ก ยี่ห้อ อีซิกิ 1 คัน รถไถนาขนาดเล็กลงตาม 1 คัน และรถจักรยานยนต์ จำนวน 4 คัน และเงินอีกจำนวนหนึ่ง ไม่ได้นำทรัพย์สินออกจากกองเพลิงได้แม้แต่ชิ้นเดียว มูลค่าทรัพย์สินเสียหาย ประมาณ 2 ล้านบาท (โอเคเนชั่น, 2551)

กรณีศึกษาที่ 5

เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2558 เกิดอุบัติเหตุ เวลา 19.15 น. บริเวณถนนสายบ้านเขาผาผึ้งใกล้กับวัดถ้ำศรีทองประมาณ 300 เมตร เนื่องจากฝนตกหนักจึงมีดินสไลด์ตัวลงมาข้างทาง ทำให้รถรถเสียการทรงตัวตกลงข้างทางไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บ (มูลนิธิร่วมกตัญญูจุดคลองหาด, 2558)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อริญ ขวัญปาน และชนะกานต์ พงศาสนองกุล (2555) ศึกษาเรื่องความปลอดภัยจากการปฏิบัติงานของช่างซ่อมบำรุงมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา วัตถุประสงค์การศึกษา คือ (1) ศึกษา วิเคราะห์ และหามาตรฐานวิธีการปฏิบัติงานที่ปลอดภัย ของช่างซ่อมบำรุงในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (2) ถ่ายทอดความรู้ และมาตรฐานวิธีการปฏิบัติงานที่ปลอดภัย (SSOP) ให้กับช่างซ่อมบำรุงในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาได้แก่ บุคลากร ฝ่ายงานช่างไฟฟ้า ฝ่ายงานสวน และฝ่ายงานสุขาภิบาล จำนวน 21 คน โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์ ผลการศึกษา พบว่า (1) ช่างซ่อมบำรุงมีความมั่นใจในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ปลอดภัย (2) ช่างซ่อมบำรุงในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทามีความรู้ที่ถูกต้องตามมาตรฐานวิธีการปฏิบัติงานที่ปลอดภัย (SSOP)

วิทิต กมลรัตน์ (2552) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงาน ฝ่ายปฏิบัติการของ บริษัท อิติตยา เบอร์ล่า เคมีคัลส์ (ประเทศไทย) จำกัด (ฟอสเฟต ดีวีชั่น) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายปฏิบัติการของ บริษัท อิติตยา เบอร์ล่า เคมีคัลส์ (ประเทศไทย) จำกัด (ฟอสเฟต ดีวีชั่น) (2) เพื่อระบุปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยของพนักงานฝ่ายปฏิบัติการ บริษัท อิติตยา เบอร์ล่า เคมีคัลส์ (ประเทศไทย) จำกัด (ฟอสเฟต ดีวีชั่น) (3) เพื่อค้นหาแนวทางในการดำเนินกิจกรรมเพื่อลดการเกิดอุบัติเหตุในโรงงานที่เกิดจากพฤติกรรมการทำงานที่ไม่ปลอดภัยของพนักงาน บริษัท อิติตยา เบอร์ล่า เคมีคัลส์ (ประเทศไทย) จำกัด (ฟอสเฟต ดีวีชั่น) กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา ได้แก่พนักงานระดับปฏิบัติการซึ่งแหล่งข้อมูลที่สำคัญประกอบด้วย พนักงานบริษัท อิติตยา เบอร์ล่า เคมีคัลส์ (ประเทศไทย) จำกัด (ฟอสเฟต ดีวีชั่น) จำนวนทั้งสิ้น 135 ราย โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามสำหรับพนักงานระดับปฏิบัติการ บริษัท อิติตยา เบอร์ล่า เคมีคัลส์ (ประเทศไทย) จำกัด (ฟอสเฟต ดีวีชั่น) ผลการศึกษา พบว่า (1) ระดับพฤติกรรมความปลอดภัยซึ่งมี 4 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านเครื่องจักรอุปกรณ์ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านการจัดการ โดยภาพรวม พบว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่มีพฤติกรรมความปลอดภัยด้านสภาพแวดล้อมสูงถึงสูงมาก (2) ปัจจัยที่มีผลพฤติกรรมความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน 3 ตัว คือ เพศ (ชาย) อายุงาน และทัศนคติ โดยตัวแปรเพศ (ชาย) เป็นความสัมพันธ์ในทางลบ ($Beta = -0.232$) ส่วนอีก 2 ตัวแปร คือ ทัศนคติ χ ($Beta = 0.199$) และความรู้ χ เป็นความสัมพันธ์ทางบวก นั่นคือ เพศชายมีพฤติกรรมความปลอดภัย χ น้อยกว่าเพศหญิง ผู้มีอายุงานนานกว่า และผู้ที่มีทัศนคติดีกว่าจะมีพฤติกรรมความปลอดภัย χ มากกว่า (3) แนวทาง

ในการดำเนินกิจกรรมเพื่อลดการเกิดอุบัติเหตุในโรงงานที่เกิดจากพฤติกรรมการทำงานที่ไม่ปลอดภัยของพนักงาน คือ กิจกรรมของฝ่ายการบริหาร, กิจกรรมด้านการส่งเสริมและกิจกรรมด้านการฝึกอบรม

ธรรมรักษ์ ศรีมารุต (2555) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานระดับปฏิบัติการฝ่ายผลิต บริษัท สยาม เมทัล เทคโนโลยี จำกัด จังหวัดระยอง โดยมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อ พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการฝ่ายผลิตบริษัท สยาม เมทัล เทคโนโลยี จำกัด ในด้านบุคคล ด้านพฤติกรรมในการทำงาน ด้าน เครื่องจักร และด้านสภาพแวดล้อม ในการทำงาน (2) เพื่อศึกษา การหาแนวทางป้องกันและแก้ไข การเกิดอุบัติเหตุจากการทำงาน ของพนักงานระดับปฏิบัติการฝ่ายผลิต บริษัท สยามเมทัล เทคโนโลยี จำกัด กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา ได้แก่ พนักงานระดับปฏิบัติการฝ่ายผลิตบริษัทสยามเมทัล เทคโนโลยี จำกัด จำนวน 141 คน โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ผลการศึกษา พบว่า (1) ปัจจัยด้านบุคคลด้านพฤติกรรมในการทำงาน ด้านเครื่องจักร และด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน มีผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน (2) บริษัทสยามเมทัล เทคโนโลยี จำกัดมีการฝึกอบรมด้านความปลอดภัยในการทำงานให้มากขึ้น และสร้างจิตสำนึกให้พนักงานตระหนักถึงความปลอดภัยในการทำงาน

นกร สะสม (2551) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมมนุษย์และความปลอดภัยในการทำงานกรณีศึกษาบริษัท แมทเทล กรุงเทพ จำกัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาพฤติกรรม การปฏิบัติงานอย่างปลอดภัยในการป้องกันตนเองจากการทำงาน (2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการทำงานที่ไม่ปลอดภัย (3) ศึกษาทัศนคติเรื่องการป้องกันอันตรายจากการทำงาน (4) ศึกษาความรู้เรื่องการป้องกันอันตรายจากการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต โรงงาน บริษัท แมทเทล กรุงเทพ จำกัด กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา ได้แก่ พนักงานฝ่ายผลิต โรงงาน บริษัท แมทเทล กรุงเทพ จำกัด จำนวน 322 ราย โดยใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรม SPSS ผลการศึกษาพบว่า (1) พนักงานฝ่ายผลิตส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัยในการป้องกันตนเองจากการทำงานในระดับสูง (2) กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การทำงานในฝ่ายผลิต แตกต่างกันมีผลต่อพฤติกรรม การปฏิบัติงานอย่างปลอดภัยในการป้องกันตนเองจากการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา แผนกที่สังกัด และตำแหน่งงาน ไม่ก่อให้เกิดพฤติกรรมการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัยในการป้องกันตนเองจากการทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกลุ่ม (3) พนักงานฝ่ายผลิต มีทัศนคติและความรู้เรื่องการป้องกัน

อันตรายจากการทำงานอยู่ในระดับสูง (4) ระดับการศึกษา แผนกที่สังกัดและตำแหน่งงาน แตกต่าง กันมีผลต่อความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ส่วนอายุ สถานภาพ และ ประสบการณ์การทำงานในฝ่ายผลิตไม่ก่อให้เกิดความรู้ เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุชาติพงษ์ รองสวัสดิ์ (2554) ศึกษาเรื่องปัจจัยการรับรู้เรื่องความปลอดภัยในการทำงาน ที่มีผลต่อพฤติกรรมในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ ประจำการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์การศึกษาคือ (1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ของพนักงานกับพฤติกรรมในการทำงาน ของพนักงานระดับปฏิบัติการ ประจำการไฟฟ้า ส่วนภูมิภาค (2) เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง การรับรู้เรื่องการจัดการความปลอดภัย ในการทำงานกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของ ระดับปฏิบัติการ ประจำการไฟฟ้า ส่วนภูมิภาค จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา ได้แก่ พนักงานระดับปฏิบัติการประจำ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 310 คน โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า (1) ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม ความปลอดภัยในการทำงานคือปัจจัยส่วนบุคคลด้าน ประสบการณ์การอบรมเรื่องความปลอดภัย มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม ในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ความปลอดภัย เพื่อความปลอดภัย ในการทำงานส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา และระยะเวลาการทำงาน มีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมในด้านความพร้อมทางด้านร่างกาย และจิตใจของพนักงาน (2) ปัจจัยการรับรู้ เรื่องการจัดการความปลอดภัยในการทำงานทั้ง 5 คือ นโยบายด้านความปลอดภัย ความรู้ ด้านความปลอดภัย การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านความปลอดภัย ทักษะคดีที่มีต่อความปลอดภัย การสนใจ ด้านความปลอดภัย ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการทำงานของพนักงานระดับ ปฏิบัติการที่เป็นพนักงานระดับปฏิบัติการประจำการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดเชียงใหม่

เสาวนีย์ เฝ้าเมือง (2554) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงาน ฝ่ายผลิต บริษัท ซีทีเอส อิเล็กทรอนิกส์ คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ซีทีเอส อิเล็กทรอนิกส์ คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย) (2) ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัย ส่วนบุคคลกับจำนวนครั้งในการเกิดอุบัติเหตุ (3) ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยเสริมสร้าง ความปลอดภัยกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน (4) ศึกษาข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ด้านการจัดการความปลอดภัยในการทำงาน กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาได้แก่พนักงานฝ่ายผลิต ของบริษัท ซีทีเอส อิเล็กทรอนิกส์ คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย) จำนวน 150 คน โดยใช้เครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ประกอบด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติเชิงอนุมาน ประกอบด้วยค่า Independent sample t-test และค่า F-test (One-way ANOVA) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's correlation coefficient) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการศึกษา พบว่า (1) เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงานที่ปฏิบัติและอายุงานที่ทำงานในบริษัทที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานที่แตกต่างกัน (2) พนักงานฝ่ายผลิตส่วนใหญ่อายุระหว่าง 26-30 ปี และมีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช. มีสถานภาพโสด ปฏิบัติงานในตำแหน่ง Conventional line มีอายุงานในบริษัทมากกว่า 3 ปีขึ้นไป ไม่เคยเกิดอุบัติเหตุ (3) ระดับความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยเสริมสร้างความปลอดภัยด้านการศึกษาอยู่ในระดับมาก ด้านการออกกฎข้อบังคับอยู่ในระดับปานกลางและด้านวิศวกรรมศาสตร์อยู่ในระดับปานกลางและให้ระดับความสำคัญเกี่ยวกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานด้านการใช้เครื่องมือเครื่องจักรและอุปกรณ์อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการจัดการอยู่ในระดับมาก ด้านการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง และด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง (4) เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงานที่ปฏิบัติและอายุงานที่ทำงานในบริษัทที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญและปัจจัยเสริมสร้างความปลอดภัยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานด้านภาพรวมในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญ

นักสำรวจ ณ แสงมณี (2558) ศึกษาเรื่องการเสริมสร้างสมรรถนะของเจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ในการป้องกันและระงับอัคคีภัย โดยมีวัตถุประสงค์การศึกษา คือ (1) ศึกษาการเสริมสร้างสมรรถนะของเจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ในการป้องกันและระงับอัคคีภัย (2) เพื่อเปรียบเทียบการเสริมสร้างสมรรถนะของเจ้าหน้าที่ เทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ในการป้องกันและระงับอัคคีภัย (3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการเสริมสร้างสมรรถนะของเจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ในการป้องกันและระงับอัคคีภัย กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา ได้แก่ เจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ที่ปฏิบัติงานป้องกันและระงับอัคคีภัย จำนวน 93 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า (1) สมรรถนะของเจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ในการป้องกันและระงับอัคคีภัยมีประสิทธิภาพสูงขึ้น (2) สมรรถนะของเจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองเพชรบูรณ์ในการป้องกันและระงับอัคคีภัย ยังไม่เทียบเท่ากับมาตรฐานสากล (3) สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารที่เกี่ยวข้องได้ส่งเสริมสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงานในการป้องกันและระงับอัคคีภัย มีจิตใจมุ่งมั่นที่จะเสริมสร้างสมรรถนะของตนเพื่อขึ้นสู่ในระดับที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องต่อไป เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการป้องกันและระงับอัคคีภัยในพื้นที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน ประชาชนดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

ทรงศักดิ์ ใจกล้า (2557) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพ ในนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรี โดยมีวัตถุประสงค์การศึกษา (1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพ ที่อยู่ในเขตจังหวัดชลบุรี (2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพ ที่อยู่ในเขตจังหวัดชลบุรี (3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพที่อยู่ในเขต จังหวัดชลบุรี กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา ได้แก่ เจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพ ที่อยู่ในเขตจังหวัดชลบุรี จำนวน 273 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพ ในนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร จังหวัดชลบุรีอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะพฤติกรรมความปลอดภัยเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพให้ความสำคัญกับปัจจัยการจัดองค์กรเพื่อความปลอดภัย (2) เปรียบเทียบปัจจัยด้านการจัดการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในการทำงาน ด้านการป้องกันอุบัติเหตุในการทำงาน มีผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยอยู่ในระดับมากที่สุด (3) ปัญหาอุปสรรคด้านการจัดองค์กรเพื่อความปลอดภัยพบว่าเจ้าหน้าที่มีพฤติกรรมในการทำงานที่มีความปลอดภัยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในการทำงาน พบว่า เจ้าหน้าที่มีพฤติกรรมในการทำงานที่มีความปลอดภัยอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการป้องกันอุบัติเหตุในการทำงาน พบว่าเจ้าหน้าที่มีพฤติกรรมในการทำงานที่มีความปลอดภัยอยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการจัดการความปลอดภัยอื่น ๆ พบว่า เจ้าหน้าที่มีพฤติกรรมในการทำงานที่มีความปลอดภัยอยู่ในระดับมากที่สุด

ศศิวัฒน์ เดชอคุลย์สัตยา (2556) ศึกษาเรื่องความพร้อมในการป้องกันและบรรเทาอัคคีภัยของบริษัท ลินเด้ (ประเทศไทย) จำกัด อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยวัตถุประสงค์การศึกษา คือ (1) เพื่อศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาอัคคีภัย และความพร้อมของพนักงานในการป้องกันและบรรเทาอัคคีภัย ของบริษัท ลินเด้ (ประเทศไทย) จำกัด อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา (2) เปรียบเทียบความพร้อมของพนักงาน บริษัท ลินเด้ (ประเทศไทย) จำกัด อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษา ได้แก่ พนักงาน

บริษัทลินด์ (ประเทศไทย) จำกัด อำเภอบางประกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 189 คน โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หามีค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ผลการศึกษาพบว่า (1) ความพร้อมในการป้องกันและบรรเทาอัคคีภัยของพนักงาน บริษัท ลินด์ (ประเทศไทย) จำกัด อำเภอ บางประกง จังหวัดฉะเชิงเทรา มีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาอัคคีภัย อยู่ในระดับปานกลาง (2) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านเจตคติ ในการป้องกันและบรรเทาอัคคีภัย พนักงานมีความพร้อมเป็นอันดับแรก รองลงมา ด้านพฤติกรรม ในการปฏิบัติงาน เป็นอันดับสุดท้าย ผลการเปรียบเทียบความพร้อมของพนักงานในการป้องกัน และบรรเทาอัคคีภัย พบว่า พนักงานเพศชายและเพศหญิงมีความพร้อมในการป้องกัน และบรรเทาอัคคีภัย ค่าเฉลี่ยไม่เท่ากัน กลุ่มอายุระหว่าง 41-50 ปี มีความพร้อมในการป้องกัน และบรรเทาอัคคีภัยมากกว่ากลุ่มอายุอื่น ๆ สถานภาพสมรสแล้วมีความพร้อมในการป้องกัน และบรรเทาอัคคีภัยมากกว่า สถานภาพอื่น ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีความพร้อม ในการป้องกันและบรรเทาอัคคีภัยมากกว่าระดับการศึกษาอื่น พนักงานที่มีประสบการณ์ การฝึกอบรมมากกว่า 1 ครั้ง มีความพร้อมในการป้องกันและบรรเทาอัคคีภัยมากกว่าจำนวน ประสบการณ์การฝึกอบรมกลุ่มอื่น ๆ พนักงานที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปีมีความพร้อม ในการป้องกันและบรรเทาอัคคีภัยมากกว่าจำนวนกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ และพนักงานที่มีความรู้ เบื้องต้นเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาอัคคีภัย ระดับต่ำกว่า 5 คะแนนมีความพร้อมในการป้องกัน และบรรเทาอัคคีภัยมากกว่าทุกกลุ่มระดับคะแนน

ณรงค์ชัย จันทร์ปลั่ง (2552) ศึกษาเรื่องศึกษาการดำเนิน โครงการอบรมอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเทศบาลเมืองสระแก้ว โดยมีวัตถุประสงค์การศึกษาคือ (1) เพื่อศึกษา ความคิดเห็นของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนต่อการดำเนิน โครงการอบรมอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาลเมืองสระแก้ว (2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับ ความคิดเห็นต่อการดำเนิน โครงการอบรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาลเมืองสระแก้ว กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาได้แก่ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนต่อการดำเนิน โครงการอบรม อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาลเมืองสระแก้ว จำนวน 76 คน โดยใช้เครื่องมือ แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน Chi-square test โดยเปรียบเทียบจากค่าร้อยละและทดสอบความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามด้วย Chi-square test: X^2 (1) ผลการศึกษาพบว่าความคิดเห็น ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนต่อการดำเนิน โครงการอบรมอาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือน เทศบาลเมืองสระแก้ว ในภาพรวมของความคิดเห็นต่อหลักสูตรอบรมอาสาสมัคร

ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน รุ่นที่ 4/ 2550 อยู่ในระดับมาก จากการศึกษา พบว่า อาสาสมัคร
มีความคิดเห็น ด้านเนื้อหาหลักสูตร มากเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
และอันดับสุดท้าย คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรม (2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ระหว่าง
ปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นต่อการดำเนิน โครงการอบรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
เทศบาลเมืองสระแก้ว จากการศึกษาพบว่า เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษาและรายได้
ไม่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนิน โครงการอบรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
เทศบาลเมืองสระแก้ว และระยะเวลาที่อาศัยอยู่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการดำเนิน
โครงการอบรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาลเมืองสระแก้ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามา กำหนดขั้นตอน และวิธีการดำเนินการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้ ดังนี้

1. วิธีการที่ใช้ศึกษา
2. ประชากรที่ใช้ในการศึกษา
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
7. การแปลผลข้อมูล

วิธีการที่ใช้ศึกษาวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey method) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว และเพื่อเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำนวน 200 คน

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด
จังหวัดสระแก้ว

หน่วยงาน	ตำแหน่ง/ หน้าที่	จำนวน (คน)
เทศบาลตำบลคลองหาด	อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน	17
องค์การบริหารส่วนตำบลไทยอุดม	อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน	20
องค์การบริหารส่วนตำบลชัมมะกรูด	อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน	40
องค์การบริหารส่วนตำบลไพร่เดียว	อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน	20
องค์การบริหารส่วนตำบลคลองไก่อ่เดือน	อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน	40
องค์การบริหารส่วนตำบลเบญจขจร	อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน	40
องค์การบริหารส่วนตำบลไพร่ทอง	อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน	23
รวม		200

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม (Questionnaires) ขึ้นมาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยทำการศึกษาจากข้อมูลพื้นฐาน แนวคิด ทฤษฎี และการทบทวนวรรณกรรม รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขตเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ประสบการณ์ในการกู้ภัย และประสบการณ์ในการอบรม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple choice) และเป็นแบบระบุคำตอบ (Completion test) รวมทั้งหมด จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ใน 7 ด้าน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบ Likert's scale จำนวน 23 ข้อ

โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนนในแต่ละข้อคำถามดังนี้

จริงมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่จริง	ให้	2	คะแนน
ไม่จริงเลย	ให้	1	คะแนน

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องเกี่ยวกับแนวทางป้องกัน

อุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จากนั้นนำมากำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยาม และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว และตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ

3.1 อาจารย์ ดร. ชิตพล ชัยมะดัน	อาจารย์ประจำวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว
3.2 นายประยูร มณีฉาย	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองไก่อี้น
3.3 จำเอกสยาม เลพล	หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
คลองไก่อี้น

เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยการคำนวณหาค่า

ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา IOC (Index of item-objective congruence: IOC) โดยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาว่า ข้อคำถามแต่ละข้อมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยและนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการหรือไม่ อย่างไร ถ้ามีความสอดคล้องผู้เชี่ยวชาญจะให้ค่าเป็น “+1” แต่หากผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า ข้อคำถามนั้น ไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

จะให้ค่าเป็น “-1” และในกรณีที่ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจในข้อคำถามนั้นว่า มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์ปฏิบัติการหรือไม่จะให้ค่าเป็น “0” หลังจากนั้นจึงนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านมาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (IOC) รายข้อคำถามตามสูตร (วิภาวี แดงท่าข้าม, 2551) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง
 $\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยกำหนดเกณฑ์การยอมรับค่าสัมประสิทธิ์ IOC คือ ข้อคำถามที่มีความเที่ยงตรง คือ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถ้าหากข้อคำถามใดมีค่า IOC น้อยกว่า 0.5 ถือว่าข้อคำถามนั้น ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การศึกษา จำเป็นต้องตัดข้อคำถามนั้นออกไปหรือทำการปรับปรุงข้อคำถามนั้นใหม่ ซึ่งผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ IOC รายข้อสามารถพิจารณาได้จากภาคผนวกท้ายเล่ม

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงหรือเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลสะตอง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) โดยพิจารณาค่า Alpha ของ Cronbach ได้ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.81 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้ สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้ว ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ดำเนินการนำแบบสอบถามทั้ง 200 ฉบับ ไปเก็บข้อมูลจากอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำนวน 200 คน เพื่อให้ตอบแบบสอบถาม
2. เมื่อแจกแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และพบว่าแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา มีความสมบูรณ์ ทั้งหมด 200 ฉบับ

3. นำข้อมูลไปประมวลผล โดยคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ในการประมวลผลค่าทางสถิติ

ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2558-เดือนมกราคม พ.ศ. 2559

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การประมวลผลข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่องานวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. บันทึกข้อมูลที่เป็นรหัสลงในแบบบันทึกข้อมูลและเครื่องคอมพิวเตอร์ ตามลำดับ
 - 1.1 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์
 - 1.2 ประมวลผลตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา
2. การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์โดย แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานลักษณะทั่วไปของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูลและตอบวัตถุประสงค์คือ

1. อธิบายข้อมูลทั่วไปของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน ประสบการณ์ในการทำงาน และความรู้ในการผ่านการอบรม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบของตารางแจกแจงความถี่

2. อธิบายแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (μ)

และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

3. เปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (μ) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ตามชุดคำสั่ง การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยประชากร (Compare means) ในโปรแกรมการคำนวณสถิติ

การแปลผลข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดระดับการวัดไว้ 5 ระดับ โดยใช้เทคนิคการวัดของ ลิงก์เคิร์ต (Likert scale) และกำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยซึ่งมีค่าระหว่าง 1-5 โดยกำหนดอันตรภาคชั้น (Class interval) ไว้จำนวน 5 อันตรภาคชั้น สามารถหาช่วงห่างของอันตรภาคชั้น โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{สูตรการหาค่าอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้นที่ต้องการ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยของแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว เป็น 5 ระดับ ดังนี้

4.21-5.00	หมายถึง	อปพร. มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีมาก
3.41-4.20	หมายถึง	อปพร. มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดี
2.61-3.40	หมายถึง	อปพร. มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง
1.81-2.60	หมายถึง	อปพร. มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย
1.00-1.80	หมายถึง	อปพร. มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยมาก

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัย “แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว และเพื่อเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน ประสบการณ์ในการทำงาน และประสบการณ์ในการอบรม โดยเก็บข้อมูลจากอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำนวน 200 คน ซึ่งผู้วิจัยได้นำเสนอผลงานวิเคราะห์เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

ตอนที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน ประสบการณ์ในการทำงาน และประสบการณ์ในการอบรม ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	179	89.50
หญิง	21	10.50
รวม	200	100.00
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	38	19.00
30-39 ปี	85	42.50
40-49 ปี	79	35.00
50 ปีขึ้นไป	7	3.50
รวม	200	100.00
สถานภาพ		
โสด	44	22.00
สมรส	88	44.00
หม้าย/ หย่า/ แยกกันอยู่	68	34.00
รวม	200	100.00
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	80	40.00
มัธยมศึกษาตอนต้น	53	26.50
มัธยมศึกษาตอนปลาย	67	33.50
รวม	200	100.00
ระยะเวลาในการทำงานในฐานะ อปพร.		
1 ปี	8	4.00
2 ปี	189	94.50
มากกว่า 2 ปีขึ้นไป	3	1.50
รวม	200	100.00

ตารางที่ 2 (ต่อ)

สถานภาพส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์ในการกู้ภัย		
1-5 ครั้ง/เดือน	64	32.00
6-10 ครั้ง/เดือน	44	22.00
11-15 ครั้ง/เดือน	43	21.50
16-20 ครั้ง/เดือน	28	14.00
21 ครั้งขึ้นไป	21	10.50
รวม	200	100.00
ประสบการณ์ในการอบรมนับตั้งแต่ปฏิบัติงานในหน้าที่ อปพร.		
1 ครั้ง	32	16.00
2 ครั้ง	62	31.00
3 ครั้ง	75	37.50
มากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป	31	15.50
รวม	200	100.00

จากตารางที่ 2 จำนวนร้อยละของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 89.50 มีอายุ 30-39 ปี มากที่สุด ร้อยละ 42.50 รองลงมา คือ อายุ 40-49 ปี อายุต่ำกว่า 30 ปี และ อายุ 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 35.00 ,19.00 และ 3.50 ตามลำดับ มีสถานภาพสมรสแล้วมากที่สุด ร้อยละ 44.00 รองลงมาคือ หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ และ โสด ร้อยละ 34.00 และ 22.00 ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 40.00 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 33.50 และ 26.50 ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการทำงานในฐานะ อปพร. 2 ปี ร้อยละ 94.50 รองลงมา คือ 1 ปี และมากกว่า 2 ปี ร้อยละ 4.00 และ 1.50 ตามลำดับ มีประสบการณ์ในการกู้ภัยส่วนใหญ่ 1-5 ครั้ง/เดือน ร้อยละ 32.00 รองลงมา คือ 6-10 ครั้ง/เดือน, 11-15 ครั้ง/เดือน, 16-20 ครั้ง/เดือน และ 21 ครั้ง/เดือนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 22.00, 21.50, 14.00 และ 10.50 ตามลำดับ และมีประสบการณ์ในการอบรม นับตั้งแต่ปฏิบัติงานในหน้าที่ อปพร. ส่วนมาก 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมา คือ 2 ครั้ง, 1 ครั้ง และ 4 ครั้งขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 31.00, 16.00 และ 15.50 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอลองหาด จังหวัดสระแก้ว

แสดงผลการวิเคราะห์แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร
ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอลองหาด จังหวัดสระแก้ว โดยแสดงรายละเอียดจำแนกรายด้าน
ของแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ด้านวิศวกรรมความปลอดภัย, ด้านการศึกษา
อบรม และด้านมาตรการควบคุม ตลอดจนภาพรวมของแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน
ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางป้องกันอุบัติเหตุ
ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอลองหาด
จังหวัดสระแก้ว ด้านวิศวกรรมความปลอดภัย

(N = 200)

ด้านวิศวกรรม ความปลอดภัย	จำนวนและร้อยละของแนวทางการป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน					μ	σ	แปลความ	อันดับ
	จริงมาก ที่สุด	จริง	ไม่ แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริง เลย				
1. ท่านร่วมออกแบบ วางผังการติดตั้งอุปกรณ์ กู้ภัยในหน่วย อย่างปลอดภัย	8 (4.00)	29 (14.50)	7 (3.50)	65 (32.50)	91 (45.50)	1.99	1.20	น้อย	7
2. ท่านร่วมออกแบบวาง ผังการติดตั้งอุปกรณ์กู้ภัย ในหน่วยให้พร้อม ปฏิบัติงานตลอดเวลา	11 (5.50)	31 (15.50)	5 (2.50)	56 (28.00)	97 (48.50)	2.02	1.28	น้อย	6
3. ในการปฏิบัติงาน ท่านปฏิบัติงานร่วมกัน เป็นทีม	89 (44.50)	93 (46.50)	6 (3.00)	4 (2.00)	8 (4.00)	4.26	.92	ดีมาก	1
4. ในการปฏิบัติงาน ท่านปฏิบัติงานแบบคู่หู (Buddy) ในการดับไฟ เสมอ	8 (4.00)	17 (8.50)	14 (7.00)	28 (14.00)	133 (66.50)	1.70	1.16	น้อย มาก	8

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ด้านวิศวกรรม ความปลอดภัย	จำนวนและร้อยละของแนวทางการป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน					μ	σ	แปลความ	อันดับ
	จริงมากที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงเลย				
5. หน่วยงานของท่าน มีอุปกรณ์กู้ชีพกู้ภัย สมัยใหม่ที่พร้อม ปฏิบัติงาน	2 (1.00)	14 (7.00)	64 (32.00)	34 (17.00)	86 (43.00)	2.06	1.06	น้อย	5
6. ท่านมีความสามารถ ในการใช้อุปกรณ์กู้ชีพ กู้ภัยรูปแบบใหม่ตาม ยุคสมัย	2 (1.00)	22 (11.00)	67 (33.50)	34 (17.00)	75 (37.50)	2.21	1.10	น้อย	4
7. ท่านแต่งกาย เครื่องแบบ อปพร. อย่างถูกต้อง	12 (6.00)	99 (49.50)	80 (40.00)	8 (4.00)	1 (.50)	3.57	.69	ดี	2
8. ท่านแต่งกาย เครื่องแบบ อปพร. ตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหน่วย อาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547	16 (8.00)	71 (35.50)	96 (48.00)	17 (8.50)	0	3.43	.76	ดี	3
	ภาพรวม					2.65	.60	ปานกลาง	

จากตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ด้านวิศวกรรมความปลอดภัยในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 2.65 (SD = .60) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของการปฏิบัติงาน พบว่า

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุด้านในการปฏิบัติงาน ข้อท่านปฏิบัติงานร่วมกันเป็นทีม เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ย 4.26 (SD = .92) รองลงมา คือ ข้อท่านแต่งกายเครื่องแบบ อปพร. อย่างถูกต้องและข้อท่านแต่งกายเครื่องแบบ อปพร. ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547

มีค่าเฉลี่ย 3.57 (SD = .69) และลำดับสุดท้าย คือ ข้อในการปฏิบัติงานท่านปฏิบัติงานแบบคู่หู (Buddy) ในการดับไฟเสมอ มีค่าเฉลี่ย 1.70 (SD = 1.16)

ตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางป้องกันอุบัติเหตุ ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ด้านการศึกษา อบรม

ด้านการศึกษา อบรม	จำนวนและร้อยละของแนวทางการป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน					μ	σ	แปลความ	อันดับ
	จริงมากที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงเลย				
1. ท่านได้เข้าร่วมการฝึกซ้อมการปฏิบัติงานกู้ชีพกู้ภัยกับหน่วยงานต้นสังกัดประจำ	8 (4.00)	42 (21.00)	20 (10.00)	116 (58.00)	14 (7.00)	2.57	1.02	น้อย	4
2. ท่านฝึกซ้อมการปฏิบัติงานกู้ชีพกู้ภัยเพื่อให้เกิดความชำนาญ	9 (4.50)	42 (21.00)	25 (12.50)	91 (45.50)	33 (16.50)	2.52	1.13	น้อย	5
3. ท่านได้เข้าร่วมการอบรมการใช้วิทยุสื่อสาร	7 (3.50)	19 (9.50)	22 (11.00)	33 (16.50)	119 (59.50)	1.81	1.17	น้อย	6
4. ท่านได้เข้าร่วมการอบรมทีมกู้ชีพกู้ภัยตำบล (Otos)	48 (24.00)	94 (47.00)	45 (22.50)	5 (2.50)	8 (4.00)	3.85	.95	ดี	1
5. ท่านได้เข้าร่วมการอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น	44 (22.00)	88 (44.00)	61 (30.50)	4 (2.00)	3 (1.50)	3.83	.85	ดี	2
6. ท่านผ่านการอบรมหลักสูตรพื้นฐานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน	37 (18.50)	54 (27.00)	96 (48.00)	7 (3.50)	6 (3.00)	3.55	.93	ดี	3
	ภาพรวม					3.02	.63	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ด้านการศึกษาอบรม ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.02 (SD = .63) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของการปฏิบัติงาน พบว่า

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของท่านได้เข้ารับการอบรมที่มกุฎิพุกัญฑ์ตำบล (Otos) เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ย 3.85 (SD = .95) รองลงมา คือ ท่านได้เข้ารับการอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และท่านผ่านการอบรมหลักสูตรพื้นฐานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมีค่าเฉลี่ย 3.83 (SD = .85) และลำดับสุดท้าย คือ ท่านได้เข้ารับการอบรมการใช้วิทยุสื่อสาร มีค่าเฉลี่ย 1.81 (SD = 1.17)

ตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ด้านมาตรการควบคุม

ด้านมาตรการควบคุม	จำนวนและร้อยละของ แนวทางการป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน					μ	σ	แปลความ	อันดับ
	จริงมากที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงเลย				
1. ท่านปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต อดทน เพื่อประโยชน์ของประชาชน ตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่า ด้วยหน่วยอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547	124 (62.00)	60 (30.00)	14 (7.00)	1 (.50)	1 (.50)	4.53	.69	ดีมาก	1

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ด้านมาตรการควบคุม	จำนวนและร้อยละของ แนวทางการป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน					μ	σ	แปลความ	อันดับ
	จริงมากที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงเลย				
2. ท่านรักษา ความสามัคคีในหมู่คณะ และเสียสละประโยชน์ ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม ตามระเบียบกระทรวง มหาดไทยว่าด้วยหน่วย อาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547	100 (50.00)	80 (40.00)	17 (8.50)	2 (1.00)	1 (.50)	4.38	.73	ดีมาก	2
3. ท่านประพฤติปฏิบัติ ตนอยู่ในศีลธรรมอันดี ตามระเบียบกระทรวง มหาดไทยว่าด้วย หน่วยอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547	79 (39.50)	70 (35.00)	50 (25.00)	1 (.50)	0	4.14	.81	ดี	3
4. ท่านงดเว้นการเสพ สุราของมีนเมาใน ขณะปฏิบัติภารกิจ ตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหน่วยอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547	28 (14.00)	73 (36.50)	81 (40.50)	18 (9.00)	0	3.56	.84	ดี	6

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ด้านมาตรการควบคุม	จำนวนและร้อยละของ แนวทางการป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน					μ	σ	แปลความ	อันดับ
	จริงมากที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงเลย				
5. ท่านใช้กริยาวาจา ที่สุภาพต่อประชาชน ตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหน่วยอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547	35 (17.50)	113 (56.50)	44 (22.00)	4 (2.00)	4 (2.00)	3.86	.80	ดี	5
6. ท่านรายงานความ เป็นจริงต่อผู้บังคับบัญชา ตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่า ด้วยหน่วยอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547	9 (4.50)	107 (53.50)	39 (19.50)	35 (17.50)	10 (5.00)	3.35	.99	ปานกลาง	7
7. ท่านปฏิบัติงานโดย ชอบธรรมเพื่อประโยชน์ ของประชาชนตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่า ด้วยหน่วยอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547	22 (11.00)	149 (74.50)	16 (8.00)	6 (3.00)	7 (3.50)	3.87	.78	ดี	4
8. ท่านปฏิบัติตามคำสั่ง ของผู้อำนวยความสะดวก ภัยฝ่ายพลเรือนและผู้ ที่ ผู้อำนวยความสะดวก ฝ่ายพลเรือนมอบหมาย ในการป้องกันภัย พลเรือน	27 (13.50)	26 (13.00)	68 (34.00)	53 (26.50)	26 (13.00)	2.88	1.20	ปานกลาง	13

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ด้านมาตรการควบคุม	จำนวนและร้อยละของ แนวทางการป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน					μ	σ	แปลความ	อันดับ
	จริงมากที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง	ไม่จริงเลย				
9. เมื่อท่านพบระบบเตือนภัยในที่ต่าง ๆ ท่านปฏิบัติตามระบบเตือนภัย เช่น ป้ายเตือน ฯลฯ เป็นต้น อย่างเคร่งครัด	20 (10.00)	42 (21.00)	68 (34.00)	49 (24.50)	21 (10.50)	2.96	1.13	ปานกลาง	11
10. เมื่อท่านได้ยินสัญญาณเตือนภัย ท่านปฏิบัติตามสัญญาณเตือนภัย อย่างเคร่งครัด	30 (15.00)	34 (17.00)	67 (33.50)	47 (23.50)	22 (11.00)	3.02	1.21	ปานกลาง	8
11. ท่านใช้หมวกนิรภัยในการปฏิบัติงานป้องกัน ภัยได้ถูกต้องตามมาตรฐาน	28 (14.00)	47 (23.50)	46 (23.00)	55 (27.50)	24 (12.00)	3.00	1.25	ปานกลาง	9
12. ท่านใช้ถุงมือป้องกันภัยในการปฏิบัติงาน ป้องกันภัยได้ถูกต้องตามมาตรฐาน	22 (11.00)	45 (22.50)	42 (21.00)	55 (27.50)	36 (18.00)	2.81	1.28	ปานกลาง	15
13. ท่านใช้ชุดกันไฟในการปฏิบัติงานป้องกัน ภัยได้ถูกต้องตามมาตรฐาน	23 (11.50)	47 (23.50)	39 (19.50)	58 (29.00)	33 (16.50)	2.85	1.28	ปานกลาง	14
14. ท่านใช้รองเท้าป้องกันภัยในการปฏิบัติงาน ป้องกันภัยได้ถูกต้องตามมาตรฐาน	27 (13.50)	50 (25.00)	35 (17.50)	52 (26.00)	36 (18.00)	2.90	1.33	ปานกลาง	12
15. ท่านใช้เสื้อหรือสายสะท้อนแสงในการปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามมาตรฐาน	29 (14.50)	60 (30.00)	33 (16.50)	29 (14.50)	49 (24.50)	2.96	1.42	ปานกลาง	10
ภาพรวม						3.40	.43	ปานกลาง	

จากตารางที่ 5 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ด้านมาตรการควบคุมในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.40 (SD = .43) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อของการปฏิบัติงาน พบว่า

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน ข้อท่านปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต อดทน เพื่อประโยชน์ของประชาชนเป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ย 4.53 (SD = .69) รองลงมา คือ ข้อท่านรักษาความสามัคคีในหมู่คณะ และเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม และข้อท่านประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมอันดีมีค่าเฉลี่ย 4.38 (SD = .73) และลำดับสุดท้าย คือ ข้อท่านใช้ถุงมือป้องกันภัยในการปฏิบัติงานป้องกันภัยได้ถูกต้องตามมาตรฐาน มีค่าเฉลี่ย 2.81 (SD = 1.28)

ตารางที่ 6 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ในภาพรวมด้านต่าง ๆ

แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว	μ	σ	ระดับ	อันดับ
ด้านวิศวกรรมความปลอดภัย	2.65	.60	ปานกลาง	3
ด้านการศึกษาอบรม	3.02	.63	ปานกลาง	2
ด้านมาตรการควบคุม	3.40	.43	ปานกลาง	1
ภาพรวม	3.02	.49	ปานกลาง	

จากตารางที่ 6 พบว่า แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.02$, $\sigma = .49$) เมื่อจำแนกตามรายด้าน ได้ดังนี้

ด้านมาตรการควบคุม พบว่า แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.40$, $\sigma = .43$) อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 1

ด้านการศึกษ อบรม พบว่า แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.02$, $\sigma = .63$) อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 2

ด้านวิศวกรรมความปลอดภัย พบว่า แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 2.65$, $\sigma = .60$) อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ให้ความสำคัญเป็นอันดับ 3

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน ประสบการณ์ในการทำงาน และประสบการณ์ในการอบรม ดังแสดงในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามเพศ

แนวทางป้องกันอุบัติเหตุ ในการปฏิบัติงาน ของอาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือนในอำเภอ คลองหาด	เพศ					
	ชาย			หญิง		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1. ด้านวิศวกรรม ความปลอดภัย	2.53	.42	น้อย	3.73	.76	ดี
2. ด้านการศึกษา อบรม	2.93	.56	ปานกลาง	3.78	.65	ดี
3. ด้านมาตรการควบคุม	3.36	.63	ปานกลาง	3.79	.47	ดี
รวม	2.94	.41	ปานกลาง	3.77	.49	ดี

จากตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เพศหญิง ($\mu = 3.77, \sigma = .49$) มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาดมากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เพศชาย ($\mu = 2.94, \sigma = .41$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านวิศวกรรมความปลอดภัย พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเพศหญิง ($\mu = 3.73, \sigma = .76$) มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานด้านวิศวกรรมความปลอดภัยมากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเพศชาย ($\mu = 2.53, \sigma = .42$) ด้านการศึกษา อบรม พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเพศหญิง ($\mu = 3.78, \sigma = .65$) มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานด้านการศึกษาอบรมมากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เพศชาย ($\mu = 2.93, \sigma = .56$) ด้านมาตรการควบคุม พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเพศหญิง ($\mu = 3.79, \sigma = .47$) มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานด้านมาตรการควบคุมมากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เพศชาย ($\mu = 3.36, \sigma = .63$)

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามอายุ

แนวทางป้องกันอุบัติเหตุ ในการปฏิบัติงาน ของอาสาสมัครป้องกัน ภัยฝ่ายพลเรือนใน อำเภอคลองหาด	อายุ											
	ต่ำกว่า 30 ปี			30-39 ปี			40-49 ปี			50 ปีขึ้นไป		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1. ด้านวิศวกรรม ความปลอดภัย	2.90	.86	ปานกลาง	2.57	.58	น้อย	2.63	.40	ปานกลาง	2.61	.43	น้อย
2. ด้านการศึกษา อบรม	3.25	.59	ปานกลาง	2.85	.62	ปานกลาง	3.05	.61	ปานกลาง	3.57	.35	ดี
3. ด้านมาตรการ ควบคุม	3.75	.59	ดี	3.27	.61	ปานกลาง	3.38	.62	ปานกลาง	3.33	.59	ปานกลาง
รวม	3.30	.53	ปานกลาง	2.90	.48	ปานกลาง	3.02	.43	ปานกลาง	3.17	.38	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 ผลการเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามอายุ พบว่า โดยภาพรวมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ($\mu = 3.30$, $\sigma = .53$) มีแนวทาง ป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด มากกว่าอายุ 50 ปีขึ้นไป ($\mu = 3.17$, $\sigma = .38$), 40-49 ปี ($\mu = 3.02$, $\sigma = .43$) และ 31-39 ปี ($\mu = 2.90$, $\sigma = .48$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านวิศวกรรมความปลอดภัย พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอายุต่ำกว่า 30 ปี ($\mu = 2.90$, $\sigma = .86$) มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานด้านวิศวกรรมความปลอดภัย มากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีอายุ 40-49 ปี ($\mu = 2.63$, $\sigma = .40$), 50 ปีขึ้นไป ($\mu = 2.961$, $\sigma = .43$) และ 31-39 ปี ($\mu = 2.57$, $\sigma = .58$)

ด้านการศึกษาอบรม พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอายุ 50 ปีขึ้นไป ($\mu = 3.57$, $\sigma = .35$) มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานด้านการศึกษาอบรมมากกว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีอายุ ต่ำกว่า 30 ปี ($\mu = 3.25$, $\sigma = .59$), 40-49 ปี ($\mu = 3.05$, $\sigma = .61$) และ 31-39 ปี ($\mu = 2.85$, $\sigma = .62$)

ด้านมาตรการควบคุม พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอายุต่ำกว่า 30 ปี ($\mu = 3.75$, $\sigma = .59$) มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานด้านมาตรการควบคุมมากกว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีอายุ 40-49 ปี ($\mu = 3.38$, $\sigma = .62$), 50 ปีขึ้นไป ($\mu = 3.33$, $\sigma = .59$) และ 31-39 ปี ($\mu = 3.27$, $\sigma = .61$)

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัย
ฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกสถานภาพ

แนวทางป้องกันอุบัติเหตุ ในการปฏิบัติงาน ของอาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือนใน อำเภอคลองหาด	สถานภาพ								
	โสด			สมรส			หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1. ด้านวิศวกรรม ความปลอดภัย	2.59	.60	น้อย	2.73	.61	ปานกลาง	2.59	.60	น้อย
2. ด้านการศึกษาอบรม	3.05	.61	ปานกลาง	3.09	.65	ปานกลาง	2.91	.61	ปานกลาง
3. ด้านมาตรการควบคุม	3.61	.61	ดี	3.42	.60	ดี	3.24	.64	ปานกลาง
รวม	3.08	.48	ปานกลาง	3.08	.50	ปานกลาง	2.91	.48	ปานกลาง

จากตารางที่ 9 ผลการเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามสถานภาพพบว่า โดยภาพรวมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีสถานภาพโสด ($\mu = 3.08$, $\sigma = .48$) มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด มากกว่าสถานภาพสมรส ($\mu = 3.08$, $\sigma = .50$) และหม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ ($\mu = 2.91$, $\sigma = .48$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านวิศวกรรมความปลอดภัย พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีสถานภาพสมรส ($\mu = 2.73$, $\sigma = .61$) มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานด้านวิศวกรรมความปลอดภัยมากกว่าสถานภาพโสด ($\mu = 2.59$, $\sigma = .60$) และหม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ ($\mu = 2.59$, $\sigma = .60$)

ด้านการศึกษาอบรม พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีสถานภาพสมรส ($\mu = 3.09$, $\sigma = .65$) มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานด้านการศึกษาอบรมมากกว่าสถานภาพโสด ($\mu = 3.05$, $\sigma = .61$) และ หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ ($\mu = 2.91$, $\sigma = .61$)

ด้านมาตรการควบคุม พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีสถานภาพโสด ($\mu = 3.61$, $\sigma = .61$) มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานด้านมาตรการควบคุมมากกว่าสถานภาพสมรส ($\mu = 3.42$, $\sigma = .61$) และหม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ ($\mu = 3.24$, $\sigma = .64$)

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัย
ฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระดับการศึกษา

แนวทางป้องกันอุบัติเหตุ ในการปฏิบัติงาน ของอาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือนในอำเภอ คลองหาด	ระดับการศึกษา								
	ประถมศึกษา			มัธยมศึกษาตอนต้น			มัธยมศึกษาตอนปลาย		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1. ด้านวิศวกรรม ความปลอดภัย	2.52	.41	น้อย	2.81	.74	ปานกลาง	2.69	.62	ปานกลาง
2. ด้านการศึกษาอบรม	2.95	.59	ปานกลาง	3.15	.76	ปานกลาง	3.00	.55	ปานกลาง
3. ด้านมาตรการควบคุม	3.31	.63	ปานกลาง	3.30	.66	ปานกลาง	3.60	.56	ดี
รวม	2.92	.42	ปานกลาง	3.09	.64	ปานกลาง	3.09	.41	ปานกลาง

จากตารางที่ 10 ผลการเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวม อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ($\mu = 3.09, \sigma = .41$) จะมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด มากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ($\mu = 3.09, \sigma = .64$) และประถมศึกษา ($\mu = 2.92, \sigma = .42$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านวิศวกรรมความปลอดภัย พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ($\mu = 2.81, \sigma = .74$) มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานด้านวิศวกรรมความปลอดภัยมากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ($\mu = 2.69, \sigma = .62$) และประถมศึกษา ($\mu = 2.52, \sigma = .41$)

ด้านการศึกษาอบรม พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ($\mu = 3.15, \sigma = .76$) มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานด้านการศึกษาอบรมมากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ($\mu = 3.00, \sigma = .55$) และประถมศึกษา ($\mu = 2.95, \sigma = .59$)

ด้านมาตรการควบคุมพบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ($\mu = 3.60, \sigma = .56$) มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน

ด้านมาตรการควบคุมมากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ($\mu = 3.31, \sigma = .63$) และมัธยมศึกษาตอนต้น ($\mu = 3.30, \sigma = .66$)

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระยะเวลาในการทำงาน ในฐานะ อปพร.

แนวทางป้องกันอุบัติเหตุ ในการปฏิบัติงาน ของอาสาสมัครป้องกัน ภัยฝ่ายพลเรือน ในอำเภอคลองหาด	ระยะเวลาในการทำงานในฐานะ อปพร.								
	1 ปี			2 ปี			มากกว่า 2 ปี		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1. ด้านวิศวกรรม ความปลอดภัย	2.97	.76	ปานกลาง	2.63	.59	ปานกลาง	2.92	.31	ปานกลาง
2. ด้านการศึกษา อบรม	3.19	.72	ปานกลาง	3.00	.62	ปานกลาง	3.56	.54	ปานกลาง
3. ด้านมาตรการ ควบคุม	3.49	.51	ดี	3.39	.63	ปานกลาง	3.87	.87	ดีมาก
รวม	3.22	.53	ปานกลาง	3.01	.49	ปานกลาง	3.45	.49	ดี

จากตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระยะเวลาในการทำงานในฐานะ อปพร. พบว่า โดยภาพรวม อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด ที่มีระยะเวลาในการทำงานมากกว่า 2 ปี ($\mu = 3.45, \sigma = .49$) จะมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด มากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีระยะเวลาในการทำงาน 1 ปี ($\mu = 3.22, \sigma = .53$) และ 2 ปี ($\mu = 3.01, \sigma = .49$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านวิศวกรรมความปลอดภัย พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีระยะเวลาในการทำงาน 1 ปี ($\mu = 2.97, \sigma = .76$) มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานด้านวิศวกรรมความปลอดภัยมากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีระยะเวลาในการทำงานมากกว่า 2 ปี ($\mu = 2.92, \sigma = .31$) และ 2 ปี ($\mu = 2.63, \sigma = .59$)

ด้านการศึกษาอบรม พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีระยะเวลาในการทำงานมากกว่า 2 ปี ($\mu = 3.56, \sigma = .54$) มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานด้านการศึกษาอบรมมากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีระยะเวลาในการทำงาน 1 ปี ($\mu = 3.19, \sigma = .72$) และ 2 ปี ($\mu = 3.00, \sigma = .62$)

ด้านมาตรการควบคุม พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีระยะเวลาในการทำงานมากกว่า 2 ปี ($\mu = 3.87, \sigma = .87$) มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานด้านการศึกษาอบรมมากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีระยะเวลาในการทำงาน 1 ปี ($\mu = 3.49, \sigma = .51$) และ 2 ปี ($\mu = 3.39, \sigma = .63$)

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามประสบการณ์ในการกู้ภัย

แนวทางป้องกัน อุบัติเหตุ ในการปฏิบัติงาน ของอาสาสมัคร ป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือน ในอำเภอคลองหาด	ประสบการณ์ในการกู้ภัย														
	1-5 ครั้ง/ เดือน		6-10 ครั้ง/ เดือน		11-15 ครั้ง/ เดือน		16-20 ครั้ง/ เดือน		21 ครั้ง/ เดือนขึ้นไป						
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ			
1. ด้านวิศวกรรม ความปลอดภัย	2.74	.79	ปานกลาง	2.61	.52	ปานกลาง	2.61	.48	ปานกลาง	2.70	.47	ปานกลาง	2.50	.39	น้อย
2. ด้านการศึกษา อบรม	3.03	.70	ปานกลาง	3.04	.57	ปานกลาง	2.83	.60	ปานกลาง	3.26	.63	ปานกลาง	3.00	.52	ปานกลาง
3. ด้านมาตรการ ควบคุม	3.43	.67	ดี	3.38	.60	ปานกลาง	3.26	.64	ปานกลาง	3.49	.58	ดี	3.52	.58	ดี
รวม	3.07	.58	ปานกลาง	3.01	.45	ปานกลาง	2.90	.45	ปานกลาง	3.15	.43	ปานกลาง	3.01	.40	ปานกลาง

จากตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามประสบการณ์ในการกู้ภัย พบว่า โดยภาพรวม อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด ที่มีประสบการณ์ในการกู้ภัย 16-20 ครั้ง/ เดือน ($\mu = 3.15, \sigma = .43$) จะมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด มากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีประสบการณ์ในการกู้ภัย 21 ครั้ง/ เดือนขึ้นไป ($\mu = 3.01,$

$\sigma = .40$), 6-10 ครั้ง/เดือน ($\mu = 3.01$, $\sigma = .45$), 1-5 ครั้ง/เดือน ($\mu = 3.07$, $\sigma = .58$) และ 11-15 ครั้ง/เดือน ($\mu = 2.90$, $\sigma = .45$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านวิศวกรรมความปลอดภัย พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีประสบการณ์ในการกู้ภัย 1-5 ครั้ง/เดือน ($\mu = 2.74$, $\sigma = .79$) จะมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานด้านวิศวกรรมความปลอดภัย มากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีประสบการณ์ในการกู้ภัย 16-20 ครั้ง/เดือน ($\mu = 2.70$, $\sigma = .47$), 11-15 ครั้ง/เดือน ($\mu = 2.61$, $\sigma = .48$), 6-10 ครั้ง/เดือน ($\mu = 2.61$, $\sigma = .52$) และ 21 ครั้ง/เดือนขึ้นไป ($\mu = 2.50$, $\sigma = .39$)

ด้านการศึกษาอบรม พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีประสบการณ์ในการกู้ภัย 16-20 ครั้ง/เดือน ($\mu = 3.26$, $\sigma = .63$) จะมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานด้านการศึกษาอบรม มากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีประสบการณ์ในการกู้ภัย 6-10 ครั้ง/เดือน ($\mu = 3.04$, $\sigma = .57$), 1-5 ครั้ง/เดือน ($\mu = 3.03$, $\sigma = .70$), 21 ครั้ง/เดือนขึ้นไป ($\mu = 3.00$, $\sigma = .52$) และ 11-15 ครั้ง/เดือน ($\mu = 2.83$, $\sigma = .60$)

ด้านมาตรการควบคุม พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีประสบการณ์ในการกู้ภัย 21 ครั้ง/เดือนขึ้นไป ($\mu = 3.52$, $\sigma = .58$) จะมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานด้านมาตรการควบคุม มากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีประสบการณ์ในการกู้ภัย 16-20 ครั้ง/เดือน ($\mu = 3.49$, $\sigma = .58$), 1-5 ครั้ง/เดือน ($\mu = 3.43$, $\sigma = .67$), 6-10 ครั้ง/เดือน ($\mu = 3.38$, $\sigma = .60$) และ 11-15 ครั้ง/เดือน ($\mu = 3.26$, $\sigma = .64$)

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามประสบการณ์ในการอบรมนับตั้งแต่ปฏิบัติหน้าที่ อปพร.

แนวทางป้องกันอุบัติเหตุ ในการปฏิบัติงานของ อาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือนในอำเภอ คลองหาด	ประสบการณ์ในการอบรมนับตั้งแต่ปฏิบัติหน้าที่ อปพร.											
	1 ครั้ง			2 ครั้ง			3 ครั้ง			มากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1. ด้านวิศวกรรม ความปลอดภัย	2.42	.51	น้อย	2.83	.78	ปานกลาง	2.56	.40	น้อย	2.75	.55	ปานกลาง
2. ด้านการศึกษา อบรม	2.86	.58	ปานกลาง	3.09	.64	ปานกลาง	2.92	.61	ปานกลาง	3.27	.62	ปานกลาง

ตารางที่ 13 (ต่อ)

แนวทางป้องกันอุบัติเหตุ ในการปฏิบัติงานของ อาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือนในอำเภอ คลองหาด	ประสบการณ์ในการอบรมนับตั้งแต่ปฏิบัติหน้าที่ อปพร.											
	1 ครั้ง			2 ครั้ง			3 ครั้ง			มากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
3. ด้านมาตรการควบคุม	3.26	.69	ปานกลาง	3.45	.60	มาก	3.32	.62	ปานกลาง	3.63	.58	ดี
รวม	2.35	.43	น้อย	3.12	.56	ปานกลาง	2.94	.42	ปานกลาง	3.22	.47	ปานกลาง

จากตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามประสบการณ์ในการอบรมนับตั้งแต่ปฏิบัติหน้าที่ อปพร. พบว่า โดยภาพรวม อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด ที่มีประสบการณ์ในการอบรมนับตั้งแต่ปฏิบัติหน้าที่ อปพร. มากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป ($\mu = 3.22$, $\sigma = .47$) จะมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด มากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีประสบการณ์ในการอบรม 2 ครั้ง ($\mu = 3.12$, $\sigma = .56$), 3 ครั้ง ($\mu = 2.94$, $\sigma = .42$) และ 1 ครั้ง ($\mu = 2.35$, $\sigma = .43$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

ด้านวิศวกรรมความปลอดภัย พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด ที่มีประสบการณ์ในการอบรมนับตั้งแต่ปฏิบัติหน้าที่ อปพร. 2 ครั้ง ($\mu = 2.83$, $\sigma = .78$) จะมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานด้านวิศวกรรมความปลอดภัย มากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีประสบการณ์ในการอบรมมากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป ($\mu = 2.75$, $\sigma = .55$), 3 ครั้ง ($\mu = 2.56$, $\sigma = .40$) และ 1 ครั้ง ($\mu = 2.42$, $\sigma = .51$)

ด้านการศึกษาอบรม พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด ที่มีประสบการณ์ในการอบรมนับตั้งแต่ปฏิบัติหน้าที่ อปพร. มากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป ($\mu = 3.27$, $\sigma = .62$) จะมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานด้านการศึกษาอบรม มากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีประสบการณ์ในการอบรม 2 ครั้ง ($\mu = 3.09$, $\sigma = .64$), 3 ครั้ง ($\mu = 2.92$, $\sigma = .61$) และ 1 ครั้ง ($\mu = 2.86$, $\sigma = .58$)

ด้านมาตรการควบคุม พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด ที่มีประสบการณ์ในการอบรมนับตั้งแต่ปฏิบัติหน้าที่ อปพร. มากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป ($\mu = 3.63$, $\sigma = .58$) จะมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานด้านมาตรการควบคุม มากกว่าอาสาสมัคร

ป้องกันภัยฟลายพลเรือนที่มีประสิทธิภาพในการอบรม 2 ครั้ง ($\mu = 3.45, \sigma = .60$), 3 ครั้ง ($\mu = 3.32, \sigma = .62$) และ 1 ครั้ง ($\mu = 3.26, \sigma = .69$)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษา “แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้วและเพื่อเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากประชากรที่เป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำนวนทั้งสิ้น 200 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) คือ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ตามเมนูคำสั่งการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (Compare mean) ของโปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูลของสถิติทางสังคมศาสตร์ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยอภิปรายผล และข้อเสนอแนะได้ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิจัย “แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว” สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ผลการศึกษาพบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุ 30-39 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว โดยส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการทำงานในฐานะ อปพร. 2 ปี มีประสบการณ์ในการกู้ภัยส่วนใหญ่ 1-5 ครั้ง/เดือน และมีประสบการณ์ในการอบรมนับตั้งแต่ปฏิบัติงานในหน้าที่ อปพร. ส่วนใหญ่ 3 ครั้ง

2. จากการศึกษาแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว พบว่า แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามรายด้าน พบว่า แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอำเภอคลองหาด ด้านมาตรการควบคุม อยู่ในระดับปานกลาง อาสาสมัคร

ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ให้มีความสำคัญเป็นอันดับ 1 รองลงมา คือ ด้านการศึกษาอบรม และด้านวิศวกรรมความปลอดภัย ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน พบว่า

2.1 แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ด้านวิศวกรรมความปลอดภัยในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของการปฏิบัติงาน พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุด้านในการปฏิบัติงาน ข้อท่านปฏิบัติงานร่วมกันเป็นทีม เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับดีมาก รองลงมา คือ ข้อท่านแต่งกายเครื่องแบบ อปพร. อย่างถูกต้อง และข้อท่านแต่งกายเครื่องแบบ อปพร. ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547 และลำดับสุดท้ายคือข้อในการปฏิบัติงานท่านปฏิบัติงานแบบคู่หู (Buddy) ในการดับไฟเสมอ

2.2 แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ด้านการศึกษาอบรม ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของการปฏิบัติงาน พบว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน ข้อท่านได้เข้ารับการอบรมทีมกู้ชีพกู้ภัยตำบล (Otos) เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับดีมาก รองลงมา คือ ข้อท่านได้เข้ารับการอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และข้อท่านผ่านการอบรมหลักสูตรพื้นฐานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และลำดับสุดท้ายคือข้อท่านได้เข้ารับการอบรมการใช้วิทยุสื่อสาร

2.3 แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ด้านมาตรการควบคุมแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ด้านมาตรการควบคุมในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของการปฏิบัติงาน พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน ข้อท่านปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต อดทน เพื่อประโยชน์ของประชาชนเป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับดีมาก รองลงมา คือ ข้อท่านรักษาความสามัคคีในหมู่คณะและเสียสละประโยชน์ส่วนตัว เพื่อส่วนรวมและข้อท่านประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี และลำดับสุดท้ายคือข้อท่านใช้ถุงมือป้องกันภัยในการปฏิบัติงานป้องกันภัยได้ถูกต้องตามมาตรฐาน

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

3.1 ผลการเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวม

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเพศหญิงมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาดมากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเพศชาย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเพศหญิงมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานด้านวิศวกรรมความปลอดภัยมากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเพศชาย

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเพศหญิงมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานด้านการศึกษาอบรมมากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเพศชาย

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเพศหญิงมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานด้านมาตรการควบคุมมากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเพศชาย

3.2 ผลการเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามอายุ พบว่า โดยภาพรวมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาดมากกว่าอายุ 50 ปีขึ้นไป, 40-49 ปี และ 31-39 ปี เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอายุต่ำกว่า 30 ปี มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานด้านวิศวกรรมความปลอดภัยมากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีอายุ 40-49 ปี, 50 ปีขึ้นไป และ 31-39 ปี

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอายุ 50 ปีขึ้นไป มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานด้านการศึกษาอบรมมากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี, 40-49 ปี และ 31-39 ปี

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอายุต่ำกว่า 30 ปี มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานด้านมาตรการควบคุมมากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีอายุ 40-49 ปี, 50 ปีขึ้นไป และ 31-39 ปี

3.3 ผลการเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามสถานภาพ พบว่า โดยภาพรวมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีสถานภาพโสด มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด มากกว่าสถานภาพสมรส และหม้าย/หย่า/แยกกันอยู่ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีสถานภาพสมรส มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานด้านวิศวกรรมความปลอดภัยมากกว่าสถานภาพโสด และ หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่

ที่มีระยะเวลาในการทำงาน 1 ปีและ 2 ปี

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีระยะเวลาในการทำงานมากกว่า 2 ปี มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานด้านการศึกษาอบรมมากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีระยะเวลาในการทำงาน 1 ปีและ 2 ปี

3.6 ผลการเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามประสบการณ์ในการกู้ภัย พบว่า โดยภาพรวม อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด ที่มีประสบการณ์ในการกู้ภัย 16-20 ครั้ง/เดือน จะมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด มากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีประสบการณ์ในการกู้ภัย 1-5 ครั้ง/เดือน, 21 ครั้ง/เดือนขึ้นไป, 6-10 ครั้ง/เดือน, 1-5 ครั้ง/เดือน และ 11-15 ครั้ง/เดือน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีที่มีประสบการณ์ในการกู้ภัย 1-5 ครั้ง/เดือน จะมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานด้านวิศวกรรมความปลอดภัย มากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีประสบการณ์ในการกู้ภัย 16-20 ครั้ง/เดือน, 11-15 ครั้ง/เดือน, 6-10 ครั้ง/เดือน และ 21 ครั้ง/เดือนขึ้นไป

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีที่มีประสบการณ์ในการกู้ภัย 16-20 ครั้ง/เดือน จะมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานด้านการศึกษาอบรม มากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีประสบการณ์ในการกู้ภัย 6-10 ครั้ง/เดือน, 1-5 ครั้ง/เดือน, 21 ครั้ง/เดือนขึ้นไป และ 11-15 ครั้ง/เดือน

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีที่มีประสบการณ์ในการกู้ภัย 21 ครั้ง/เดือนขึ้นไป จะมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานด้านมาตรการควบคุม มากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีประสบการณ์ในการกู้ภัย 16-20 ครั้ง/เดือน, 1-5 ครั้ง/เดือน, 6-10 ครั้ง/เดือน และ 11-15 ครั้ง/เดือน

3.7 ผลการเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามประสบการณ์ในการอบรม นับตั้งแต่ปฏิบัติหน้าที่ อปพร. พบว่า โดยภาพรวม อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด ที่มีประสบการณ์ในการอบรมนับตั้งแต่ปฏิบัติหน้าที่ อปพร. มากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป จะมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด มากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีประสบการณ์ในการอบรม 2 ครั้ง, 3 ครั้ง และ 1 ครั้ง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด ที่มีประสบการณ์ในการอบรม นับตั้งแต่ปฏิบัติหน้าที่ อปพร. 2 ครั้ง จะมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานด้านวิศวกรรม ความปลอดภัย มากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีประสบการณ์ในการอบรมมากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป, 3 ครั้ง และ 1 ครั้ง

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด ที่มีประสบการณ์ในการอบรม นับตั้งแต่ปฏิบัติหน้าที่ อปพร. มากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป จะมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน ด้านการศึกษาอบรม มากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีประสบการณ์ในการอบรม 2 ครั้ง, 3 ครั้ง และ 1 ครั้ง

อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด ที่มีประสบการณ์ในการอบรม นับตั้งแต่ปฏิบัติหน้าที่ อปพร. มากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป จะมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน ด้านมาตรการควบคุม มากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีประสบการณ์ในการอบรม 2 ครั้ง, 3 ครั้ง และ 1 ครั้ง

อภิปรายผล

การวิจัย “แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว และเพื่อเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว สามารถนำผลการศึกษามาอภิปรายผล ดังนี้

1. แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

จากการศึกษาแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว พบว่า แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาวิจัยของเสาวนีย์ เผ่าเมือง (2554) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ซีทีเอส อิเล็กทรอนิกส์ คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย) พบว่า ระดับความสำคัญเกี่ยวกับพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงาน ด้านการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง แต่ขัดแย้งกับ งานศึกษาวิจัยของนคร สะสม (2551) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมมนุษย์และความปลอดภัยในการทำงาน กรณีศึกษาบริษัท แมทเทล กรุงเทพฯ จำกัด ผลการศึกษาพบว่า พนักงานฝ่ายผลิตส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการทำงานอย่างปลอดภัย

ในการป้องกันตนเองจากการทำงานในระดับสูง และผู้ศึกษาวิจัยมีความเห็นว่าแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง นั้นแสดงว่าแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน ทั้งในด้านวิศวกรรมความปลอดภัย, ด้านการศึกษาอบรมและด้านมาตรการควบคุม เป็นเรื่อง ที่ควรปรับปรุงแก้ไข โดยเฉพาะด้านวิศวกรรมความปลอดภัยทั้งในประเด็นเรื่องการวางผังติดตั้ง อุปกรณ์กู้ภัย, การปฏิบัติงานแบบเป็นทีม, อุปกรณ์กู้ภัยที่มีความพร้อมและทันสมัย เป็นต้น ซึ่งประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องเข้ามาปรับปรุงสิ่งเหล่านี้ เป็นสำคัญ และเมื่อทำการศึกษารายด้าน พบว่า

1.1 แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัย

ฝ่ายพลเรือนอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ด้านวิศวกรรมความปลอดภัยในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของการปฏิบัติงาน พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุด้านในการปฏิบัติงาน ข้อท่านปฏิบัติงานร่วมกันเป็นทีม เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับดีมาก รองลงมาคือ ข้อท่านแต่งกายเครื่องแบบ อปพร. อย่างถูกต้องและข้อท่านแต่งกาย เครื่องแบบ อปพร. ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547 และลำดับสุดท้ายคือข้อในการปฏิบัติงานท่านปฏิบัติงานแบบคู่หู (Buddy) ในการดับไฟ เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางในการป้องกันอุบัติเหตุ หลัก 3 ด้าน กับตำแหน่งการป้องกัน ของวิฑูรย์ สิมะ โชคดี และวีรพงษ์ เกลิมจิระรัตน์ (2547) ที่กล่าวว่า การใช้ความรู้ด้าน วิศวกรรมศาสตร์มาจัดการ ได้แก่ (1) การแต่งกายตามมาตรฐานเครื่องแบบ อปพร. (2) รูปแบบ การปฏิบัติงานแบบเป็นทีมหรือคู่หู (Buddy) ในการดับไฟ (3) อุปกรณ์กู้ภัยมีความพร้อม และทันสมัย (4) การวางผังติดตั้งอุปกรณ์กู้ภัยในหน่วยอย่างปลอดภัยและพร้อมในการปฏิบัติงาน ตลอดเวลา นอกจากนี้ ผลการศึกษายังสอดคล้องกับงานศึกษาวิจัยของ เสาวนีย์ เผ่าเมือง (2554) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ซีทีเอส อีเล็กทรอนิกส์ คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย) ผลการศึกษา พบว่า ระดับความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัย เสริมสร้างความปลอดภัยด้านวิศวกรรมศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง และผู้ศึกษาวิจัยมีความเห็นว่า การปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ด้านวิศวกรรม ความปลอดภัยมีความสำคัญมากเพราะการปฏิบัติงานที่ปลอดภัยผู้ปฏิบัติงาน ต้องมีความรู้ด้านวิศวกรรมความปลอดภัยอย่างน้อยในระดับปานกลางถึงสูงเพื่อความปลอดภัย ในการปฏิบัติงาน

1.2 แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัย

ฝ่ายพลเรือนอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ด้านการศึกษาอบรมในภาพรวม อยู่ในระดับ

ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของการปฏิบัติงาน พบว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน ข้อท่านได้เข้ารับการอบรมทีมกู้ชีพกู้ภัยตำบล (Otos) เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับดีมาก รองลงมา คือ ข้อท่านได้เข้ารับการอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และข้อท่านผ่านการอบรมหลักสูตรพื้นฐานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และลำดับสุดท้ายคือข้อท่านได้เข้ารับการอบรมการใช้วิทยุสื่อสาร ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางในการป้องกันอุบัติเหตุ หลัก 3 ด้าน กับตำแหน่งการป้องกันของวิฑูรย์ สิมะโชคดี และวีรพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์ (2547) ที่กล่าวว่า การให้การศึกษา หรือฝึกอบรมคนงาน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องในการทำงาน ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติเหตุ การฝึกใช้เครื่องมือหรือวิธีการทำงานที่ปลอดภัย ได้แก่ (1) การผ่านการอบรมหลักสูตรพื้นฐานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (2) การเข้ารับการอบรมเพิ่มความรู้หลักสูตรป้องกันภัยในระดับต่าง ๆ (3) การฝึกซ้อมการปฏิบัติงานเป็นประจำ เพื่อให้เกิดความชำนาญ อย่างไรก็ตามผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้นักกลับขัดแย้งกับ การศึกษาวิจัยของเสาวนีย์ เผ่าเมือง (2554) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ซีทีเอส อิเล็กทรอนิกส์ คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย) ผลการศึกษาพบว่า ระดับความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยเสริมสร้างความปลอดภัยด้านการศึกษาอยู่ในระดับมาก และผู้ศึกษาวิจัยมีความเห็นว่าการศึกษาอบรม เพื่อเพิ่มเติมความรู้ในการป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานนั้น มีความสำคัญมากเพราะเป็นการเตรียมความพร้อมของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน

1.3. แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัย

ฝ่ายพลเรือนอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ด้านมาตรการควบคุมในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของการปฏิบัติงาน พบว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน ข้อท่านปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต อดทน เพื่อประโยชน์ของประชาชนเป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับดีมาก รองลงมาคือ ข้อท่านรักษาความสามัคคีในหมู่คณะและเสียสละประโยชน์ส่วนตัวเพื่อส่วนรวมและข้อท่านประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมอันดี และลำดับสุดท้าย คือ ข้อท่านใช้เครื่องมือป้องกันภัยในการปฏิบัติงานป้องกันภัย ได้ถูกต้องตามมาตรฐานซึ่งสอดคล้องกับแนวทางในการป้องกันอุบัติเหตุ หลัก 3 ด้าน กับตำแหน่งการป้องกันของวิฑูรย์ สิมะโชคดี และวีรพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์ (2547) ที่กล่าวว่า การออกมาตรการควบคุมบังคับให้คนงานปฏิบัติตาม หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจะต้องถูกลงโทษ เพื่อให้เกิดความสำนึก และหลีกเลี่ยงการกระทำที่ไม่ถูกต้อง ได้แก่ (1) ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วย หน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547 กำหนดเกี่ยวกับการรักษาวินัย และหน้าที่ ของ อปพร.ข้อ 35 และข้อ 36 (2) ปฏิบัติ ตามระบบเตือนภัยและสัญญาณเตือนภัย

(3) ใช้อุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคลถูกต้องตามมาตรฐานการใช้งานและสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของเสาวนีย์ เผ่าเมือง (2554) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ซีทีเอส อิเล็กทรอนิกส์ คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย) ผลการศึกษาพบว่า ระดับความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยเสริมสร้างความปลอดภัยด้านการออกกฎข้อบังคับอยู่ในระดับปานกลาง และผู้ศึกษาวิจัยมีความเห็นว่าการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ด้านมาตรการควบคุม อยู่ในระดับปานกลางเพราะอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนผู้ปฏิบัติงานปฏิบัติงานตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547 อย่างเคร่งครัด แต่ในการปฏิบัติงานด้านอุปกรณ์ป้องกันภัยนั้น ไม่ได้มาตรฐานความปลอดภัย และมีอุปกรณ์ป้องกันภัยไม่เพียงพอต่อผู้ปฏิบัติงาน

2. การเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาในการทำงาน ประสบการณ์ในการทำงาน และประสบการณ์ในการอบรม ผู้วิจัยขอนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามเพศ

ผลการเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเพศหญิงมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาดมากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับงานศึกษาวิจัยของ วิจิต กมลรัตน์ (2552) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงาน ฝ่ายปฏิบัติการของ บริษัท อิติตยา เบอร์ลา เคมีคัลส์ (ประเทศไทย) จำกัด (ฟอสเฟต ดีวีชั่น) ผลการศึกษา พบว่า เพศชายมีพฤติกรรมความปลอดภัยน้อยกว่าเพศหญิงและผู้ศึกษาวิจัยมีความเห็นว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เพศชายจะปฏิบัติงานที่มีความเสี่ยงมากและให้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เพศหญิงจะปฏิบัติงานที่มีความเสี่ยงน้อยเพื่อลดความเสี่ยงและเพิ่มความปลอดภัยในการปฏิบัติงานให้แก่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่เป็นเพศหญิง

2.2 การเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร
ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามอายุ

ผลการเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร
ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามอายุ พบว่า โดยภาพรวม
อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน
ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด มากกว่าอายุ 50 ปีขึ้นไป, 40-49 ปี
และ 31-39 ปี ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาวิจัยของศศิวัดน์ เดชชอดุลย์สัตยา (2556) ศึกษาเรื่องความพร้อม
ในการป้องกัน และบรรเทาอัคคีภัย ของบริษัท ลินเด้ (ประเทศไทย) จำกัด อำเภอบางปะกง
จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มอายุระหว่าง 41-50 ปี มีความพร้อมในการป้องกัน
และบรรเทาอัคคีภัยมากกว่ากลุ่มอายุอื่น ๆ และผู้ศึกษาวิจัยมีความเห็นว่าอาสาสมัครป้องกันภัย
ฝ่ายพลเรือนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี จะเป็นผู้ปฏิบัติงานในการดำเนินงาน แต่อาสาสมัครป้องกันภัย
ฝ่ายพลเรือนในกลุ่มอายุอื่น ๆ จะเป็นผู้สั่งการในการดำเนินงาน ดังนั้น อาสาสมัครป้องกันภัย
ฝ่ายพลเรือนที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี จึงมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร
ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาดมากกว่ากลุ่มอายุอื่น ๆ

2.3 การเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร
ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกสถานภาพ

ผลการเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร
ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามสถานภาพ พบว่า
โดยภาพรวมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีสถานภาพ โสด มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุ
ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด มากกว่าสถานภาพ
สมรส และ หม้าย/หย่า/ แยกกันอยู่ ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาวิจัยของศศิวัดน์ เดชชอดุลย์สัตยา (2556)
ศึกษาเรื่องความพร้อมในการป้องกันและบรรเทาอัคคีภัย ของบริษัท ลินเด้ (ประเทศไทย) จำกัด
อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า สถานภาพสมรสแล้วมีความพร้อม
ในการป้องกันและบรรเทาอัคคีภัยมากกว่าสถานภาพอื่น และผู้ศึกษาวิจัยมีความเห็นว่า อาสาสมัคร
ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีสถานภาพ โสดจะเป็นผู้ปฏิบัติงานในการดำเนินงาน แต่อาสาสมัคร
ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในสถานภาพอื่น ๆจะเป็นผู้สั่งการในการดำเนินงาน ดังนั้น อาสาสมัคร
ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีสถานภาพ โสด จึงมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน
ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาดมากกว่ากลุ่มสถานภาพอื่น ๆ

2.4 การเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร
ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระดับการศึกษา

ผลการเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวม อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด ที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด มากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและประถมศึกษา ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาวิจัยของ ศศิวัฒน์ เดชอดุลย์สัตยา (2556) ศึกษาเรื่องความพร้อมในการป้องกันและบรรเทาอัคคีภัย ของบริษัท ลินเต็ด (ประเทศไทย) จำกัด อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความพร้อมในการป้องกันและบรรเทาอัคคีภัยมากกว่าระดับการศึกษาอื่น และผู้ศึกษาวิจัยมีความเห็นว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จะปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังมากกว่า เพราะมีระดับการศึกษาที่มากกว่ากลุ่มระดับการศึกษาอื่นทำให้ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังและรอบคอบ

2.5 การเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระยะเวลาในการทำงาน ในฐานะ อปพร.

ผลการเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระยะเวลาในการทำงาน ในฐานะ อปพร. พบว่า โดยภาพรวม อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด ที่มีระยะเวลาในการทำงานมากกว่า 2 ปี จะมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด มากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีระยะเวลาในการทำงาน 1 ปีและ 2 ปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิทิต กมลรัตน์ (2552) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงาน ฝ่ายปฏิบัติการของ บริษัท อิติตยา เบอรัลล่า เคมีคัลส์ (ประเทศไทย) จำกัด (ฟอสเฟต ดิวชั่น) ผลการศึกษาพบว่า ผู้มีอายุนานกว่า จะมีพฤติกรรมการความปลอดภัย ๙ มากกว่า และผู้ศึกษาวิจัยมีความเห็นว่า อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ที่มีระยะเวลาในการทำงานมากกว่า 2 ปี มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานมาก เพราะมีระยะเวลาในการทำงานที่มากกว่ากลุ่มที่มีระยะเวลาในการทำงาน 1 ปี และ 2 ปี ทำให้ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังและรอบคอบมากกว่า

2.6 การเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามประสบการณ์ในการกู้ภัย ผลการเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัย

ฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามประสบการณ์ในการกู้ภัย พบว่า โดยภาพรวม อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด ที่มีประสบการณ์ ในการกู้ภัย 16-20 ครั้ง/ เดือน จะมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด มากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ที่มีประสบการณ์ในการกู้ภัย 1-5 ครั้ง/ เดือน, 21 ครั้ง/ เดือนขึ้นไป, 6-10 ครั้ง/ เดือน, 1-5 ครั้ง/ เดือน และ 11-15 ครั้ง/ เดือนซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาวิจัยของ ศศิวัฒน์ เดชอดุลย์สัตยา (2556) ศึกษาเรื่อง ความพร้อมในการป้องกันและบรรเทาอัคคีภัย ของบริษัท ลินเด้ (ประเทศไทย) จำกัด อำเภอ บางประกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า พนักงานที่มีประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี มีความพร้อมในการป้องกันและบรรเทาอัคคีภัยมากกว่าจำนวนกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ และผู้ศึกษาวิจัยมีความเห็นว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีประสบการณ์ในการกู้ภัย 16-20 ครั้ง/ เดือน เป็นผู้ที่ปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นประจำจึงมีแนวทางป้องกัน อุบัติเหตุในการปฏิบัติงานมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ

2.7 การเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามประสบการณ์ในการอบรม นับตั้งแต่ปฏิบัติหน้าที่ อบรม

ผลการเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกัน ภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามประสบการณ์ในการอบรมนับ ตั้งแต่ปฏิบัติหน้าที่ อบรม พบว่า โดยภาพรวม อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอ คลองหาด ที่มีประสบการณ์ในการอบรมนับตั้งแต่ปฏิบัติหน้าที่ อบรม มากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป จะมีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนใน อำเภอคลองหาด มากกว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีประสบการณ์ในการอบรม 2 ครั้ง, 3 ครั้ง และ 1 ครั้ง ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาวิจัยของ ศศิวัฒน์ เดชอดุลย์สัตยา (2556) ศึกษาเรื่อง ความพร้อมในการป้องกันและบรรเทาอัคคีภัย ของบริษัท ลินเด้ (ประเทศไทย) จำกัด อำเภอ บางประกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาพบว่า พนักงานที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมมากกว่า 1 ครั้ง มีความพร้อมในการป้องกันและบรรเทาอัคคีภัยมากกว่าจำนวนประสบการณ์ การฝึกอบรม กลุ่มอื่น ๆ และผู้ศึกษาวิจัยมีความเห็นว่าอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่มีประสบการณ์ ในการอบรมนับตั้งแต่ปฏิบัติหน้าที่ อบรม มากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป จะมีความรู้ ด้านการป้องกัน อุบัติเหตุในการปฏิบัติงานมากกว่ากลุ่มอื่น ๆ เพราะได้รับการอบรมที่หลากหลาย ด้านการป้องกัน อุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว กำหนดข้อเสนอแนะในการศึกษาค้างนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ และข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ จำแนกออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

ด้านวิศวกรรมความปลอดภัย เป็นด้านที่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว มีแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น ๆ ดังนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย ดังนี้

1.1.1 กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ควรกำหนดให้ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรูปแบบของศูนย์ปฏิบัติการที่เป็นรูปแบบเดียวกัน ทุกท้องที่โดยมีโครงสร้างการวางผังและรูปแบบการติดตั้งอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัยและพร้อมใช้ปฏิบัติงานตลอดเวลา

1.1.2 ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณเพื่อรองรับภารกิจงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยเนื่องจากในปัจจุบันมีเทคโนโลยีที่มีความปลอดภัยและลดความเสี่ยงให้แก่ผู้ปฏิบัติงานมากขึ้น เช่น ลูกบอลดับเพลิง (Elide fire ball), อุปกรณ์กู้ภัย ARB, อุปกรณ์ตัด-ถ่าง, ชุดเครื่องแบบกันไฟ ฯลฯ

1.1.3 ในการมอบหมายภารกิจให้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ผู้อำนวยการศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ปฏิบัติงานเป็นทีมหรืออย่างน้อยจัดชุดทำงานแบบคู่หู (Buddy) เพื่อลดความเสี่ยงในการปฏิบัติงานต่อภัยต่าง ๆ

ด้านการศึกษาอบรม เป็นด้านที่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ให้ความสำคัญแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน น้อยเป็นลำดับที่ 2 เมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น ๆ ดังนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย ดังนี้

1.1.4 กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ควรกำหนดให้หลักสูตรทีมกู้ชีพกู้ภัย (OTOS) เป็นหลักสูตรพื้นฐานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนด้วย เพื่อให้ทุกตำบล มีทีมกู้ชีพกู้ภัย (OTOS) ที่มีความรู้ด้านการกู้ชีพกู้ภัยตั้งแต่เริ่มเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

1.1.5 กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ควรกำหนดให้หลักสูตรผู้ปฏิบัติการฉุกเฉินเบื้องต้น (FR) เป็นหลักสูตรพื้นฐานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนด้วย เพื่อให้ทุกตำบลมีทีมแพทย์ฉุกเฉินที่มีความรู้ด้านการแพทย์ฉุกเฉิน ตั้งแต่เริ่มเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

1.1.6 ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจัดการฝึกอบรมทบทวนหลักการ ใช้อายุสื่อสารตามหลักเกณฑ์ของ กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ให้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในสังกัดเป็นประจำเพื่อให้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมีความรู้การใช้งานวิทยุสื่อสารที่ถูกต้อง

1.1.7 ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทุกตำบล ควรจัดการฝึกอบรมซ้อมแผนป้องกันภัยเป็นประจำทุกปี เพื่อให้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนและผู้ปฏิบัติงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเกิดความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงาน

ด้านมาตรการควบคุม เป็นด้านที่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ให้ความสำคัญแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานเป็นลำดับสุดท้าย เมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น ๆ ดังนั้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย ดังนี้

1.1.8 กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยควรสนับสนุนงบประมาณให้ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับภารกิจงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

1.1.9 กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยควรกำหนดให้ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกตำบล มีอุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคลที่ถูกต้องตามมาตรฐานความปลอดภัยและเพียงพอต่ออาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนผู้ปฏิบัติงาน

1.1.10 ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรวางมาตรการควบคุมเสริมจากระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547 ในด้านวินัยของสมาชิกอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เพื่อความปลอดภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในการออกปฏิบัติงาน เช่น ไม่ประมาท เลินเล่อ, ใช้คน/ อุปกรณ์ให้ถูกกับงาน เป็นต้น

1.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1.2.1 ด้านวิศวกรรมความปลอดภัย จากผลการศึกษาพบว่า แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ด้านวิศวกรรมความปลอดภัย ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของการปฏิบัติงาน พบว่า “การปฏิบัติงานท่านปฏิบัติงานแบบคู่หู (Buddy) ในการดับไฟเสมอ” มีค่าเฉลี่ยของแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด ผู้วิจัยจึงได้มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1.2.1.1 ในการปฏิบัติงานทุกครั้งให้จัดอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนปฏิบัติงานแบบคู่หู (buddy)

1.2.1.2 อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนต้องมีคู่หู (Buddy) ประจำตัว

1.2.1.3 ส่งเสริมความรู้เรื่องการทำงานแบบคู่หู (Buddy) ให้แก่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเข้าใจหลักการว่า ทำไมต้องมีคู่หู (Buddy)

1.2.2 ด้านการศึกษาอบรม จากผลการศึกษาพบว่า แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ด้านการศึกษาอบรม ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของการปฏิบัติงาน พบว่า “ท่านได้เข้ารับการอบรมการใช้วิทยุสื่อสาร” มีค่าเฉลี่ยของแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด ผู้วิจัยจึงได้มีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1.2.2.1 อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนทุกคนต้องเข้ารับการอบรมการใช้วิทยุสื่อสารเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจหลักการการใช้วิทยุสื่อสาร

1.2.2.2 ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดให้มีการทบทวนการใช้วิทยุสื่อสารเพื่อให้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนไม่ใช้วิทยุสื่อสารในทางที่ผิด

1.2.2.3 แจ้งให้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนทราบถึงกฎระเบียบและบทลงโทษของการใช้วิทยุสื่อสาร

1.2.2.4 ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดหาวิทยุสื่อสารมาใช้ในการดำเนินงานตามภารกิจของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอย่างเพียงพอ

1.2.2.5 จัดทำการขึ้นบัญชีอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนผู้ใช้และผู้มีวิทยุสื่อสาร

1.2.3 ด้านมาตรการควบคุม จากผลการศึกษา พบว่า แนวทางป้องกันอุบัติเหตุ

ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ด้านมาตรการควบคุมในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของการปฏิบัติงาน พบว่า “ท่านใช้ถุงมือป้องกันภัยในการปฏิบัติงานป้องกันภัยได้ถูกต้องตามมาตรฐาน” มีค่าเฉลี่ยของแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด ผู้วิจัยจึงได้มีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1.2.3.1 ให้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนใช้ถุงมือป้องกันภัยทุกครั้ง ในการปฏิบัติงานที่มีความเสี่ยงกับการบาดเจ็บต่ออวัยวะบริเวณมือ

1.2.3.2 ให้ความรู้อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเรื่องการใช้ถุงมือป้องกันภัยที่ถูกต้องวิธี

1.2.3.3 ศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดหาถุงมือป้องกันภัยที่มีมาตรฐานในระดับสูงมาใช้ในการดำเนินป้องกันภัย เพื่อป้องกันการบาดเจ็บให้แก่อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนผู้ปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัย แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ผู้ศึกษาสามารถกำหนดข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 การศึกษาครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปถ้าหากต้องการทราบรายละเอียดต่าง ๆ ของข้อมูลเชิงลึก ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพ

2.2 การศึกษาครั้งนี้ศึกษาเฉพาะประเด็นแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ซึ่งสามารถศึกษาแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในเชิงเปรียบเทียบกับพื้นที่อื่นทั้งระดับ อำเภอ และจังหวัดที่แตกต่างกัน โดยมีลักษณะสิ่งแวดล้อมอย่างเดียวกัน

2.3 การศึกษาครั้งนี้ศึกษาเฉพาะประเด็นแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ซึ่งสามารถศึกษาแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของประชากรกลุ่มอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น ข้าราชการที่ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, นักดับเพลิง, อาสาสมัคร/ มูลนิธิกู้ภัย เป็นต้น

2.4 ในการศึกษาครั้งต่อไปยังมีประเด็นอื่น ๆ ที่น่าสนใจและเกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษาในครั้งนี้ เช่น ศึกษาหลักสูตรต่าง ๆ ในการอบรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน, ศึกษาการบริหารจัดการศูนย์อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนอย่างยั่งยืน, การมีส่วนร่วมในการทำงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. (2541). *แผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ. 2541*. กรุงเทพฯ: ภาคการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (2548). *มาตรฐานการป้องกันและระงับ อัคคีภัยพุทธศักราช 2548*. เข้าถึงได้จาก http://www.dla.go.th/work/e_book/eb1/stan6.htm
- กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน. (2547 ก). *ประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครอง แรงงานเรื่องกำหนดหน่วยฝึกอบรมขั้นต้นแก่ลูกจ้าง*. กรุงเทพฯ: กรมสวัสดิการ และคุ้มครองแรงงาน.
- กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน. (2547 ข). *ประกาศกรมสวัสดิการและคุ้มครอง แรงงานเรื่องหลักเกณฑ์การขอใบรับรองเป็นหน่วยงานฝึกอบรมดับเพลิงขั้นต้น หน่วยงานฝึกซ้อมดับเพลิงและฝึกซ้อมหนีไฟ*. กรุงเทพฯ: กรมสวัสดิการและคุ้มครอง แรงงาน.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2558 ก). *ความหมายของอุบัติเหตุ*. เข้าถึงได้จาก <http://advisor.anamai.moph.go.th>
- กระทรวงสาธารณสุข. (2558 ข). *อุบัติเหตุจากการทำงาน*. เข้าถึงได้จาก <http://advisor.anamai.moph.go.th>
- คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ. (2556). *แผนแม่บทพัฒนาความปลอดภัย ด้านอัคคีภัยแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ.
- เฉลิมชัย ชัยกิตติภรณ์. (2540). *ปรัชญาและแนวคิดเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา.
- เฉลิมชัย ชัยกิตติภรณ์ และชัยยะ พงษ์พานิช. (2533). *ความปลอดภัยในการทำงานห้วงหุ้นส่วน จำกัด*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- เฉลิมชัย บุญรักษา. (2558, 16 ตุลาคม). *เจ้าพนักงานธุรการ องค์การบริหารส่วนตำบลไทรทอง อำเภอลองหาด จังหวัดสระแก้ว*. สัมภาษณ์.
- ชมรมอุตสาหกรรมบางปู. (2555). *แนวทางการป้องกันอุบัติเหตุ*. เข้าถึงได้จาก www.bangpoosociety.com/forum/index?topic:2639.0

- ชวลิต อาคมชน. (2537). *การบริหารความปลอดภัยในการทำงาน*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ศ
พรีนติ้ง เซ็นเตอร์.
- ณรงค์ชัย จันทร์ปลั่ง. (2552). *ศึกษาการดำเนินโครงการอบรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
เทศบาลเมืองสระแก้ว. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการบริหารงานท้องถิ่น, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ทรงศักดิ์ ใจกล้า. (2557). *ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของเจ้าหน้าที่
ความปลอดภัยในการทำงานระดับวิชาชีพ ในนิคมอุตสาหกรรมอมตะนคร
จังหวัดชลบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ,
มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ที่ว่าการอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว. (2558). *ประชากรในพื้นที่อำเภอคลองหาด*. สระแก้ว:
ที่ว่าการอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว.
- เทศบาลตำบลคลองหาด จังหวัดสระแก้ว. (2558). *ข้อมูลสมาชิก อบพร*. สระแก้ว: เทศบาลตำบล
คลองหาด จังหวัดสระแก้ว.
- ธรรมรักษ์ ศรีมารุต. (2555). *รายงานวิจัยพฤติกรรมความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงาน
ระดับปฏิบัติการฝ่ายผลิต*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ธวัชชัย พันนาม. (2558, 16 ตุลาคม). *หัวหน้าสำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลไพร่เดียว
อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว*. สัมภาษณ์.
- นคร สะสม. (2551). *พฤติกรรมมนุษย์และความปลอดภัยในการทำงาน: กรณีศึกษา
บริษัท แมทเทล กรุงเทพฯ จำกัด*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต,
สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม,
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นภัทสรณ แสงมณี. (2558). *การเสริมสร้างสมรรถนะของเจ้าหน้าที่เทศบาลเมืองเพชรบูรณ์
ในการป้องกันและระงับอัคคีภัย*. ม.ป.ท.: การศึกษาอบรมหลักสูตรนักบริหารงาน
ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (นบ.ปภ.) วิทยาลัยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย,
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย.
- นำท่วมประชาชนพื้นที่วังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว*. (2555). เข้าถึงได้จาก
<http://www.manager.co.th/Local/ViewNews.aspx?News ID =9550000109850>
- พงศธร ศรีนวนแก้ว. (2558, 16 ตุลาคม). *หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลซำมะกรูด
อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว*. สัมภาษณ์.

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พุทธศักราช 2542. (2542, 11 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 6-7.

พระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช 2522. (2522, 15 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 7.

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พุทธศักราช 2550. (2550, 28 สิงหาคม).

ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 10-22.

พระราชบัญญัติป้องกันและระงับอัคคีภัย พุทธศักราช 2542. (2542, 7 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 7.

ไพรินทร์ พันทา. (2558, 16 ตุลาคม). นักพัฒนาชุมชน เทศบาลตำบลคลองหาด อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว. สัมภาษณ์.

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2558). *ความหมายของอุบัติเหตุ*. เข้าถึงได้จาก <http://classweb.tu.ac.th>

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช. (2540). *เอกสารประกอบการฝึกอบรมหลักสูตรเจ้าหน้าที่*

ความปลอดภัยในการทำงาน ของสำนักงานการศึกษาต่อเนื่อง. นนทบุรี:

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.

มูลนิธิร่วมกตัญญูจุดคลองหาด. (2558). *เกิดอุบัติเหตุบริเวณถนนสายบ้านเขาผาผึ้งใกล้กับ*

วัดถ้ำศรีทอง. เข้าถึงได้จาก: <https://m.facebook/pages/มูลนิธิร่วมกตัญญู-จุด-คลองหาด-คลองกำลังคุ้มกันคลองหาด-01/496034533895850>

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. (2550, 24 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*.

หน้า 20-23.

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช 2547.

(2547, 10 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 1-36.

วิทยา ไชยรักษ์. (2558, 16 ตุลาคม). หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลไทยอุดม

อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว. สัมภาษณ์.

วไลพร ภิญโญ. (2544). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมความปลอดภัย: กรณีศึกษาพนักงาน*

โรงงานผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้าแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์

มหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรม, บัณฑิตวิทยาลัย,

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิทยา อยู่สุข. (2542). *อาชีวอนามัย ความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: นำอักษรการพิมพ์.

วิทยา อยู่สุข. (2544). *อาชีวอนามัย ความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาอาชีวอนามัย

และความปลอดภัย คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

- วิทิต กมลรัตน์. (2552). *พฤติกรรมความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงานฝ่ายปฏิบัติการ บริษัท อิติตยา เบอรัลล่า เคมีคัลส์ (ประเทศไทย) จำกัด (ฟอสเฟต คีวีซัน)*. วิทยานิพนธ์ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม, คณะพัฒนาสังคม และสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วิฑูรย์ สิมะ โชคดี และวีรพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์. (2528). *วิศวกรรมและการบริหารความปลอดภัย ในโรงงาน*. กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- วิฑูรย์ สิมะ โชคดี และวีรพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์. (2547). *วิศวกรรมและการบริหารความปลอดภัย ในโรงงาน*. กรุงเทพฯ: โครงการสนับสนุนเทคนิคอุตสาหกรรม สมาคมส่งเสริม เทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- วิภาวี แดงท่าข้าม. (2551). *แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของพนักงานเทศบาลตำบลเขาคกรรณ์ ตำบลเขาคกรรณ์ จังหวัดสระแก้ว*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศศิวัฒน์ เดชอคุลย์สัตยา. (2556). *ความพร้อมในการป้องกันและบรรเทาอัคคีภัย ของบริษัท ลินเค้ (ประเทศไทย) จำกัด อำเภอบางประกง จังหวัดฉะเชิงเทรา*. ปัญหาพิเศษ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริโสภาคย์ บูรพาเดชะ. (2534). *จิตวิทยาธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมถวิล เมืองพระ. (2537). *พฤติกรรมของคนงานในระดับปฏิบัติการเรื่องป้องกันอุบัติเหตุเนื่องจากการทำงาน: ศึกษาเฉพาะกรณีอุตสาหกรรมการผลิตภัณฑ์โลหะเครื่องจักรและอุปกรณ์ เขตบางประกง จังหวัดฉะเชิงเทรา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศาสตร์, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สยาม เลพล. (2558, 16 ตุลาคม). *หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองไก่อ่เดือน อำเภอกลองหาด จังหวัดสระแก้ว*. สัมภาษณ์.
- สะอาด รักษาสมบัติ. (2558, 16 ตุลาคม). *เจ้าพนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ชำนาญงาน องค์การบริหารส่วนตำบลเบญจขร อำเภอกลองหาด จังหวัดสระแก้ว*. สัมภาษณ์.
- สุชาติพิทย์ ร่องสวัสดิ์. (2554). *ปัจจัยการรับรู้เรื่องความปลอดภัยในการทำงาน ที่มีผลต่อพฤติกรรม ในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ ประชากร ไฟฟ้าส่วนภูมิภาค จังหวัดเชียงใหม่*. งานนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

- เสาวนีย์ เผ่าเมือง. (2554). *พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ซีทีเอส อิเล็กทรอนิกส์ คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย)*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการวิศวกรรมธุรกิจ, คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- องค์การบริหารส่วนตำบลคลองไถ่เดือน. (2558). *ข้อมูลสมาชิก อปพร. สระแก้ว: องค์การบริหารส่วนตำบลคลองไถ่เดือน*.
- องค์การบริหารส่วนตำบลซำมะกรูด. (2558). *ข้อมูลสมาชิก อปพร. สระแก้ว: องค์การบริหารส่วนตำบลซำมะกรูด*.
- องค์การบริหารส่วนตำบลไทยอุดม. (2558). *ข้อมูลสมาชิก อปพร. สระแก้ว: องค์การบริหารส่วนตำบลไทยอุดม*.
- องค์การบริหารส่วนตำบลไทรเดี่ยว. (2558). *ข้อมูลสมาชิก อปพร. สระแก้ว: องค์การบริหารส่วนตำบลไทรเดี่ยว*.
- องค์การบริหารส่วนตำบลไทรทอง. (2558). *ข้อมูลสมาชิก อปพร. สระแก้ว: องค์การบริหารส่วนตำบลไทรทอง*.
- องค์การบริหารส่วนตำบลเบญจจร. (2558). *ข้อมูลสมาชิก อปพร. สระแก้ว: องค์การบริหารส่วนตำบลเบญจจร*.
- อรัญ ขวัญปาน และชนะกานต์ พงศาสนองกุล. (2555). *ความปลอดภัยจากการปฏิบัติงานของช่างซ่อมบำรุง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- อารี เพชรผุด. (2537). *จิตวิทยาอุตสาหกรรม*. กรุงเทพฯ: เนติกุล.
- โอเคเนชั่น. (2551). *ข่าวไฟไหม้รับบรมหนาวกลางดีกวอด 2 หลัง ทรัพย์สินเสียหายเกือบ 2 ล้าน*. เข้าถึงได้จาก <http://www.oknation.net/blog/somsak11/2008/11/02/entry-1>
- โอเคเนชั่น. (2552). *ข่าวพายุฤดูร้อนพัดบ้านเรือนราษฎรพังเสียหาย ต้นไม้หักทับเส้นทาง เสาไฟฟ้าโค่นล้มหลายจุด*. เข้าถึงได้จาก <http://www.oknation.net/blog/somsak11/2009/03/30/entry-1>
- โอเคเนชั่น. (2556). *ข่าวสถานการณ์น้ำท่วมหลายอำเภอในเขตสระแก้วหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รู้คิดให้การช่วยเหลือ*. เข้าถึงได้จาก <http://www.oknation.net/blog/yottisuk/2013/10/05/entry-2>
- Carter, W. N. (1991). *Diaster manger: A disaster manger's handbook*. Manila, Philippines: Asia Development Bank.

Heinrich, H. W. (1920). *Industrial accident prevention*. New York: McGraw-Hill.

Joseph, T., & Ernest, J., M. (1961). *Industrial psychology*. (4th ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.

Schulzinger, M. S. (1956). *The accident syndrome*. Charles: C. Thpmas.

United Nations High Commissioner for Refugees. (1991). *Letter from sadako okata to secretary-general javier p'erez de Cue'llar*. Retrieved from www.unhcr.org/4a4c754a9.html

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

ตารางกรอบแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัย
ฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว และตารางกรอบแนวคิดสำหรับตัวแปรอิสระ

ตารางที่ 14 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของ อาสาสมัคร
ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในอำเภอคลองหาด แนวทางในการป้องกันอุบัติเหตุหลัก
3 ด้าน กับตำแหน่งการป้องกัน (วิฑูรย์ สิมะโชคดี และวีรพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์, 2547)

ตัวแปรตาม	ด้าน	ประเด็น	ข้อคำถาม
แนวทางใน การป้องกันอุบัติเหตุ หลัก 3 ด้าน กับ ตำแหน่งการป้องกัน	1. ด้านวิศวกรรม ความปลอดภัย (Engineering)+ แหล่งกำเนิด (Sorce)	1. การวางแผนติดตั้ง อุปกรณ์กู้ภัยในหน่วย อย่างปลอดภัยและ พร้อมในการ ปฏิบัติงานตลอดเวลา	1. อปพร. ร่วมออกแบบวางแผนการติดตั้งอุปกรณ์กู้ภัยในหน่วยอย่างปลอดภัย 2. อปพร. ร่วมออกแบบวางแผนการติดตั้งอุปกรณ์กู้ภัยในหน่วยให้พร้อมปฏิบัติงานตลอดเวลา
	2. ด้านวิศวกรรม ความปลอดภัย (Engineering)+ ทางผ่าน(Path)	1. รูปแบบ การปฏิบัติงานแบบ เป็นทีมหรือคูหู (Buddy) ในการดับไฟ 2. อุปกรณ์กู้ภัยมีความ พร้อมและทันสมัย	1. ในการปฏิบัติงาน อปพร. ปฏิบัติงานร่วมกันเป็นทีม 2. ในการปฏิบัติงาน อปพร. ปฏิบัติงานแบบคูหู (Buddy) ในการดับไฟเสมอ 3. หน่วยงานของ อปพร. มีอุปกรณ์กู้ชีพกู้ภัยสมัยใหม่ที่พร้อมปฏิบัติงาน 4. อปพร. มีความสามารถในการใช้อุปกรณ์กู้ชีพกู้ภัยรูปแบบใหม่ตามยุคสมัย
	3. ด้านวิศวกรรม ความปลอดภัย (Engineering)+ ผู้รับ (Receiver)	1. การแต่งกายตาม มาตรฐานเครื่องแบบ อปพร.	1. อปพร. แต่งกายเครื่องแบบ อปพร. อย่างถูกต้อง 2. อปพร. แต่งกายเครื่องแบบ อปพร. ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547

ตารางที่ 14 (ต่อ)

แนวทางป้องกัน อุบัติเหตุ	ด้าน	ประเด็น	ข้อความ
แนวทางใน การป้องกันอุบัติเหตุ หลัก 3 ด้าน กับ ตำแหน่งการป้องกัน	1. ด้านการศึกษา (Education)+ แหล่งกำเนิด (source)	1. การฝึกซ้อม การปฏิบัติงานเป็น ประจำเพื่อให้เกิด ความชำนาญ	1. อปพร. ได้เข้าร่วม การฝึกซ้อมการปฏิบัติงาน กู้ชีพกู้ภัยกับหน่วยงาน ต้นสังกัดประจำ 2. อปพร. ฝึกซ้อม การปฏิบัติงานกู้ชีพกู้ภัย เพื่อให้เกิดความชำนาญ
	2. ด้านการศึกษา (Education)+ ทางผ่าน (Path)	1. การเข้ารับการอบรม เพิ่มความรู้หลักสูตร ป้องกันภัยในระดับ ต่าง ๆ	1. อปพร. ได้เข้ารับ การอบรมการใช้วิทยุ สื่อสาร 2. อปพร. ได้เข้ารับ การอบรมทีมกู้ชีพกู้ภัย ตำบล (Otos)
	3. ด้านการศึกษา (Education)+ ผู้รับ (Receiver)	1. ผ่านการอบรม หลักสูตรพื้นฐาน ของอาสาสมัครป้องกัน ภัยฝ่ายพลเรือน	1. อปพร. ผ่านการอบรม หลักสูตรพื้นฐาน ของอาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือน

ตารางที่ 14 (ต่อ)

แนวทางป้องกัน อุบัติเหตุ	ด้าน	ประเด็น	ข้อคำถาม
แนวทางในการป้องกัน อุบัติเหตุ หลัก 3 ด้าน กับตำแหน่ง การป้องกัน	1. ด้านมาตรการ ป้องกัน (Enforcement) +แหล่งกำเนิด (Source)	1. ปฏิบัติตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่า ด้วยหน่วยอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547 กำหนด เกี่ยวกับการรักษาวินัย และหน้าที่ของ อปพร. ข้อ 35 และข้อ 36	1. อปพร. ปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต อดทน เพื่อประโยชน์ ของประชาชนตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วย หน่วยอาสาสมัครป้องกัน ภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547 2. อปพร. รักษา ความสามัคคีในหมู่คณะ และเสียสละประโยชน์ ส่วนตัวเพื่อส่วนรวม ตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหน่วยอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547 3. อปพร. ประพฤติปฏิบัติ ตนอยู่ในศีลธรรมอันดี 4. อปพร. งดเว้นการเสพ สุราของมีนเมาในขณะที่ ปฏิบัติภารกิจตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วย หน่วยอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547

ตารางที่ 14 (ต่อ)

แนวทางป้องกัน อุบัติเหตุ	ด้าน	ประเด็น	ข้อความ
			5. อปพร. ใช้กริยาวาจา ที่สุภาพต่อประชาชนตาม ระเบียบกระทรวง มหาดไทยว่าด้วยหน่วย อาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547
			6. อปพร. รายงาน ความเป็นจริงต่อ ผู้บังคับบัญชาตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วย หน่วยอาสาสมัครป้องกัน ภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547
			7. อปพร. ปฏิบัติงาน โดยชอบธรรม เพื่อประโยชน์ ของประชาชนตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วย หน่วยอาสาสมัครป้องกัน ภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547

ตารางที่ 14 (ต่อ)

แนวทางป้องกัน อุบัติเหตุ	ด้าน	ประเด็น	ข้อกำหนด
			8. อปพร. ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อำนวยความสะดวกป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนและผู้อำนวยความสะดวกป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมอบหมายในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
แนวทางในการป้องกันอุบัติเหตุหลัก 3e กับตำแหน่งการป้องกัน	2. ด้านมาตรการป้องกัน (Enforcement)+ ทางผ่าน(path)	1. ปฏิบัติตามระบบเตือนภัยและสัญญาณเตือนภัย	1. เมื่ออปพร. พบระบบเตือนภัยในที่ต่าง ๆ อปพร. ปฏิบัติตามระบบเตือนภัย เช่น ป้ายเตือน ฯลฯ เป็นต้น อย่างเคร่งครัด
	3. ด้านมาตรการป้องกัน (Enforcement)+ ผู้รับ (Receiver)	1. ใช้อุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคลถูกต้องตามมาตรฐานการใช้งาน	2. เมื่ออปพร. ได้ยินสัญญาณเตือนภัย อปพร. ปฏิบัติตนตามสัญญาณเตือนภัยอย่างเคร่งครัด
			1. อปพร. ใช้หมวกนิรภัยในการปฏิบัติงานป้องกันภัยได้ถูกต้องตามมาตรฐาน

ตารางที่ 14 (ต่อ)

แนวทางป้องกัน อุบัติเหตุ	ด้าน	ประเด็น	ข้อกำหนด
			2. อปพร. ใช้ถุงมือ ป้องกันภัย ในการปฏิบัติงาน ป้องกันภัยได้ถูกต้อง ตามมาตรฐาน
			3. อปพร. ใช้ชุดกันไฟ ในการปฏิบัติงานป้องกัน ภัยได้ถูกต้องตาม มาตรฐาน
			4. อปพร. ใช้รองเท้า ป้องกันภัยใน การปฏิบัติงานป้องกันภัย ได้ถูกต้องตามมาตรฐาน
			5. อปพร. ใช้เสื้อหรือ สายสะท้อนแสง ในการปฏิบัติงาน ได้ถูกต้องตามมาตรฐาน

ตารางที่ 15 รายละเอียด กรอบแนวคิดสำหรับตัวแปรอิสระที่กำหนดจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตัวแปรอิสระ	รูปแบบความสัมพันธ์	งานวิจัย/ ทฤษฎี/ แนวคิดอ้างอิง
เพศ	แตกต่างกัน	<p>วิทิต กมลรัตน์ (2552) พฤติกรรมความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงาน ฝ่ายปฏิบัติการของ บริษัท อิติตยา เบอร์ล่า เคมีคัลส์ (ประเทศไทย) จำกัด (ฟอสเฟต คิวชัน) พบว่า เพศชายมีพฤติกรรมความปลอดภัย น้อยกว่าเพศหญิง</p> <p>เสาวนีย์ เผ่าเมือง (2554) พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ซีทีเอส อิเล็กทรอนิกส์ คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย) พบว่า เพศ ที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานที่แตกต่างกัน</p> <p>ศศิวัฒน์ เดชอคุลย์สัตยา (2556) ความพร้อมในการป้องกันและบรรเทาอัคคีภัย ของบริษัท ลินเด่ (ประเทศไทย) จำกัด อำเภอบางประกง จังหวัดฉะเชิงเทราพบว่า พนักงานเพศชาย และเพศหญิง มีความพร้อมในการป้องกันและบรรเทาอัคคีภัย ค่าเฉลี่ยไม่เท่ากัน</p>
อายุ	แตกต่างกัน	<p>เสาวนีย์ เผ่าเมือง (2554) พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ซีทีเอส อิเล็กทรอนิกส์ คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย) พบว่า อายุ ที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานที่แตกต่างกัน</p> <p>ศศิวัฒน์ เดชอคุลย์สัตยา (2556) ความพร้อมในการป้องกันและบรรเทาอัคคีภัย ของบริษัท ลินเด่ (ประเทศไทย) จำกัด อำเภอบางประกง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า พนักงาน กลุ่มอายุ ระหว่าง 41-50 ปี มีความพร้อมในการป้องกัน</p>

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	รูปแบบความสัมพันธ์	งานวิจัย/ ทฤษฎี/ แนวคิดอ้างอิง
สถานภาพสมรส	แตกต่างกัน	ศศิวัฒน์ เดชอคุลย์สัจยา (2556) ความพร้อมในการป้องกันและบรรเทาอัคคีภัย ของบริษัท ลินเค้ (ประเทศไทย) จำกัด อำเภอบางประกง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าสถานภาพสมรสแล้ว มีความพร้อมในการป้องกันและบรรเทาอัคคีภัย มากกว่ากลุ่มอายุอื่น ๆ
ระดับการศึกษา	แตกต่างกัน	นคร สะสม (2551) พฤติกรรมมนุษย์ และความปลอดภัยในการทำงาน กรณีศึกษา บริษัท แมทเทล กรุงเทพ จำกัด พบว่าระดับการศึกษา แตกต่างกันมีผลต่อความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เสาวนีย์ เผ่าเมือง (2554) พฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ซีทีเอส อิเล็กทรอนิกส์ คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย) พบว่า ระดับการศึกษา ที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานที่แตกต่างกัน
ระยะเวลาในการทำงาน	แตกต่างกัน	วิฑิต กมลรัตน์ (2552) พฤติกรรมความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของพนักงาน ฝ่ายปฏิบัติการของ บริษัท อิติตยา เบอร์ล่า เคมีคัลส์ (ประเทศไทย) จำกัด (ฟอสเฟต ดิวชั่น) พบว่า ผู้มีอายุงานนานกว่าจะมีพฤติกรรมความปลอดภัยมากกว่า

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	รูปแบบความสัมพันธ์	งานวิจัย/ ทฤษฎี/ แนวคิดอ้างอิง
ประสบการณ์ ในการทำงาน	แตกต่างกัน	เสาวนีย์ เผ่าเมือง (2554) พฤติกรรมความปลอดภัย ในการทำงานของพนักงานฝ่ายผลิต บริษัท ซีทีเอส อิเล็กทรอนิกส์ คอร์ปอเรชั่น (ประเทศไทย) พบว่า อายุงานที่ทำงานในบริษัท ที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมความปลอดภัย ในการทำงานที่แตกต่างกัน
		นคร สะสม (2551) พฤติกรรมมนุษย์ และความปลอดภัยในการทำงาน กรณีศึกษา บริษัท แมทเทล กรุงเทพ จำกัด พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การทำงาน ในฝ่ายผลิต แตกต่างกันมีผลต่อ พฤติกรรม การปฏิบัติงานอย่างปลอดภัยในการป้องกันตนเอง จากการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.05
		ศศิวัฒน์ เดชอคุลย์สัตยา (2556) ความพร้อม ในการป้องกันและบรรเทาอัคคีภัย ของบริษัท ลินเด่ (ประเทศไทย) จำกัด อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า พนักงานที่มี ประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี มีความพร้อม ในการป้องกันและบรรเทาอัคคีภัยมากกว่า จำนวนกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ตัวแปร อิสระ	รูปแบบความสัมพันธ์	งานวิจัย/ ทฤษฎี/ แนวคิดอ้างอิง
ประสบการณ์ ในการอบรม	แตกต่างกัน	ศศิวัฒน์ เคนชอคุลย์สัตยา (2556) ความพร้อมในการป้องกันและบรรเทาอัคคีภัยของบริษัท ลินเค้ (ประเทศไทย) จำกัด อำเภอบางประกง จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าพนักงานที่มีประสบการณ์การฝึกอบรมมากกว่า 1 ครั้ง มีความพร้อมในการป้องกันและบรรเทาอัคคีภัยมากกว่าจำนวนประสบการณ์การฝึกอบรมกลุ่มอื่น ๆ

ภาคผนวก ข
การหาค่าความสอดคล้อง IOC

การหาค่าความสอดคล้อง IOC

การคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC) (Index of objective congruence)

เรื่องแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัย

ฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

ข้อ	แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญคน			รวม	ค่า IOC	ผล
		1	2	3			
1.	อปพร. ร่วมออกแบบวางแผนการติดตั้งอุปกรณ์กู้ภัยในหน่วยอย่างปลอดภัย	1	1	1	3	1.0	ใช้ได้
2.	อปพร. ร่วมออกแบบวางแผนการติดตั้งอุปกรณ์กู้ภัยในหน่วยให้พร้อมปฏิบัติงานตลอดเวลา	1	1	1	3	1.0	ใช้ได้
3.	ในการปฏิบัติงาน อปพร. ปฏิบัติงานร่วมกันเป็นทีม	1	1	1	3	1.0	ใช้ได้
4.	ในการปฏิบัติงาน อปพร. ปฏิบัติงานแบบคู่หู (Buddy) ในการดับไฟเสมอ	1	1	1	3	1.0	ใช้ได้
5.	หน่วยงานของ อปพร. มีอุปกรณ์กู้ชีพกู้ภัยสมัยใหม่ที่พร้อมปฏิบัติงาน	1	1	1	3	1.0	ใช้ได้
6.	อปพร. มีความสามารถในการใช้อุปกรณ์กู้ชีพกู้ภัยรูปแบบใหม่ตามยุคสมัย	1	1	1	3	1.0	ใช้ได้
7.	อปพร. แต่งกายเครื่องแบบ อปพร. อย่างถูกต้อง	1	1	1	3	1.0	ใช้ได้
8.	อปพร. แต่งกายเครื่องแบบ อปพร. ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547	1	1	1	3	1.0	ใช้ได้

ข้อ	แนวทางป้องกันอุบัติเหตุ ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว	ความเห็น ผู้เชี่ยวชาญคน			รวม	ค่า IOC	ผล
		1	2	3			
9.	อปพร. ได้เข้าร่วมการฝึกซ้อม การปฏิบัติงานกู้ชีพกู้ภัยกับหน่วยงาน ต้นสังกัดประจำ	1	1	1	3	1.0	ใช้ได้
10.	อปพร. ฝึกซ้อมการปฏิบัติงานกู้ชีพกู้ภัย เพื่อให้เกิดความชำนาญ	1	1	1	3	1.0	ใช้ได้
11.	อปพร. ได้เข้ารับการอบรมการใช้วิทยุ สื่อสาร	1	1	1	3	1.0	ใช้ได้
12.	อปพร. ได้เข้ารับการอบรมทีมกู้ชีพกู้ภัย ตำบล (Otos)	1	1	1	3	1.0	ใช้ได้
13.	อปพร. ได้เข้ารับการอบรมการปฐม พยาบาลเบื้องต้น	1	1	1	3	1.0	ใช้ได้
14.	อปพร. ผ่านการอบรมหลักสูตรพื้นฐาน ของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน	1	1	1	3	1.0	ใช้ได้
15.	อปพร. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต อุดม เพื่อประโยชน์ ของประชาชน ตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วย หน่วยอาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547	1	1	1	3	1.0	ใช้ได้
16.	อปพร. รักษาความสามัคคีในหมู่คณะ และเสียสละประโยชน์ส่วนตัว เพื่อส่วนรวม ตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วย หน่วยอาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547	1	1	1	3	1.0	ใช้ได้

ข้อ	แนวทางป้องกันอุบัติเหตุ ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว	ความเห็น ผู้เชี่ยวชาญคน			รวม	ค่า IOC	ผล
		1	2	3			
17.	อปพร. ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมอันดีตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547	1	1	1	3	1.0	ใช้ได้
18.	อปพร. งดเว้นการเสพสุราของมีนเมาในขณะที่ปฏิบัติภารกิจตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547	1	1	1	3	1.0	ใช้ได้
19.	อปพร. ใช้กริยาวาจาที่สุภาพต่อประชาชนตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547	1	1	1	3	1.0	ใช้ได้
20.	อปพร. รายงานความเป็นจริงต่อผู้บังคับบัญชาตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547	1	1	1	3	1.0	ใช้ได้
21.	อปพร. ปฏิบัติงานโดยชอบธรรมเพื่อประโยชน์ของประชาชนตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547	1	1	1	3	1.0	ใช้ได้

ข้อ	แนวทางป้องกันอุบัติเหตุ ในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว	ความเห็น ผู้เชี่ยวชาญคน			รวม	ค่า IOC	ผล
		1	2	3			
22.	อปพร. ปฏิบัติตามคำสั่ง ของผู้บัญชาการป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือนและผู้ที่อยู่บัญชาการ ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมอบหมาย ในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน	1	1	1	3	1.0	ใช้ได้
23.	เมื่อ อปพร. พบบระบบเตือนภัย ในที่ต่าง ๆ อปพร. ปฏิบัติตามระบบ เตือนภัย เช่น ป้ายเตือน ฯลฯ เป็นต้น อย่างเคร่งครัด	1	1	1	3	1.0	ใช้ได้
24.	เมื่อ อปพร. ได้ยินสัญญาณเตือนภัย อปพร. ปฏิบัติตนตามสัญญาณเตือนภัย อย่างเคร่งครัด	1	1	1	3	1.0	ใช้ได้
25.	อปพร. ใช้หมวกนิรภัยใน การปฏิบัติงานป้องกันภัยได้ถูกต้อง ตามมาตรฐาน	1	1	1	3	1.0	ใช้ได้
26.	อปพร. ใช้ถุงมือป้องกันภัย ในการปฏิบัติงานป้องกันภัยได้ถูกต้อง ตามมาตรฐาน	1	1	1	3	1.0	ใช้ได้
27.	อปพร. ใช้ชุดกันไฟในการปฏิบัติงาน ป้องกันภัยได้ถูกต้องตามมาตรฐาน	1	1	1	3	1.0	ใช้ได้
28.	อปพร. ใช้รองเท้าป้องกันภัย ในการปฏิบัติงานป้องกันภัยได้ถูกต้อง ตามมาตรฐาน	1	1	1	3	1.0	ใช้ได้
29.	อปพร. ใช้เสื้อหรือสายสะท้อนแสง ในการปฏิบัติงานได้ถูกต้อง ตามมาตรฐาน	1	1	1	3	1.0	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Reliability analysis-scale (alpha)

		Mean	Std dev	Cases
1.	B.1	3.5000	1.3326	30.0
2.	B.2	3.5667	1.3309	30.0
3.	B.3	4.1667	.9129	30.0
4.	B.4	3.0667	1.4368	30.0
5.	B.5	2.7667	1.3566	30.0
6.	B.6	2.9333	1.3629	30.0
7.	B.7	4.4000	.6747	30.0
8.	B.8	4.2667	1.0148	30.0
9.	B.9	3.6333	1.1592	30.0
10.	B.10	3.7000	1.1492	30.0
11.	B.11	3.2667	1.4126	30.0
12.	B.12	4.2333	1.1043	30.0
13.	B.13	4.2667	.8277	30.0
14.	B.14	4.0000	1.0505	30.0
15.	B.15	4.8667	.3457	30.0
16.	B.16	4.8333	.3790	30.0
17.	B.17	4.5333	.8193	30.0
18.	B.18	3.5000	1.2247	30.0
19.	B.19	4.5667	.5683	30.0
20.	B.20	4.1000	.9948	30.0
21.	B.21	4.1333	1.0080	30.0
22.	B.22	4.0333	1.0334	30.0
23.	B.23	4.1000	1.0619	30.0
24.	B.24	4.0667	1.1427	30.0
25.	B.25	3.8000	1.3235	30.0
26.	B.26	3.1333	1.5698	30.0
27.	B.27	3.5667	1.4782	30.0

		Mean	Std dev	Cases
28.	B.28	3.4667	1.4077	30.0
29.	B.29	4.2667	1.0148	30.0

Statistics for	Mean	Variance	Std dev	Variables
Scale	112.7333	171.1678	13.0831	29

Reliability analysis-scale (alpha)

Item-total statistics

	Scale mean if item deleted	Scale variance if item deleted	Corrected item-total correlation	Alpha if item deleted
B.1	109.2333	149.0126	.6264	.7921
B.2	109.1667	151.7989	.5366	.7966
B.3	108.5667	158.4609	.5166	.8005
B.4	109.6667	143.8161	.7338	.7853
B.5	109.9667	158.7230	.3102	.8075
B.6	109.8000	163.8897	.1553	.8148
B.7	108.3333	164.5057	.3586	.8068
B.8	108.4667	158.0506	.4737	.8012
B.9	109.1000	153.0586	.5845	.7956
B.10	109.0333	160.7230	.3131	.8070
B.11	109.4667	150.1885	.5483	.7955
B.12	108.5000	159.4310	.3771	.8045
B.13	108.4667	160.8782	.4574	.8031
B.14	108.7333	165.8575	.1555	.8128
B.15	107.8667	171.3609	-.0345	.8140
B.16	107.9000	172.4379	-.1420	.8156

	Scale mean if item deleted	Scale variance if item deleted	Corrected item-total correlation	Alpha if item deleted
B.17	108.2000	174.2345	-.1728	.8210
B.18	109.2333	181.2195	-.3503	.8340
B.19	108.1667	169.7989	.0706	.8132
B.20	108.6333	161.6195	.3384	.8062
B.21	108.6000	163.3517	.2639	.8088
B.22	108.7000	158.0103	.4654	.8014
B.23	108.6333	159.2747	.4017	.8037
B.24	108.6667	158.4368	.3972	.8036
B.25	108.9333	161.7195	.2286	.8112
B.26	109.6000	158.0414	.2701	.8106
B.27	109.1667	154.0057	.4082	.8028
B.28	109.2667	154.3402	.4245	.8019
B.29	108.4667	162.2575	.3048	.8073

Reliability coefficients

N of cases = 30.0

N of items = 29

Alpha = .8120

ภาคผนวก ง
แบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดที่.....

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
ในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงแนวทางป้องกันอุบัติเหตุปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้วและเพื่อศึกษาเปรียบเทียบแนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ซึ่งจะเป็นการนำเสนอภาพรวม อีกทั้งการตอบแบบสอบถามของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ และไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่อย่างใด เป็นเรื่องการศึกษาด้านวิชาการเท่านั้น

2. แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

ตอนที่ 2 พฤติกรรมความปลอดภัยในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในอำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

3. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกตอน

ขอขอบคุณ

จำเอกสันติ ไชยวงศ์

นิสิตในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ (1) ชาย (2) หญิง
2. อายุ.....ปี (ปีเต็ม)
3. สถานภาพ
 - (1) โสด (2) สมรส
 - (3) หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่
4. ระดับการศึกษา
 - (1) ประถมศึกษา (2) มัธยมศึกษาตอนต้น
 - (3) มัธยมศึกษาตอนปลาย (4)ปริญญาตรี
5. ระยะเวลาในการทำงานในฐานะ อปพร.....ปี (ปีเต็ม)
6. ประสบการณ์ในการกู้ภัย
 - (1) 1-5 ครั้ง/เดือน (2) 6-10 ครั้ง/เดือน
 - (3) 11-15 ครั้ง/เดือน (4) 16-20 ครั้ง/เดือน
 - (5) 21 ครั้ง/เดือน ขึ้นไป
7. ประสบการณ์ในการอบรมนับตั้งแต่ปฏิบัติงานในหน้าที่ อปพร.
 - (1) 1 ครั้ง (2) 2 ครั้ง
 - (3) 3 ครั้ง (4) มากกว่า 3 ครั้งขึ้นไป

ตอนที่ 2 แนวทางป้องกันอุบัติเหตุในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนใน

อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน ที่ตรงกับความเป็นจริงที่ท่านประสมมากที่สุด

ข้อคำถาม	จริง มากที่สุด (5)	จริง (4)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่จริง (2)	ไม่จริงเลย (1)
ด้านวิศวกรรมความปลอดภัย					
1. ท่านร่วมออกแบบวางแผนการติดตั้งอุปกรณ์กู้ภัยในหน่วยอย่างปลอดภัย					
2. ท่านร่วมออกแบบวางแผนการติดตั้งอุปกรณ์กู้ภัยในหน่วยให้พร้อมปฏิบัติงานตลอดเวลา					
3. ในการปฏิบัติงาน ท่านปฏิบัติงานร่วมกันเป็นทีม					
4. ในการปฏิบัติงาน ท่านปฏิบัติงานแบบคู่หู (Buddy) ในการดับไฟเสมอ					
5. หน่วยงานของท่านมีอุปกรณ์กู้ชีพกู้ภัยสมัยใหม่ที่พร้อมปฏิบัติงาน					
6. ท่านมีความสามารถในการใช้อุปกรณ์กู้ชีพกู้ภัยรูปแบบใหม่ตามยุคสมัย					
7. ท่านแต่งกายเครื่องแบบ อปพร. อย่างถูกต้อง					
8. ท่านแต่งกายเครื่องแบบ อปพร. ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547					

ข้อคำถาม	จริง มากที่สุด (5)	จริง (4)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่จริง (2)	ไม่จริง เลย (1)
ด้านการศึกษา อบรม					
1. ท่านได้เข้าร่วมการฝึกซ้อม การปฏิบัติงานกู้ชีพกู้ภัยกับหน่วยงาน ต้นสังกัดประจำ					
2. ท่านฝึกซ้อมการปฏิบัติงานกู้ชีพ กู้ภัยเพื่อให้เกิดความชำนาญ					
3. ท่านได้เข้ารับการอบรมการใช้วิทยุ สื่อสาร					
4. ท่านได้เข้ารับการอบรมทีมกู้ชีพ กู้ภัยตำบล (Otos)					
5. ท่านได้เข้ารับการอบรมการปฐม พยาบาลเบื้องต้น					
6. ท่านผ่านการอบรมหลักสูตร พื้นฐานของอาสาสมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือน					
ด้านมาตรการควบคุม					
1. ท่านปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต อดทน เพื่อประโยชน์ ของประชาชนตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วย อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547					

ข้อความ	จริง มากที่สุด (5)	จริง (4)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่จริง (2)	ไม่จริง เลย (1)
2. ท่านรักษาความสามัคคีในหมู่คณะ และเสียสละประโยชน์ส่วนตัว เพื่อส่วนรวมตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วย อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547					
3. ท่านประพฤติปฏิบัติตน อยู่ในศีลธรรมอันดีตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วย อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547					
4. ท่านงดเว้นการเสพสุราของมีนเมา ในขณะที่ปฏิบัติภารกิจตามระเบียบ กระทรวง มหาดไทยว่าด้วยหน่วย อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547					
5. ท่านใช้กริยาวาจาที่สุภาพ ต่อประชาชนตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วย อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547					
6. ท่านรายงานความเป็นจริง ต่อผู้บังคับบัญชาตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหน่วย อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547					

ข้อความ	จริง มากที่สุด (5)	จริง (4)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่จริง (2)	ไม่จริง เลย (1)
7. ท่านปฏิบัติงานโดยชอบธรรม เพื่อประโยชน์ของประชาชนตาม ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย หน่วยอาสา สมัครป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2547					
8. ท่านปฏิบัติตามคำสั่ง ของผู้อำนวยการป้องกันภัย ฝ่ายพลเรือน และผู้ที่ผู้อำนวยการ ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนมอบหมาย ในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน					
9. เมื่อท่านพบระบบเตือนภัย ในที่ต่าง ๆ ท่านปฏิบัติตามระบบเตือน ภัย เช่น ป้ายเตือน ฯลฯ เป็นต้น อย่างเคร่งครัด					
10. เมื่อท่านได้ยินสัญญาณเตือนภัย ท่านปฏิบัติตามสัญญาณเตือนภัย อย่างเคร่งครัด					
11. ท่านใช้หมวกนิรภัย ในการปฏิบัติงานป้องกันภัยได้ถูกต้อง ตามมาตรฐาน					
12. ท่านใช้ถุงมือป้องกันภัย ในการปฏิบัติงานป้องกันภัยได้ถูกต้อง ตามมาตรฐาน					
13. ท่านใช้ชุดกันไฟ ในการปฏิบัติงานป้องกันภัยได้ถูกต้อง ตามมาตรฐาน					

ข้อความ	จริง มากที่สุด (5)	จริง (4)	ไม่แน่ใจ (3)	ไม่จริง (2)	ไม่จริง เลย (1)
14. ท่านใช้รองเท้าป้องกันภัย ในการปฏิบัติงานป้องกันภัยได้ถูกต้อง ตามมาตรฐาน					
15. ท่านใช้เสื้อหรือสายสะท้อนแสง ในการปฏิบัติงานได้ถูกต้อง ตามมาตรฐาน					